

Familieinnvandring og ekteskapsmønster 1990-2022

TALL

SOM
FOTTELLER

Christian Sørlien Molstad og Rebekka Arnesen

RAPPORTER / REPORTS

2024/37

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 30. oktober 2024

ISBN 978-82-587-2952-2 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Denne rapporten tar for seg hovedtrekkene ved familieinnvandringen til Norge i perioden 1990-2022 og er en del av monitoren for familieinnvandring og ekteskapsmønster. Monitoren utgis annethvert år som artikkel og rapport. Mens artiklene først og fremst tar for seg familieinnvandringen til landet i lys av de siste statistikkårene, inntar rapportene et mer langsiktig perspektiv på familieinnvandringen siden 1990. Denne rapporten viderefører analysene presentert i rapporten til Molstad, Gulbrandsen og Steinkellner fra 2022, som beskrev familieinnvandringen i perioden 1990-2020, og tidligere rapporter og artikler.

Hver rapport har vanligvis et såkalt dypdykk i form av et kapittel som går i dybden på et avgrenset tema. I denne rapporten er dette kapittelet viet samlivsbrudd blant familieetablerere.

Christian Sørlien Molstad har skrevet og utarbeidet tabellene i kapittel 1, 2 og 3. Rebekka Arnesen har skrevet og utarbeidet tabellene i kapittel 4. Minja Tea Dzamarija har sammen med Christian Sørlien Molstad skrevet kapittel 5 (dypdykket).

Rapporten er tilgjengelig i pdf-format på Statistisk sentralbyrås internettsider under adressen: <https://www.ssb.no/befolkning/familieinnvandring-og-ekteskapsmonster>.

Lars Østby takkes spesielt for grundig lesning av kapitlene i rapporten og gode kommentarer.

Rapporten er finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 24. oktober 2024

Ann-Kristin Brændvang

Sammendrag

I løpet av perioden fra 1990-2022 var familieinnvandring den viktigste innvandringsgrunnen for ikke-nordiske statsborgere, og stod for 35 prosent av all innvandring fra land utenfor Norden. Familieinnvandring består av de som kommer for å enten gjenforenes med familie eller for å etablere familie. I de siste årene mot 2020 gikk familieinnvandringen noe ned, men fra 2020 og til 2022 har den vært på vei opp igjen. Av de totalt 363 000 familieinnvandrerne som kom i årene 1990-2022 er 33 prosent fra EU/EFTA-området og 67 prosent fra utenfor EU/EFTA-området.

Av de som har innvandret fra EU/EFTA-området har 64 prosent kommet som arbeidsinnvandrere. Antallet familieinnvandrere, spesielt gjenforeninger, økte betraktelig etter at arbeidsinnvandringen skjøt fart etter EU-utvidelsene i midten og andre halvdel av 2000-tallet. Totalt 26 prosent har kommet på grunn av familie. Av disse er flest kommet for familiegjenforening, og mest sannsynlig for å gjenforenes med en arbeidsinnvandrer. Familieetablererne derimot, som har innvandret fra EU/EFTA-land, har i stor grad kommet til personer i den øvrige befolkningen, det vil si personer som ikke er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. Mange har også kommet for å etablere familie med en arbeidsinnvandrer, og da spesielt de med landbakgrunn fra Polen, Litauen og Romania.

Generelt sett ser vi at familieinnvandrere fra EU/EFTA-land er mer bofaste i landet enn de som har kommet på grunn av arbeid og utdanning. Nesten sju av ti av personene som kom på grunn av familieetablering og tre av ti av personene som kom gjennom gjenforening på begynnelsen 1990-tallet er fortsatt bosatt i landet tretti år etter.

Av de som har innvandret fra utenfor EU/EFTA-området har flest, 41 prosent, kommet på grunn av familie. Om lag tre av ti av familieinnvandrerne fra tredjeland har innvandret til en flyktning. Dette utgjør 42 prosent av alle som har kommet til en innvandrer. Blant de som innvandrer for å gjenforenes med familie, kommer nær ni av ti til innvandrere. Blant familieetablerere er det derimot flest som innvandrer til noen i den øvrige befolkningen.

Familieinnvandrere til øvrig befolkning, norskfødte med innvandrerforeldre, flyktninger og andre familieinnvandrere er klart mer bofaste enn familieinnvandrere til utdannings- og arbeidsinnvandrere. Familieinnvandrere til personer som ikke er innvandrere selv eller som er innvandrere, men som i liten grad utvandrer fra landet, blir oftere i landet enn de som kommer til innvandrergrupper det er stor gjenutvandring blant.

Samtidig som det blir flere norskfødte med innvandrerforeldre i gifteklar alder, ser vi i kapittel 4 at andelen som er gift i visse aldersgrupper er redusert siden år 2000. Det er litt mer vanlig å være gift for norskfødte med innvandrerforeldre enn blant dem uten innvandrerbakgrunn. Og det er som regel de kvinnelige norskfødte med innvandrerforeldre som i større grad enn mennene er gift. Likevel er det variasjon mellom gruppene etter landbakgrunn og kjønn. Blant norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn er det en mindre andel som er samboere med noen som har samme landbakgrunn sammenlignet med de som er gift og bor med barn. Blant de som er samboere med felles barn er det også en større andel som er samboere med noen fra øvrig befolkning.

Selv om mange parforhold varer livet ut, gjelder ikke dette for alle. I rapportens dypdykk har vi studert samlivsbrudd blant familieetablerere som har innvandret til Norge i perioden 2000-2013, og spesielt har vi sett på hyppigheten av samlivsbrudd i de første årene etter ankomst. Analysen viser at forhold der begge partnere har innvandrerbakgrunn er mer stabile enn forhold der en ektefelle er uten innvandrerbakgrunn, særskilt der familieetablereren er en mann og referansepersonen er en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Familieetableringer hvor referansepersonen er norskfødt med innvandrerforeldre viser seg å være de mest stabile.

Abstract

From 1990 to 2022, family immigration was the most common reason for immigration among non-Nordic citizens, accounting for 35 percent of all immigration from outside the Nordic countries. Family immigration includes those who come to either reunite with family or establish a family. In recent years leading up to 2020, family immigration decreased, but from 2020 to 2022, it has been on the rise again. Of the total 363,000 family immigrants who arrived between 1990 and 2022, 33 percent were from the EU/EFTA area and 67 percent from outside the EU/EFTA area.

Of those who immigrated from the EU/EFTA area, 64 percent came as labour immigrants. The number of family immigrants, particularly reunifications, increased significantly after labour immigration accelerated following the EU expansions in the mid and late 2000s. A total of 26 percent came for family reasons. Most of these arrived for family reunification, likely to reunite with a labour immigrant. On the other hand, those establishing families from EU/EFTA countries largely immigrated to individuals in the general population, meaning people who are neither immigrants nor Norwegian-born with immigrant parents. Many also came to establish a family with a labour immigrant, particularly one with a background from Poland, Lithuania, or Romania.

Generally, family immigrants from EU/EFTA countries tend to stay in the country longer than those who arrived for work or education. Nearly seven out of ten people who came for family establishment and three out of ten people who came for reunification in the early 1990s are still residing in the country thirty years later.

Among those who immigrated from outside the EU/EFTA area, the majority—41 percent—came for family reasons. Around three in ten family immigrants from third countries immigrated to join a refugee. This represents 42 percent of all those who immigrated to join an immigrant. Among those who immigrate for family reunification, nearly nine out of ten joined immigrants. In contrast, most family establishers immigrated to join someone in the general population.

Family immigrants joining the general population, Norwegian-born with immigrant parents, refugees, and other family immigrants tend to stay longer than those joining education or labour immigrants. Family immigrants who come to people who are not immigrants themselves, or who are immigrants but rarely emigrate from the country, tend to stay longer than those who come to immigrant groups with higher re-emigration rates.

As more Norwegian-born individuals with immigrant parents reach marriageable age, we see in Chapter 4 that the proportion who are married in certain age groups has decreased since 2000. It is slightly more common to be married for Norwegian-born individuals with immigrant parents than for those without an immigrant background. Generally, Norwegian-born women with immigrant parents are more likely to be married than men. However, there are variations between groups based on country of origin and gender. Among Norwegian-born individuals with immigrant parents who are cohabiting with shared children, a smaller proportion are living with someone of the same national background compared to those who are married and living with children. Additionally, a larger proportion of cohabitants with shared children are partnered with someone from the general population.

Although many relationships last a lifetime, this does not apply to all. Chapter 5 analyses break-ups among family establishers who immigrated to Norway between 2000-2013, particularly looking at the frequency of break-ups in the first years after arrival. The analysis shows that relationships where both partners have an immigrant background are more stable than relationships where one spouse doesn't have an immigrant background, especially where the family establisher is a man and the reference person is a woman without an immigrant background. Family establishments where the reference person is Norwegian-born with immigrant parents prove to be the most stable.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Rapportens tema og kapitler.....	7
1.2. Rammene for familieinnvandring.....	8
1.3. Familieinnvandring til Norge i perioden 1990 til 2022: noen hovedtrekk.....	12
1.4. Definisjoner og datagrunnlag.....	14
2. Familieinnvandring fra land innenfor EU/EFTA-området	19
2.1. Gjenforening den største delen av familieinnvandringen fra EU/EFTA-området	19
2.2. Flest familieinnvandrere fra «nye» EU-land.....	22
2.3. Bofasthet: familieetablerere mest bofaste blant EU/EFTA-borgerne	28
3. Familieinnvandring fra land utenfor EU/EFTA-området	30
3.1. Familieinnvandring vanligste innvandringsgrunn	30
3.2. En del, men ikke alle, kommer til flyktninger	31
3.3. Stort mangfold blant tredjelandene	35
3.4. Bofasthet: Familieinnvandrere til utdannings- og arbeidsinnvandrere mindre bofaste ...	42
4. Ekteskapsmønster og samboerskap blant norskfødte med innvandrerforeldre	45
4.1. Norskfødte med innvandrerforeldre – en ung gruppe.....	45
4.2. Mindre vanlig å gifte seg i ung alder	46
4.3. Forskjell mellom kvinner og menn	48
4.4. Andelen gifte i flere aldersgrupper.....	48
4.5. Samboerskap blant norskfødte med innvandrerforeldre	49
4.6. Norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn	50
4.7. Har samboeren med felles barn samme landbakgrunn?.....	51
4.8. Hvem er de samboere med?	51
4.9. Norskfødte med innvandrere som er gift og bor med barn	52
4.10. Ektefellens innvandringskategori	53
5. Samlivsbrudd blant familieetablerere	55
5.1. Bakgrunn og framgangsmåte.....	55
5.2. Stabilitet, varighet og endring i parforhold	57
Referanser	63
Vedlegg A: Tabeller	65
Figurregister	70
Tabellregister	72

1. Innledning

1.1. Rapportens tema og kapitler

Det er flere grunner til at personer velger å innvandre. SSBs statistikk om innvandringsgrunn strekker seg tilbake til 1990 og omfatter, som vi skal komme tilbake til i delkapittel 1.4, kun ikke-nordiske statsborgere. I denne rapporten tar vi for oss innvandringen til Norge som har funnet sted på grunn av familie i perioden fram til og med 2022. I løpet av denne trettiårsperioden var det om lag 363 000 slike familieinnvandring til Norge.

Som vi skal se har familieinnvandringen til Norge endret karakter flere ganger i løpet av perioden, både når det gjelder hvor mange som kommer, hvem som kommer og hvem de kommer til. Endringer i sammensetningen og antallet familieinnvandrere kan tilskrives flere forskjellige forhold som kan påvirke familieinnvandringen ulikt.

I dette innledningskapitlet (*kapittel 1*) skal vi redegjøre for noen slike forhold som kan antas å bidra til å forme familieinnvandringen til Norge. Slike forhold er annen innvandring til Norge, innvandringsrelatert lovgivning og regelverk, internasjonale migrasjonsstrømmer, samt ekteskaps- og samlivsmønsteret i befolkningen. Vi skal også skissere opp et overordnet bilde av familieinnvandringen til landet i perioden 1990 til 2022. Avslutningsvis redegjør vi for sentrale definisjoner og datagrunnlaget for tallene og analysene presentert i rapporten.

Et viktig skille i denne rapporten gjøres mellom innvandrere med statsborgerskap fra EU/EFTA-området og innvandrere som har statsborgerskap fra land utenfor dette området. Familieinnvandringen fra disse respektive delene av verden blir behandlet separat i henholdsvis *kapittel 2* og *kapittel 3*. Det er to, til dels relaterte, hovedgrunner til dette. Den første har å gjøre med forskjellen mellom innvandringen fra innenfor og utenfor EU/EFTA-området i perioden vi tar for oss i denne rapporten. Mens førstnevnte i stor grad har vært preget av arbeidsinnvandring og familieinnvandring til disse, har innvandringen fra landene utenfor EU/EFTA-området vært mer mangfoldig. En del, om ikke noe flertall (se delkapittel 3.1), er flyktninger og familieinnvandrere til flyktninger. Det er også en hel del familieetablerere, særskilt til personer i den øvrige befolkningen, blant disse innvandrerne, en type innvandring som er mindre vanlig fra EU/EFTA-området.

Den andre, og viktigere grunnen til å skille mellom land innenfor og utenfor EU/EFTA har å gjøre med ulikhetene i lov- og regelverket for innvandring fra disse områdene. Statsborgere fra land innenfor EU/EFTA området forholder seg til forenklete regler sammenlignet med dem fra utenfor EU/EFTA-området. Innføringen av registreringsordningen i 2009 (se delkapittel 1.3) gjorde at innvandrerne fra EU/EFTA-området ikke har trengt å søke om oppholdstillatelse. Dette har gjort innvandringen til Norge fra EU/EFTA-land lettere og utvilsomt hatt innflytelse på mengden og sammensetningen av innvandringen fra disse landene. En annen konsekvens av innføringen av registreringsordningen har vært at vi ikke lenger har gode nok data, deriblant om de såkalte referansepersonene som familieinnvandrerne kommer til. I årene 2021 og 2022 har dessuten antallet innvandrere med uoppgitt innvandringsgrunn gått opp som en følge av endringer i praktiseringen av registreringsordningen.¹ Som et resultat av dette er det ikke lenger mulig å gjøre et fullgodt skille mellom familieinnvandrere og andre innvandrere fra dette området.

Kapittel 4 tar for seg ekteskaps- og samlivsmønsteret blant norskfødte med innvandrerforeldre. I kapitlet ser vi på både hvor vanlig i denne gruppen det er å være gift, på utbredelsen av samboerskap, og også på hvem norskfødte med innvandrerforeldre velger som partnere. Det er flere

¹ Av ikke-nordiske innvandrere som ankom i henholdsvis 2021 og 2022 hadde 1 500 og 9 800 ukjent innvandringsgrunn. Dette utgjorde 4 og 13 prosent av de totale antallene innvandrere som kom disse årene (Statistisk sentralbyrå, 2024). De aller fleste av disse hadde statsborgerskap fra land i EU/EFTA-området.

grunner til at vi vier et eget kapittel til dette temaet. Den ene er at ekteskaps- og samlivsmønsteret blant etterkommere til innvandrere kan ha betydning for familieinnvandringen til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre har lenge vært en ung gruppe. I takt med at antallet norskfødte med innvandrerforeldre i voksen alder har vokst, har også potensialet for en vekst i ankomsten av familieetablerere til disse personene økt.

Partnervalg og samlivsmønster har dessuten interesse fra et rent integreringsperspektiv. Graden av såkalt endogami og eksogami, det vil si valg av partner innenfor eller på tvers av gruppetilhørighet, *kan* gi en indikasjon på graden av sosial integrering i det norske samfunnet i den forstand at det sier noe om kontakten over gruppegrensene. Samtidig forteller valg av samlivsform (ekteskap eller samboerskap) og hvor vanlig det er å være gift i ung voksen alder noe om livssituasjonen til norskfødte med innvandrerforeldre. Som vi skal se er det klare tegn til at andelen som gifter seg i ung alder er på vei ned i denne gruppen, noe som både kan være et uttrykk for at flere tar høyere utdanning og/eller velger andre samlivsformer, slik som samboerskap.

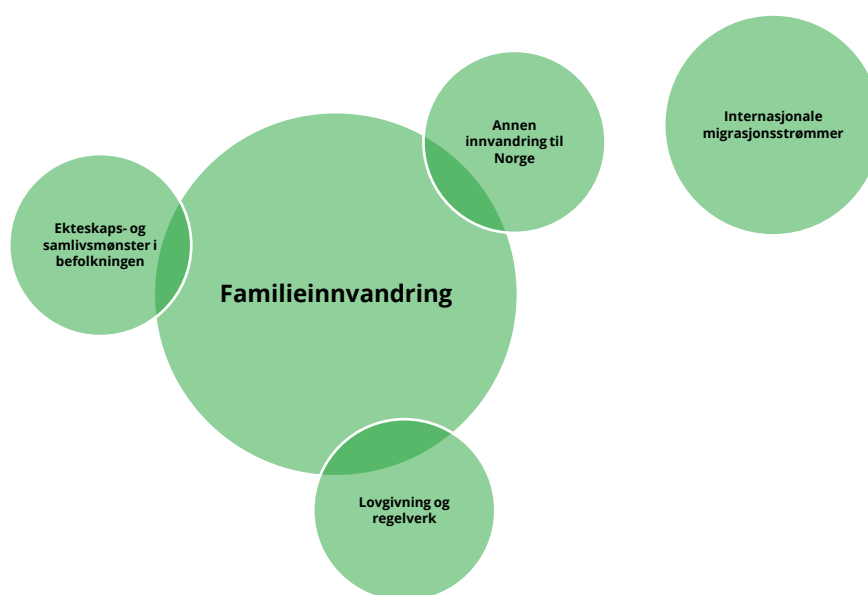
I *kapittel 5* tar vi for oss rapportens dypdykk, som omhandler samlivsbrudd blant par som er blitt til gjennom familieetablering. Vi er spesielt interesserte i hyppigheten av samlivsbrudd i de første årene etter ankomst og om et eventuelle brudd kan knyttes til gjenutvandring.

1.2. Rammene for familieinnvandring

Før vi ser på noen hovedtrekk ved familieinnvandringen til Norge i løpet av de siste tre tiårene, skal vi introdusere og drøfte noen sentrale forhold som direkte og indirekte bidrar til å forme familieinnvandringen.

Disse fire forholdene (figur 1.1), *a) annen innvandring, b) internasjonale flyttestrømmer, c) ekteskaps- og samlivsmønster i befolkningen, samt d) innvandringsrelatert lovgivning og regelverk*, er ikke ment å gi en utfyllende forklaring av prosessene og mekanismene som avgjør mengden og sammensetningen av familieinnvandringen til landet. De er likevel sentrale faktorer som vi vil komme jevnlig tilbake til når vi skal forklare mønstrene i familieinnvandringen til Norge siden 1990 og som dessuten til dels henger sammen med hverandre.

Figur 1.1 Sentrale forhold som former familieinnvandringen til Norge

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Et viktig skille som vil gjøres både i dette kapitlet og i rapporten som helhet går mellom *familiegjenforeninger* og *familieetableringer*. Hovedforskjellen mellom disse to typene familieinnvandring bunner i om familierelasjonen innvandringen har skjedd på grunnlag av allerede eksisterende før referansepersonen var bosatt i Norge (for definisjonene av familieetablering og -gjenforening, se neste delkapittel). Som begrepet tilsier innebærer familiegjenforeninger at innvandringen er en gjenforening mellom eksempelvis allerede eksisterende par/ektefeller eller mellom barn og foreldre. Familieetableringer innebærer på sin side opprettelsen av et nytt ekteskap/parforhold, der den ene parten innvandrer for å etablere denne relasjonen med en person som allerede bor i landet.

Skillet har betydning i flere av sammenhengene vi diskuterer her, blant annet fordi forholdene vi drøfter har ulik relevans for henholdsvis familiegjenforeninger og -etableringer.

Annen innvandring

Familieinnvandring utgjør det klareste eksempel på det man i migrasjonsforskningen kaller kjedemigrasjon, det vil si innvandring som skjer som et resultat av tidligere innvandring og som forårsakes eller lettes av allerede eksisterende nettverk av familiemedlemmer og/eller sambygding i landet (Haas et al., 2020, s. 371). Et i prinsippet avgjørende skille mellom familieinnvandring og annen innvandring er at familieinnvandring forutsetter at det allerede bor et familiemedlem i Norge. Oppholdsgrunnlaget avhenger med andre ord av at personen har en tilknytning til en eller flere personer i landet. En slik tilknytning trenger i utgangspunktet ikke innvandrere som kommer på grunn av arbeid, flukt eller utdanning. For disse vil et arbeidsforhold (eller håp om å etablere dette), studieplass eller krav om beskyttelse fra forfølgelse i hjemlandet være «tilstrekkelig».

Dette skillet mellom familieinnvandrere og innvandrere som kommer av andre grunner er likevel ikke krystallklart. I virkeligheten spiller allerede eksisterende nettverk av familiemedlemmer og bekjente sannsynligvis også en potensielt stor rolle for andre innvandrere enn familieinnvandrere, både når det gjelder om man innvandrer og hvor og hvordan man etablerer seg. For det andre foregår ikke all familieinnvandring til personer som selv er innvandrere. Som vi skal se kommer en ikke ubetydelig andel av familieinnvandrere til personer som er født i Norge av innvandrere eller til personer som hverken er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. Det aller meste av denne familieinnvandring skjer gjennom såkalte familieetableringer, der nye ekteskap/partnerskap inngås med personene som allerede bor i landet.

Med andre ord er ikke all familieinnvandring kjedemigrasjon i den forstand at den er en direkte konsekvens av tidligere innvandring.² Som vi skal se består likevel den største delen av familieinnvandringen til Norge av innvandring til innvandrere. En majoritet av denne innvandringen til andre innvandrere er familiegjenforeninger, der allerede eksisterende familiemedlemmer til personen som bor i landet innvandrer for å gjenforenes med personen, men en del er også familieetableringer, der nye forhold oppstår. Når vi skal redegjøre for noen sentrale forhold som former familieinnvandringen til Norge, vil derfor *annen innvandring* måtte utpekes som en viktig faktor. Sammensetningen av denne innvandringen spiller en sentral rolle i å forme familieinnvandringen til landet, ikke minst ved å avgjøre hvem som har mulighet til å gjenforenes med noen i landet og hvilke personer som man kan komme for å etablere familie med. Hvilke innvandrere og innvandrergrupper som eksisterer i landet kan også ha betydning for hvor lett det er å

² Man kan muligens argumentere for at familieinnvandring til norskfødte med innvandrerforeldre også representerer en form for kjedemigrasjon. Man vil da fokusere på foreldrenes innvandring og anse familieinnvandringen til disses etterkommer(e) som en noe forsinket konsekvens av denne innvandringen. I denne rapporten har vi valgt å ikke anse denne typen innvandring som en form for kjedemigrasjon, nettopp fordi norskfødte med innvandrerforeldre ikke selv er innvandrere. Å anse innvandring til disse som kjedemigrasjon vil lett føre til avgrensningsutfordringer: etter hvor mange generasjoner slutter etterkommere av innvandrere å være «etterkommere av innvandrere»? Svaret på dette spørsmålet vil kreve en drøfting hvis omfang ligger utenfor rammene for denne rapporten.

etablere seg i landet for øvrig: et eksisterende nettverk av familie, kjente og landsmenn kan senke terskelen for å finne arbeid og å navigere i det nye samfunnet.

Internasjonale migrasjonsstrømmer

Mengden og sammensetningen av innvandringen til Norge avhenger i sin tur av flere forhold. Blant disse er *internasjonale migrasjonsstrømmer*. Innvandringen til Norge vil til dels avhenge av vår plass i større migrasjonssystemer, det vil si flyttestrømmer som henger sammen med mer generelle strømmer av personer, varer, tjenester og informasjon mellom steder (Haas et al., 2020; Mabogunje, 1970).

Dette er ikke forhold som vi vil berøre direkte i denne rapporten ettersom vi kun diskuterer familieinnvandring i et nasjonalt perspektiv. Vi ser imidlertid at familieinnvandringen til Norge i en betydelig grad henger sammen med internasjonale migrasjonsstrømmer, slik som den fra øst og vest i Europa etter utvidelsen av EU i 2004 og 2007 og fra Syria, både til naboland og land lenger unna, i kjølvannet av borgerkrigen der fra 2011 og framover.

Ekteskaps- og samlivsmønsteret i befolkningen

Et annet forhold, som ikke nødvendigvis henger sammen med innvandringen til landet og internasjonalt, er *ekteskaps- og samlivsmønsteret i befolkningen*, og da særlig partnervalg. Som nevnt skjer slett ikke alle familieinnvandring til Norge til personer som selv er innvandrere. En del familieinnvandrere kommer også til personer i den øvrige befolkningen eller til norskfødte med innvandrerforeldre, som sagt i hovedsak gjennom såkalte familieetableringer der familieinnvandreren kommer for å gifte seg med personen som er bosatt i Norge. Tendensen til å «hente» ektefelle fra utlandet i befolkningen (blant innvandrere som ikke-innvandrere) vil dermed kunne påvirke familieinnvandringen til Norge gjennom å avgjøre antallet familieetablerere som kommer til landet.

I tidligere utgaver av denne monitoren har vi blant annet sett på graden av gifte innenfor og på tvers av gruppetilhørighet (såkalt endogami og eksogami) blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre (Molstad & Steinkellner, 2020, s. 43-55). I kapittel 4 i denne rapporten skal vi som sagt se nærmere på ekteskaps- og samlivsmønster blant norskfødte med innvandrerforeldre, nettopp fordi dette er en gruppe som det har vært en økende potensial for familieetablering til i takt med at flere kommer i voksen nok alder til å gifte seg.

Innvandringsrelatert lovgivning og regelverk

Hvilke innvandrergrupper som allerede er bosatt i landet, eksisterende migrasjonsstrømmer internasjonalt, samt ekteskaps- og samlivsmønster i befolkningen har stor betydning for familieinnvandringen til Norge ettersom disse forholdene former potensialet for innvandring til landet. Det er likevel *lovgivningen og regelverket på innvandringsfeltet* som til syvende og sist avgjør hvilke personer som har adgang til å bosette seg i landet og under hvilke vilkår.³

Fra et innvandringspolitisk ståsted utgjør familieinnvandring et område hvor potensialet for restriksjon er større enn for andre typer innvandring (Eggebo & Brekke, 2018). Det er dessuten også en form for innvandring der omfanget i prinsippet, om enn neppe i praksis, er eksponentielt gitt ingen restriksjoner. I en situasjon uten begrensning av retten til å gjenforenes med familiemedlemmer, hverken med hensyn til hvilke familiemedlemmer som omfattes av retten eller for familieinnvandrerne som i sin tur kommer for å gjenforenes, vil teoretisk sett retten til å gjenforenes etter hvert kunne komme til å omfatte nesten hele verdens befolkning (Croes & Hooimeijer, 2010, s. 123-124). Også dersom man tar hensyn til at ikke på nær alle som har mulighet til å gjenforenes med

³ Dette betyr ikke at lov- og regelverket nødvendigvis har den effekten den er tiltenkt: gitt de relativt komplekse årsaks-sammenhengene bak innvandring kan reguleringer få uforutsette konsekvenser og/eller rett og slett framstå som ineffektive (Castles, 2004).

noen i Norge faktisk gjør det, er potensialet for familieinnvandring likevel stort. Vi har tidligere i dette delkapitlet vært inne på at familieinnvandring i de fleste tilfeller utgjør en form for kjedemigrasjon ved at det er en direkte konsekvens av annen innvandring. Et sentralt kjennetegn ved kjedemigrasjon er potensialet for såkalt kumulativ kausalitet: selvforsterkende prosesser der innvandring i seg selv fører til at sannsynligheten for ytterligere innvandring øker (Massey, 1990). Flere familiemedlemmer i landet vil i seg selv kunne gjøre det lettere for andre medlemmer av familier å etablere seg i landet, nettopp ved å utgjøre et nettverk som gjør ankomst og integrering mindre kostbart.

Familieinnvandring er som en konsekvens av dette regulert, gjennom lov- og regelverk som stiller krav om blant annet fire års arbeid eller utdanning for en rekke grupper av referansepersoner, samt minstekrav for alder (24 år), for familieetablering (Utlendingsloven, 2008). Tendensen i løpet av de siste tiårene har gått i retning av mer restriktive regler for familieinnvandring, både i Norge og i Europa som helhet (Eggebø & Brekke, 2018, s. 9). Analyser som har tatt for seg virkningen av innføringen av strengere krav til referansepersonens forsørgerevne, slik som den gjort av Bratsberg og Raaum (2021), mener å kunne påvise at slike innstramninger ikke bare har konsekvenser for hvor mange familieinnvandrere⁴ som får opphold i landet, men også for innvandringen av ektefeller til både ugifte innvandrere (i studien først og fremst asylsøkere) og andre grupper i befolkningen.

Bortsett fra å regulere hvem som kan komme til landet, påvirker det gjeldende lov- og regelverket på innvandringsfeltet sist, men ikke minst, kategoriseringen av innvandrere med hensyn til status i de administrative datasystemene vi henter informasjon fra. Denne kategoriseringen kan ha direkte konsekvens for hvordan innvandringen av familiemedlemmer framstår i statistikken. Bruken av midlertidig kollektiv beskyttelse, som gir oppholdstillatelse basert på gruppetilhørighet i stedet for etter individuell vurdering, er et eksempel på dette. I løpet av de siste tre tiårene har flere grupper av flyktninger fått denne status, sist ukrainere som har ankommet Norge i kjølvannet av den fullskala invasjonen av Ukraina fra februar 2022 av. Som vi skal komme tilbake til i kapittel 3 ser man liten familieinnvandring til slike grupper sammenlignet med grupper som har fått beskyttelse ut fra individuell vurdering. Dette henger antagelig sammen med at mange familiemedlemmer som ellers ville innvandret gjennom gjenforeninger eller familieetablering istedenfor søker om opphold på grunnlag av midlertidig kollektiv beskyttelse. Slik blir muligens en del innvandring som i realiteten skjer ut fra behovet/ønsket om å gjenforenes eller etablere familie med noen i Norge «usynlig» fra et familieinnvandringsperspektiv.

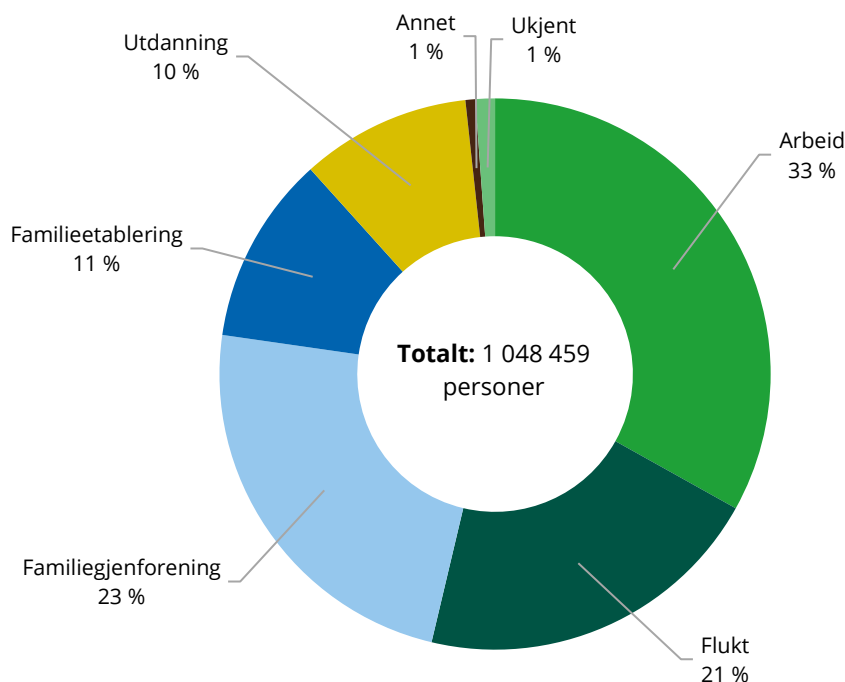
⁴ Bratsberg og Raaum's analyse tar imidlertid kun utgangspunkt i familieinnvandring av ektefeller.

1.3. Familieinnvandring til Norge i perioden 1990 til 2022: noen hovedtrekk

Familieinnvandring den vanligste innvandringsgrunnen

I perioden vi tar for oss i denne rapporten har det kommet litt over en million (1 048 500) ikke-nordiske innvandrere til Norge. 35 prosent av disse har kommet for enten gjenforenes med eller etablere familie med en person i landet (figur 1.2). Dette utgjør den største enkeltstående grunnen til å innvandre, kun arbeid er en noenlunde like vanlig innvandringsgrunn.

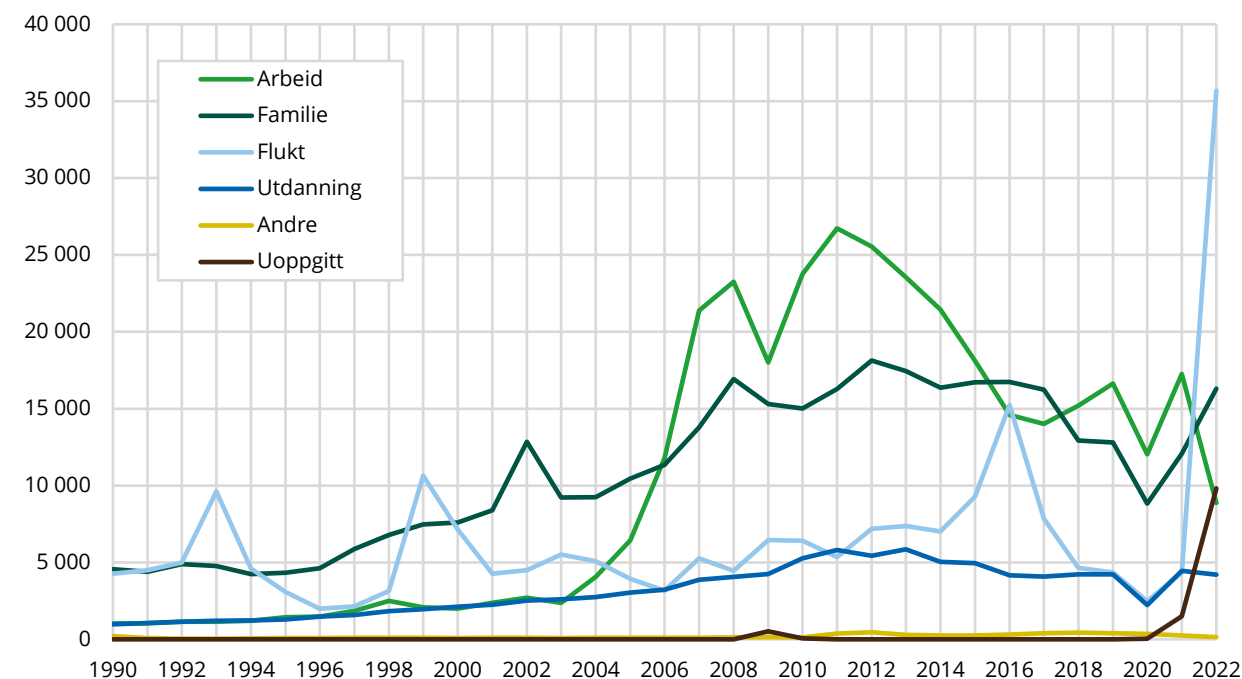
Figur 1.2 Antall innvandring etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Familieinnvandring har dessuten vært et stabilt innslag i innvandringen til Norge i løpet av de siste tretti årene. Mens arbeidsinnvandringen og antallet personer som har kommet på grunn av flukt har variert en hel del gjennom årene, har familieinnvandringen generelt sett økt relativt jevnt gjennom perioden (figur 1.3). På begynnelsen av 1990-tallet kom det om lag 4-5 000 familieinnvandrere til Norge per år. Dette antallet økte fram til en foreløpig topp på 2010-tallet, da 16-18 000 kom til landet på grunn av familie hvert år.

Mot slutten av 2010-tallet falt antallet familieinnvandring noe, og 2020 markerte et bunnår for innvandringen til Norge generelt sett. Det sistnevnte henger sammen med innreiserestriksjonene iverksatt i sammenheng med koronapandemien. I løpet av de aller siste årene har familieinnvandringen tatt seg opp igjen til et nivå lik den på midten av 2010-tallet, med om lag 16 000 ankomster i 2022. Samtidig har imidlertid antallet personer vi ikke har innvandringsgrunn for økt som et resultat av borgere fra EU/EFTA-land ikke trenger å søke om oppholdstillatelse, men kun melde og registrere seg hos politiet (se delkapittel 1.4 om registreringsordningen).

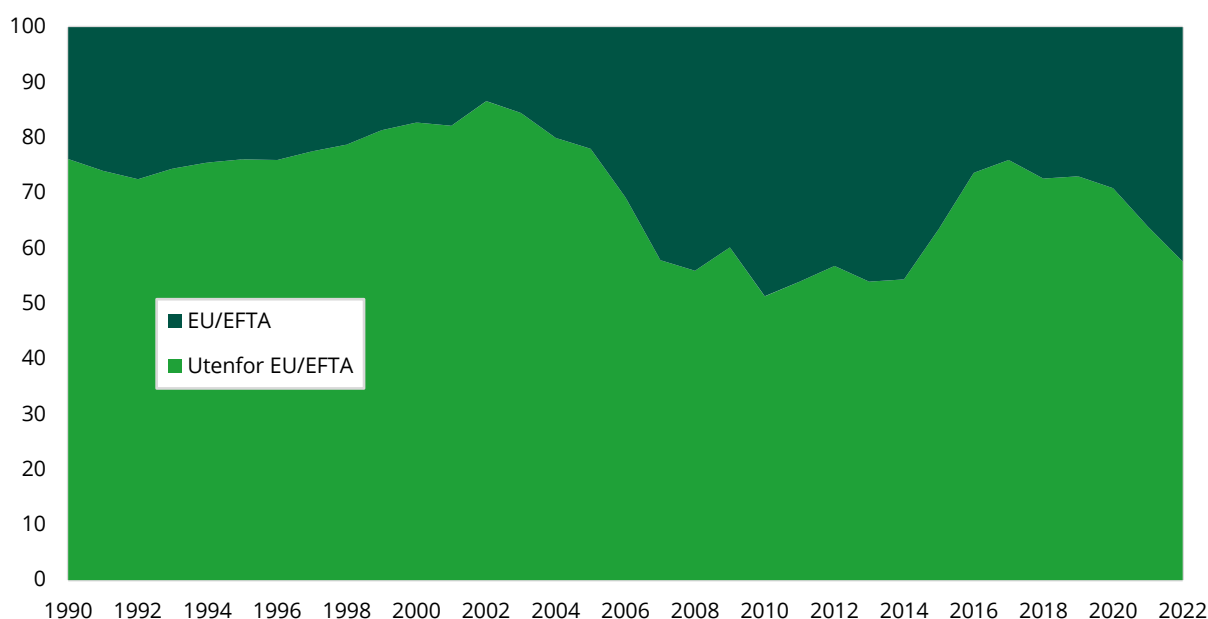
Figur 1.3 Antall innvandringer etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Mest familieinnvandring fra land utenfor EU/EFTA-området, men stor variasjon gjennom perioden

Av de 363 000 som kom til Norge i perioden 1990-2022 som familieinnvandrere var et stort flertall, 67 prosent, fra land utenfor EU/EFTA-området. Som vi kan se fra figur 1.4. har likevel andelen familieinnvandrere med bakgrunn fra de ulike delene av verden variert en hel del gjennom årene. Fra begynnelsen av 1990-tallet og fram til midten av 2000-tallet var over sju av ti av personene som kom på grunn av familie fra land utenfor EU/EFTA-området. Overvekten var særlig stor på begynnelsen av 2000-tallet, da åtte av ti av dem som kom hadde statsborgerskap fra land som ikke var i EU/EFTA.

At bildet endret seg fra midten av 2000-tallet av, henger sammen med utvidelsen av EU i denne perioden. I kjølvannet av disse utvidelsene økte arbeidsinnvandringen til Norge fra de nye EU-landene, da særlig fra land som Polen og Litauen. En stor del av familieinnvandringen til landet fra EU/EFTA-området er nettopp fra disse landene og består av personer som etter all sannsynligvis er familiemedlemmer til arbeidsinnvandrere (se kapittel 2).

Figur 1.4 Familieinnvandring etter første statsborgerskap, innenfor og utenfor EU/EFTA-området, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

I en tiårsperiode, fram til og med 2014, var andelene familieinnvandrere fra innenfor og utenfor EU/EFTA-området relativt lik. Da dette endret seg etter midten av 2010-tallet var det et resultat av flere forhold. Først og fremst skyldtes det ankomsten av et stort antall flyktninger, til stor del, men ikke utelukkende fra Syria, og familiemedlemmer til disse (se kapittel 3). Samtidig minket også familieinnvandringen fra land som Polen, Litauen og andre land det hadde kommet mange arbeidsinnvandrere fra i den foregående perioden.

1.4. Definisjoner og datagrunnlag

Utlendingsdatabasen

Statistikken over innvandringsgrunn er basert på Utlendingsdatabasen (UDB) i Utlendingsdirektoratet (UDI). Statistikken gjelder per 1. januar. Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene og vi finner derfor ikke disse i UDB med noe oppholdsgrunnlag. De er derfor ikke med i statistikken i denne rapporten. Alle andre utenlandske statsborgere må ha en eller annen form for tillatelse/registreringsbevis for å kunne bosette seg i Norge.

Tallene tilbake i tid vil i denne rapporten avvike noe fra tidligere rapporter da SSB stadig forbedrer kvaliteten på dataene.

EU/EFTA-land

I denne rapporten bruker vi begrepet EU/EFTA-land/-området/-borgere som et hovedskille mellom familieinnvandrerne som har kommet i perioden vi tar for oss (se delkapittel 1.1). I tidligere rapporter har vi i benyttet begrepet EØS-land istedenfor, med henvisning til landene i «Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet» (EØS). Disse består av EU-landene, samt EFTA-landene Island, Liechtenstein og Norge. EFTA-landet Sveits er ikke med i EØS-samarbeidet, men ble regnet med i begrepet som EØS-land. Når vi har valgt å bruke begrepet EU/EFTA-land isteden er dette fordi begrepet omfatter alle landene innenfor både EØS og EFTA (Moe & Molstad, 2022).

Storbritannia regnes også som EU/EFTA-land i denne rapporten selv om landets uttreden fra EU formelt ble fullført 31. januar 2020 (Brexit). Storbritannia har vært et EU-land gjennom størstedelen

av perioden vi ser på. Regelverket som gjelder for familieinnvandrere fra andre EU-land har derfor vært gjeldende for britiske statsborgere mesteparten av tiden. Når vi omtaler EU/EFTA-land, er altså Storbritannia inkludert dersom ikke noe annet nevnes eksplisitt.

Tredjeland/land utenfor EU/EFTA

Dette er alle land som ikke er i EU/EFTA-området (inkl. Storbritannia), se definisjonen av EU/EFTA-land ovenfor. Begrepene tredjeland og land utenfor EU/EFTA brukes om hverandre.

Registreringsordningen

Fra 1. oktober 2009 trenger ikke EU/EØS-borgere tillatelse til å oppholde seg i Norge. Da ble den tidligere ordningen med oppholdstillatelse for ikke-nordiske EU-borgere erstattet med en registreringsordning for denne gruppen. Dette innebærer at de nå fritt kan komme til Norge for å studere, arbeide eller bo sammen med familie (Utlendingsloven kap.13). De skal melde seg hos det lokale politiet, som kontrollerer identitetsdokumentene deres, og de må også oppgi hvorfor de vil oppholde seg i Norge. Folkeregisteret vil normalt kreve registreringsbevis for å tildele personnummer (UDI)

Registreringsordningen har forenklet prosessene EØS-borgere må gjennom for å ha lovlig opphold i landet. Det har imidlertid påvirket datagrunnlaget som omhandler hvem familieinnvandrere kommer til. Data om hvem familieinnvandrerne fra EØS-land kommer til gjennom familie-gjenforening er mangelfulle. Det mangler data for 52 prosent av referansepersonene for gruppen innvandrere som har kommet på familiegjenforening i perioden 1990 til 2020 som helhet. Med så store mangler i dataene når det gjelder gjenforeninger, er det ikke mulig å gi en fullgod oversikt over referansepersonene til EØS-borgere som har kommet for å bli gjenforent med familie her i landet. Det vi kan si noe om, er antall gjenforeninger og om innvandrerens selv, men ikke om den herboende, det vil si den som innvandrerens kommer til.

Det mangler opplysninger om referansepersoner for familiegjenforening for noen familieinnvandrere som er statsborgere i tredjeland, men manglene er totalt sett langt fra så store som de som er omtalt ovenfor. De som kommer for å gjenforenes med EØS-borgere, har mindre krav til dokumentasjon enn de som kommer for å gjenforenes med personer fra tredjeland. Totalt mangler det opplysninger om 7 prosent av referansepersonene til familiegjenforente fra tredjeland. Også her mangler det hovedsakelig opplysninger for årene etter 2009.

Når det gjelder data om referansepersonen til dem som kommer for å etablere familie i Norge, dvs. inngå ekteskap med en person som har lovlig opphold i Norge, er data om referansepersonen hentet fra folkeregisteret (FREG), og derfor i større grad komplett. Det mangler data for under 1 prosent av referansepersonene. Dette gjelder uansett om de kommer fra EØS-området eller om de kommer fra tredjeland. Grunnlaget for oppholdstillatelse er inngåelse av ekteskap/partnerskap med en person som har oppholdstillatelse i Norge og dette skjer etter innvandring, se under definisjon av familieetablering.

Se mer om datagrunnlaget i Dzamarija (2013).

Innvandringsgrunn

Oppgis for ikke-nordiske statsborgere som førstegangsinnvandret til Norge i perioden fra 1990 og frem til i dag. Statistikken over innvandringsgrunn deles inn i hovedgruppene flukt, familie, arbeid, utdanning og annet. Den gjenspeiler grunn til første innvandring, slik grunnen framkommer i utlendingsforvaltningens registre, og slik en ellers kan avlede den til ut fra ulike relevante variabler. Variabelen er altså laget i SSB for demografisk bruk, og avspeiler ikke direkte de mer juridisk orienterte registreringene i utlendingsforvaltningen.

For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for dem som kom til Norge på grunn av flukt. For personer som innvandret til Norge i 1990 og inntil de aller siste årene har vi derimot god informasjon om grunnlaget for opphold. Fra og med 2021 har som vi har sett (delkapittel 1.3) antallet med ukjent innvandringsgrunn økt. Dette henger sammen med at færre førstegangsinnvandrere fra EØS-land benytter seg av registreringsordningen og dermed ikke registrerer seg hos politiet (Kirkeberg, 2024). Som et resultat av dette er de siste årenes tall for innvandringsgrunn for personer fra EU/EFTA-land usikre.

Fra og med 1990 regnes dem som har kommet til flyktninger som familieinnvandrede. Au pairer inngår blant studenter. Arbeidstakere på korttidsopphold (under seks måneder) registreres ikke som bosatte i Norge, og er her ikke medregnet i begrepet arbeidsinnvandring. Utenlandsadopterte er ikke med fordi de ikke regnes som innvandrere.

I denne rapporten konsentrerer vi oss om de som har opphold i Norge gjennom UDIs familieoppholdstillatelser. Innvandrere kommer til Norge av ulike grunner. Noen har arbeidstillatelse, noen kommer for å studere, noen flykter fra krig eller forfølgelse og får beskyttelse i Norge, og andre igjen kommer for å flytte sammen med familien sin her. Statistikken er basert på de tillatelsene UDI gir innvandrerne som ikke er nordiske statsborgere. Den gir imidlertid ikke nødvendigvis et speilbilde av de reelle, personlige grunnene innvandrerne selv har for å komme hit.

Mange flyktninger har som mål å få en jobb for å forsørge familie og slektninger utenfor Norge. Familieinnvandrere til flyktninger kan ha en like traumatisert krigsbakgrunn som flyktningen de gjenforenes med. Og personer som opprinnelig kom som arbeidsinnvandrere, kan være uten jobb i dag. Blant beslutningstagere på myndighetsnivå og forskere på innvandring har det vært en økende oppmerksomhet rundt det faktum at mye av innvandringen vi ser i dag er «blandet» i den forstand at beslutningen om å utvandre til et annet land ofte skjer på bakgrunn av en kombinasjon av grunner og at disse grunnene kan endre seg underveis til destinasjonslandet (Van Hear et al., 2009).

SSBs statistikk over innvandringsgrunn baserer seg på det første positive vedtaket om opphold som innvandrer får og tallfester med andre ord innvandrernes opprinnelige vedtaksgrunn for opphold. Statistikken gir altså ikke et fullstendig bilde av hvor mange innvandrere som er i arbeid her, eller som har fluktbakgrunn, eller som kommer primært fordi de har familie i Norge.

Innvandringskategori

SSB deler befolkningen inn i forskjellige grupperinger basert på ulike kombinasjoner av eget eller foreldres fødeland, blant annet innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre, og den øvrige befolkningen (Se definisjoner under).

Innvandrere

Personer som er bosatt i Norge, og som er født i utlandet og har to utenlandsfødte foreldre og fire utenlandsfødte besteforeldre.

Norskfødte med innvandrerforeldre

Personer som er født i Norge og som har to foreldre som er innvandrere.

Personer med innvandrerbakgrunn

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre utgjør personer med innvandrerbakgrunn.

Den øvrige befolkningen

De som hverken er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, altså personer uten innvandrerbakgrunn.

Landbakgrunn

En variabel som konstrueres med utgangspunkt i informasjon om fødeland i tre generasjoner. Variabelen viser til eget, eventuelt mors, eventuelt fars eller besteforeldrenes utenlandske fødeland. For personer født i utlandet, er dette (med noen få unntak) eget fødeland. For personer født i Norge er det foreldrenes fødeland. I de tilfeller der foreldrene har ulikt fødeland, er det morens fødeland som blir valgt. Hvis ikke personen selv eller noen av foreldrene er utenlandsfødte, hentes landbakgrunn fra de første utenlandsfødte en treffer på rekkefølgen mormor, morfar, farmor eller farfar.

Familieinnvandring

Omfatter innvandring av ulik art, men der begrunnelsen for oppholdet er basert på enten en familiegjenforening eller en familieetablering.

Referansepersonen

Den herboende parten ved familieinnvandring, det vil si personen som allerede bor i Norge og som man søker gjenforening eller etablering med. I de tilfeller der referansepersonen ikke er kjent i UDI-dataene, blir, så langt det er mulig, slektskapsrelasjoner i folkeregisteret brukt til å finne fram til ektefelle, barn, foreldre eller søsken som kan tenkes å ha vært referanseperson ved første innvandring. I denne prosessen har ektefelle forrang framfor de andre kategoriene. Ved bruk av denne metoden finner vi i en del tilfeller (se over om registreringsordningen) fram personer som kan ha vært referanseperson for innvandrere som må ha hatt en (siden de har fått opphold på grunnlag av familie), men den gir ikke med sikkerhet at den identifiserte personen faktisk og juridisk var referansepersonen.

Familiegjenforening

Gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering

Forstås som nytt ekteskap/partnerskap der den ene parten ikke er bosatt i Norge, og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte partner.

Flyktning

Personer som har fått oppholdstillatelse etter søknad om beskyttelse (asyl), både dem som har fått flyktningstatus, subsidiær beskyttelse og oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, har fått kollektiv beskyttelse eller kommet som overføringsflyktninger.

Se ellers utlendingsloven, kapittel 6 for regelverket knyttet til familieinnvandring, og Dzamarija (2013) om hvordan det blir registrert at det er en familiegjenforening eller en familieetablering.

Husholdning

Til samme privathusholdning (bohusholdning) regnes personer som er bosatt i samme privatbolig.

Samboere med felles barn

To personer som er bosatt i samme bolig og som har minst ett felles barn.

Datagrunnlaget inneholder ikke god nok informasjon om samboerpar som består av personer av samme kjønn, og det kan derfor ikke gis tall for denne gruppen.

Beskrivelsen av samboerskap i kapittel 3 bygger på SSB sin statistikk over familier og husholdninger. Denne bygger på opplysninger fra Folkeregisteret (FREG), Matrikkelen og Enhetsregisteret pr. 1.1.2021. For studenter som mottar borteboerstipend og er registrert bosatt hjemme hos foreldrene blir det i tillegg hentet inn alternative adresser fra NRK, Posten og Lånekassen.

Gruppering av personer til familier foretas i FREG ved hjelp av et familienummer som er knyttet til hver enkelt person. Familienumre blir holdt løpende a jour ved meldinger om fødsler, vigsler, skilsmitter, dødsfall og flyttinger med mer. Som familier regnes i FREG ektepar med og uten barn, mor/far med barn, énpersonfamilier og registrerte partnerskap. Kun barn som er registrert på samme adresse som foreldrene regnes med i familien (Falnes-Dalheim, 2009). For også å kunne gi tall for samboerpar og flerfamiliehusholdninger, og dermed alle typer familier og husholdninger, bearbeides så folkeregisteropplysningene i SSB. Til hjelp i dette arbeidet hentes også inn opplysninger fra Matrikkelen og Enhetsregisteret.

2. Familieinnvandring fra land innenfor EU/EFTA-området

I dette kapitlet skal vi konsentrere oss om familieinnvandringen til Norge av statsborgere fra land innenfor EU/EFTA-området. Som vi var inne på i kapittel 1 utgjør statsborgere fra EU/EFTA-land et mindretall av familieinnvandringen til Norge, om lag en tredjedel (33 prosent) av den totale familieinnvandringen på 363 000 i årene 1990 til 2022.

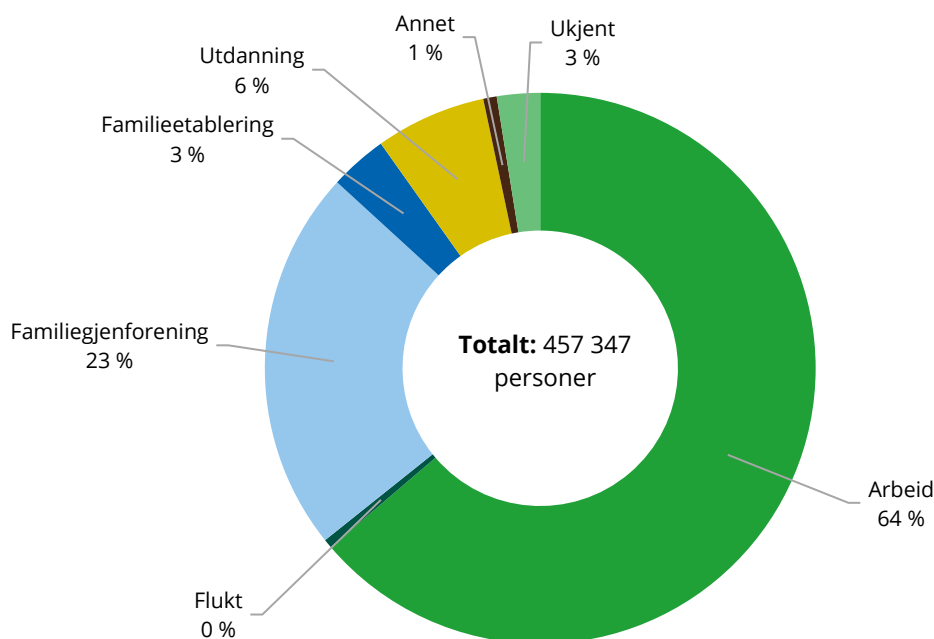
Av de som har innvandret fra EU/EFTA-området har 64 prosent kommet som arbeidsinnvandrere. Som vi skal se, så har antallet familieinnvandrere, spesielt gjenforeninger, økt betraktelig etter at arbeidsinnvandringen skjøt fart etter EU-utvidelsene i midten og andre halvdel av 2000-tallet. Totalt 26 prosent har kommet på grunn av familie. Av disse er flest kommet for familiejenforening, og mest sannsynlig for å gjenforenes med en arbeidsinnvandrer. Familieetablererne derimot, som har innvandret fra EU/EFTA-land, har i stor grad kommet til personer i den øvrige befolkningen, det vil si personer som ikke er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. Mange har også kommet for å etablere familie med en arbeidsinnvandrer, da spesielt en arbeidsinnvandrer med landbakgrunn fra Polen, Litauen og Romania.

Vi ser at det er flest familieinnvandrere fra de «nye» EU-landene, og skal videre i kapitlet se på noen utvalgte enkeltland og ta for oss tre grupper land: a) Polen, Litauen og Romania, b) Tyskland, Storbritannia og Nederland, c) og Spania, Italia og Hellas. Disse eksemplifiserer på hver sin måte tre ulike mønstre med hensyn til familieinnvandringen fra EU/EFTA-området i perioden siden 1990.

Generelt sett ser vi at familieinnvandrere fra EU/EFTA-land er mer bofaste i landet enn de som har kommet på grunn av arbeid og utdanning. Nesten sju av ti av personene som kom på grunn av familieetablering og tre av ti av personene som kom gjennom gjenforening på begynnelsen 1990-tallet er fortsatt bosatt i landet tretti år etter.

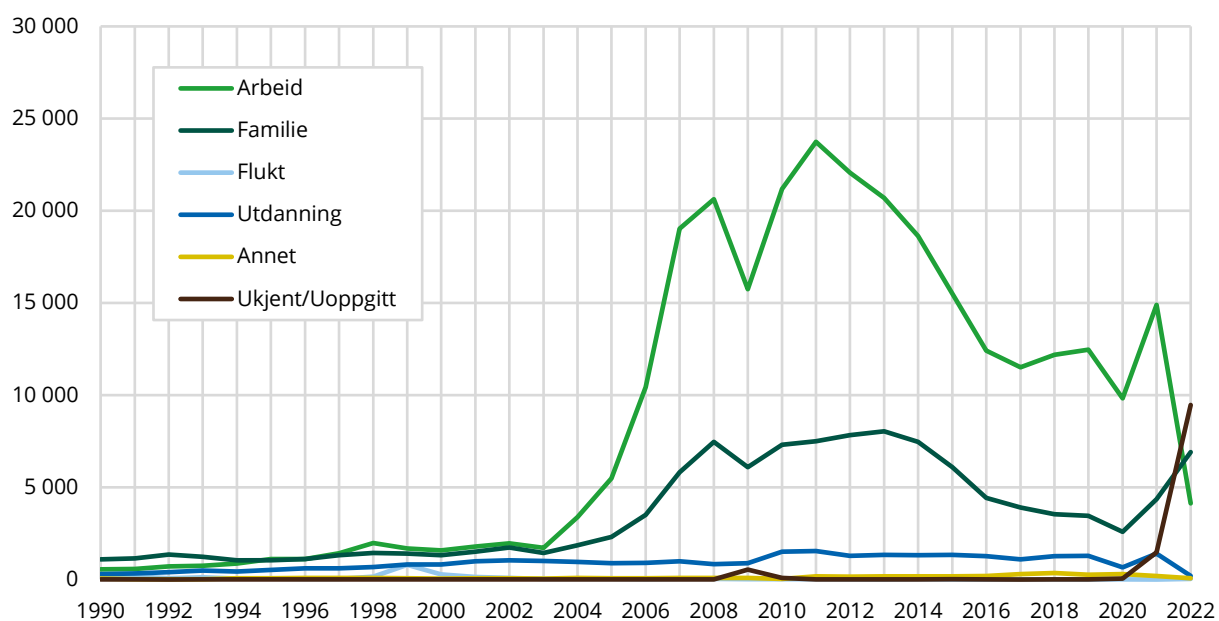
2.1. Gjenforening den største delen av familieinnvandringen fra EU/EFTA-området

I motsetning til innvandrere fra utenfor EU/EFTA-området (se delkapittel 3.1) utgjør ikke familieinnvandring den vanligste enkeltgrunnen til å innvandre fra EU/EFTA-området. Nesten to tredjedeler av innvandrerne med statsborgerskap fra disse landene var arbeidsinnvandrere (figur 2.1). Familieinnvandring utgjorde den nest vanligste innvandringsgrunnen. Noe under tre av ti (26 prosent) av EU/EFTA-borgerne som innvandret til Norge i perioden kom på grunn av familie.

Figur 2.1 Innvandring i perioden 1990-2022, statsborgere fra land innenfor EU/EFTA-området, andel etter innvandringsgrunn

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

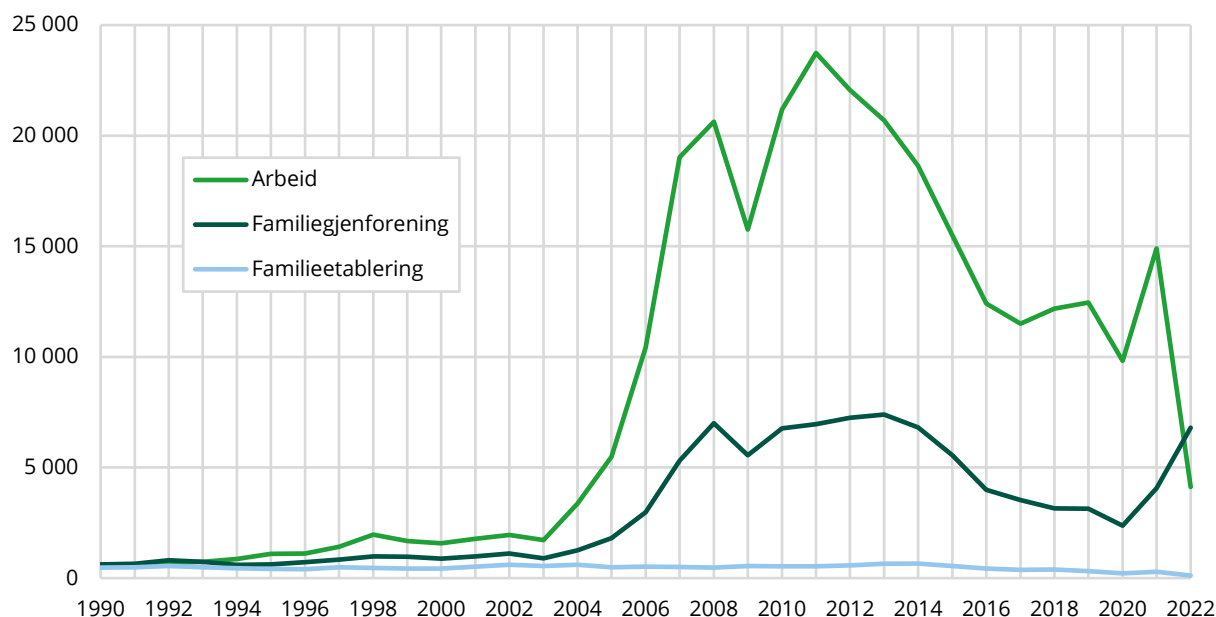
Denne andelen har riktignok variert en hel del i løpet av perioden (figur 2.2). På begynnelsen av 1990-tallet utgjorde familieinnvandring rundt halvparten av innvandringen fra EU/EFTA-området. Ut over 1990-tallet og fram til midten av 2000-tallet sank denne andelen til mellom 30 og 35 prosent av innvandringen, dette samtidig som antallet arbeids- og utdanningsinnvandrere gikk noe opp. Fra og med utvidelsen av EU i 2004 og 2007 har antallet arbeidsinnvandrere som kommer til Norge økt dramatisk: rundt sju av ti av innvandrerne som har kommet til Norge med statsborgerskap år fra EU/EFTA-land har hvert år kommet på grunn av arbeid. Antallet familieinnvandrere har også økt en hel del, fra mellom 1 300 til 1 700 personer hvert år på begynnelsen av 2000-tallet til mellom 6 000 og 8 000 hvert år i perioden 2008 til 2015.

Figur 2.2 Antall innvandring fra EU/EFTA etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Det store flertallet, 87 prosent, av familieinnvandrere fra EU/EFTA-land har kommet gjennom familiegjengforeninger. Mange av disse gjenforeningene har etter stor sannsynlighet skjedd med arbeidsinnvandrere som har kommet i forveien. Dette kan vi ikke vite sikkert, ettersom vi som sagt mangler informasjon om referansepersonen familieinnvandreren har kommet til for mange av EU/EFTA-borgerne som har kommet siden 2009. Vi ser likevel at antallet familieinnvandrere, og da særsomt gjenforeninger, har økt betraktelig etter at arbeidsinnvandringen skjøt fart etter EU-utvidelsene i midten og andre halvdel av 2000-tallet (figur 2.3). Antallet familieetableringer har holdt seg relativt stabilt på om lag 400 til 650 personer hvert år og har ikke økt slik antallet gjenforeninger har.

Figur 2.3 Antall innvandringar fra EU/EFTA etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Disse familieetablererne har i stor grad kommet til personer i den øvrige befolkningen, det vil si personer som ikke er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre (tabell 2.1). En del, litt over fire av ti, har dessuten innvandret til arbeidsinnvandrere. Om lag halvparten av disse har kommet for å etablere seg med arbeidsinnvandrere med polsk landbakgrunn. En del har også kommet til litauiske og rumenske arbeidsinnvandrere.

Tabell 2.1 Familieetableringer i perioden 1990-2022, statsborgere fra land innenfor EU/EFTA-området, antall og prosentandel etter referansepersonens innvandringskategori og -grunn

	Antall	Prosent
Innvandrere, derav	6 534	42,3
<i>Flukt</i>	601	3,9
<i>Familie</i>	651	4,2
<i>Utdanning</i>	183	1,2
<i>Arbeid</i>	4 724	30,6
<i>Annet</i>	17	0,1
<i>Ukjent</i>	358	2,3
Norskfødte med innvf.	172	1,1
Øvrig befolkning	8 705	56,3
Ukjent	45	0,3
Sum	15 456	100

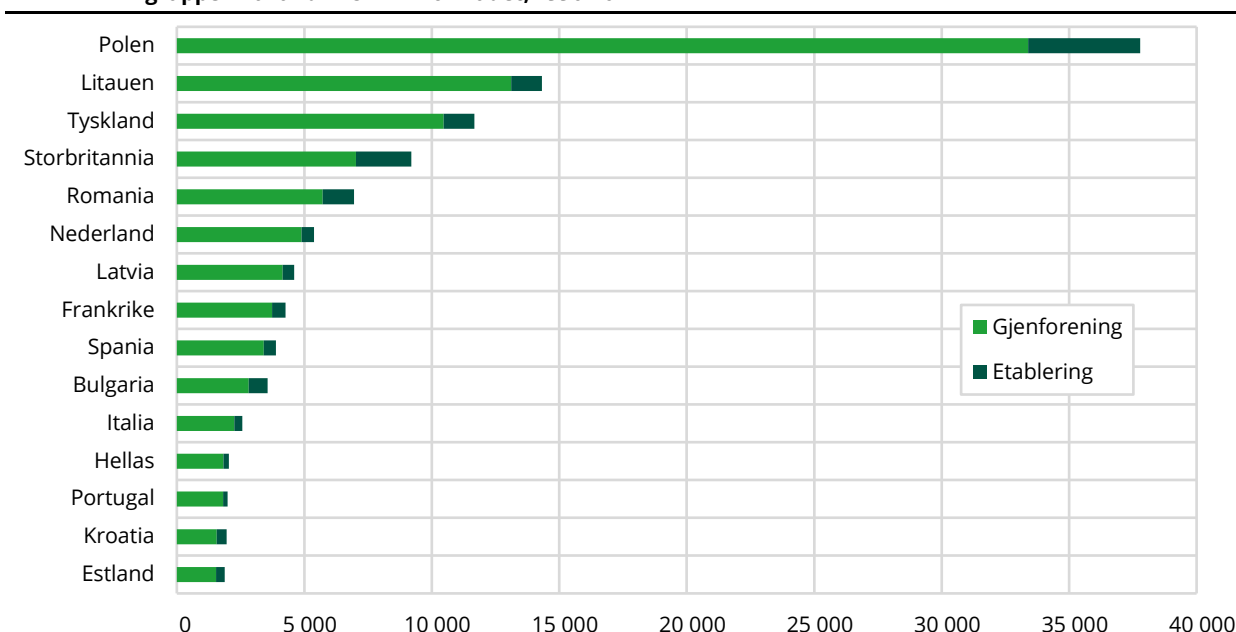
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

2.2. Flest familieinnvandrere fra «nye» EU-land

På et overordnet nivå har familieinnvandringen fra EU/EFTA-området vært preget av innvandring av statsborgere fra landene som ble EU-medlemmer siden den første utvidelsen i 2004. 63 prosent av familieinnvandrerne har kommet fra disse «nye» EU-medlemmene. Som vi kan se fra figur 2.4, som viser de femten største gruppene av familieinnvandrere fra EU/EFTA-området, er da også mange av de største landene slike land.

Polakker var den desidert største enkeltstående gruppen blant familieinnvandrere med statsborgerskap fra EU/EFTA-land. Polakker utgjorde en tredjedel, 32 prosent, av familieinnvandringen fra dette området i perioden 1990 til 2022. Familieinnvandrere med statsborgerskap fra Litauen og Tyskland var henholdsvis de andre og tredje største gruppene.

Figur 2.4 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, femten største grupper fra land i EU/EFTA-området, 1990-2022

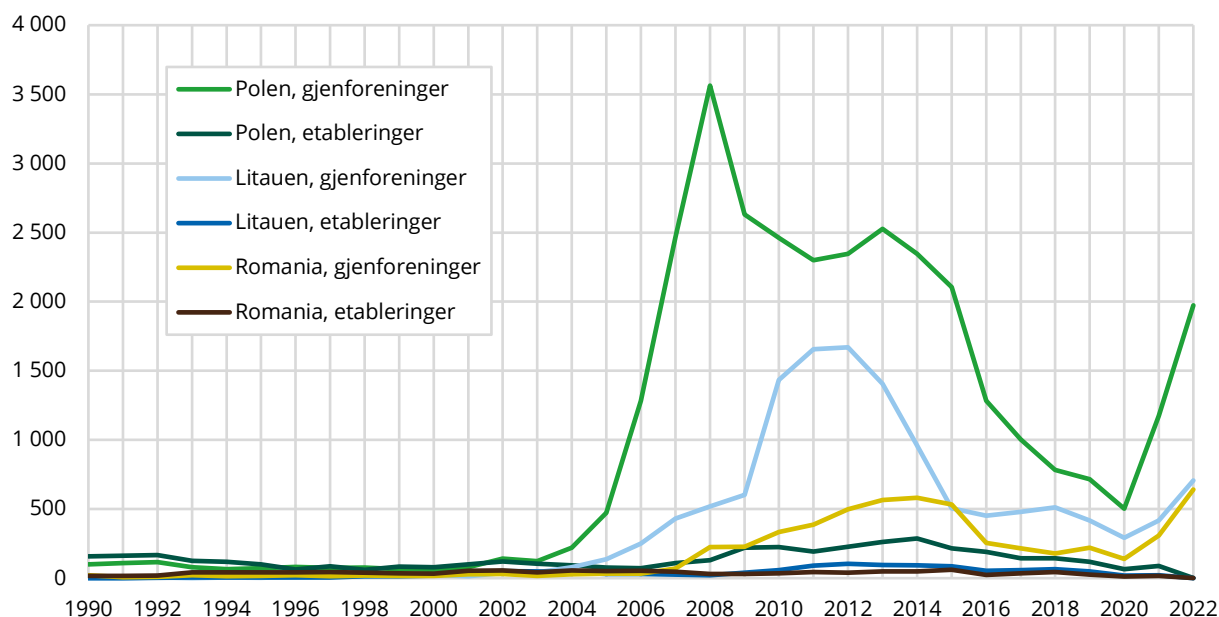

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

I den følgende gjennomgangen av noen utvalgte enkeltland skal vi ta for oss tre grupper land: a) Polen, Litauen og Romania, b) tyskere, briter og nederlendere, c) og spanjoler, italienere og grekere. Disse eksemplifiserer på hver sin måte tre ulike mønstre med hensyn til familieinnvandringen fra EU/EFTA-området i perioden siden 1990.

Polen, Litauen og Romania: familiegjenforeninger til arbeidsinnvandrere etter EU-utvidelser

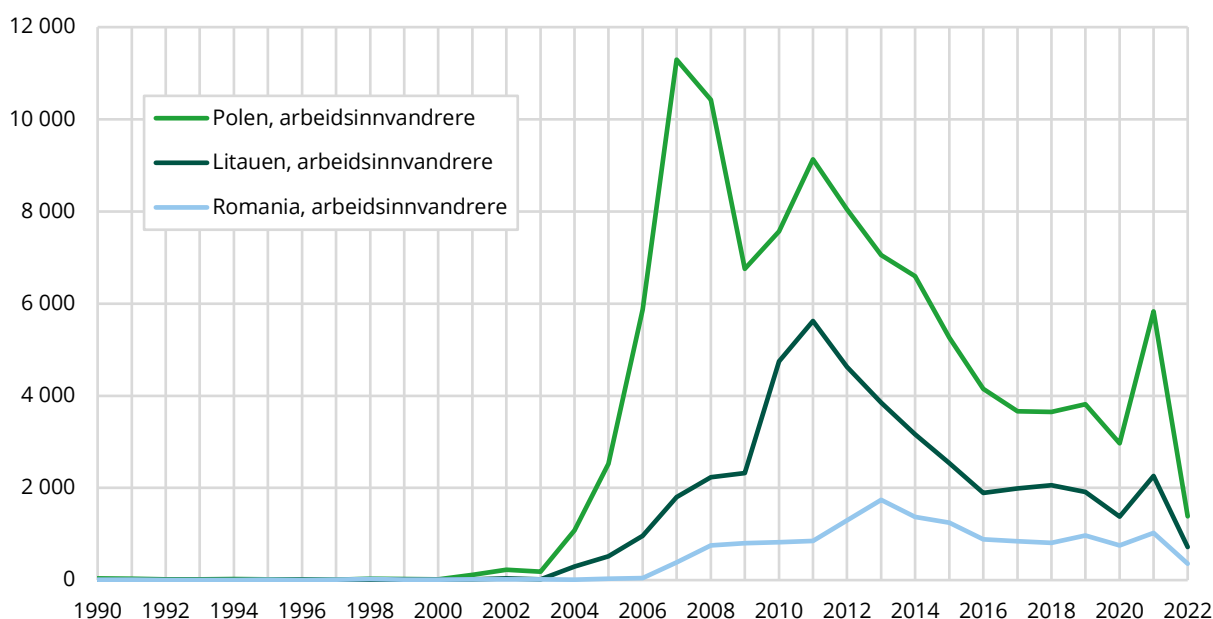
Familieinnvandringen fra Polen, Litauen og Romania har til felles at den først og fremst skjøt fart etter EU-utvidelsene i 2004 og 2007 (figur 2.5). Før midten av 2000-tallet var familieinnvandringen fra disse landene preget av et relativt lavt antall familieetableringer. I begynnelsen av 1990-tallet kom det riktignok over 100 personer hvert år fra Polen for å etablere familie i Norge. Disse familieetablererne besto i hovedsak av kvinner som kom til menn i den øvrige befolkningen, ikke ulikt innvandringen blant thailendere og til en viss grad filippinere senere (se delkapittel 3.3). Ut over 1990- og begynnelsen av 2000-tallet avtok likevel denne typen innvandring.

Figur 2.5 Antall familieinnvandringer, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, polakker, litauere og rumenere, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Familieinnvandringen fra Polen var den første som økte, kort tid etter at landet ble en del av EU i 2004. Fra om lag 100 til 300 familieinnvandrere hvert år ankom det fra slutten av 2000-tallet og fram til 2015 mellom 2 500 til 3 700. Familieinnvandringen fra Litauen økte også merkbart fra midten av 2010-tallet, men nådde et firesifret antall i 2010, da 1 500 ankom. Romania ble medlem i EU noe senere enn de to andre landene, i 2007, og det var først fra og med dette året familieinnvandringen fra landet økte.

De fleste familieinnvandringene fra Polen, Litauen og Romania har vært gjenforeninger (figur 2.5). Som vi kan se fra figur 2.6 samvarierer ikke overraskende antallet familiegjenforeninger per år i stor grad med ankomsten av arbeidsinnvandrere: oppgangene og nedgangene følger hverandre tett, med typisk ett års forsinkelse i antallet familiegjenforeninger i forhold til arbeidsinnvandringen. Dette, og det faktum at personene som kom gjennom gjenforeningene var enten voksne kvinner eller barn, gir en klar indikasjon på denne familieinnvandringen først og fremst har bestått av familiemedlemmer til arbeidsinnvandrere.

Figur 2.6 Antall arbeidsinnvandringer, etter første statsborgerskap, polakker, litauere og rumenere, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

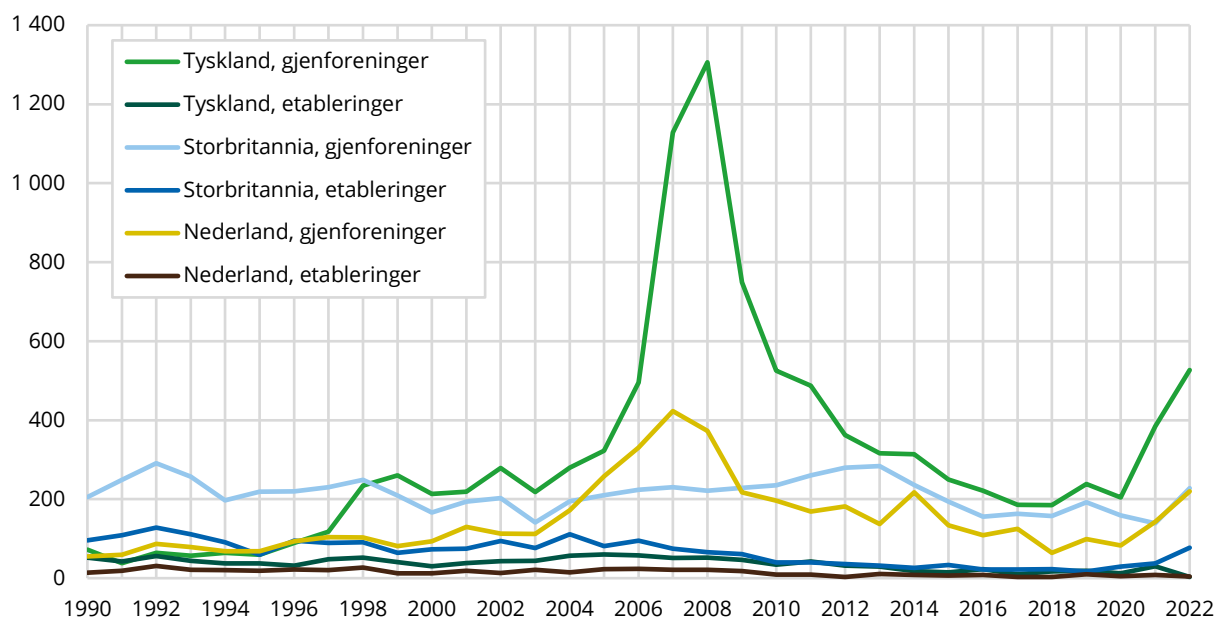
Antallet personer med statsborgerskap fra Polen og Litauen som har kommet for å etablere seg med noen som allerede bor i landet økte noe i løpet av slutten av 2000-tallet og begynnelsen av 2010-tallet. Dette reflekterer kanskje til dels at det har vokst fram polske, litauiske og rumenske innvandtermiljøer i Norge med transnasjonale bånd tilbake til «hjemlandet». Noen av etableringene kan også være forhold som allerede eksisterte før referansepersonen, troligvis i de fleste tilfeller en arbeidsinnvandrer, forlot hjemlandet og som først i løpet av sistnevntes opphold i Norge har resultert i et ekteskap. At antallet etableringer stagnerte og falt mot slutten av 2010-tallet, da arbeidsinnvandringen og gjenforeningene også ble færre, kan tyde på dette.

I løpet av de siste ti årene har både familieinnvandringen fra Polen, Litauen og Romania sunket. Unntaket var i årene etter koronapandemien. Som vi kan se (figur 2.6) økte også arbeidsinnvandringen rett etter pandemien, noe som antagelig hang sammen med opphevelsen av innreise-restriksjoner. Det etterfølgende fallet i 2022 reflekterer antagelig dårligere datakvalitet for innvandringsgrunn (se delkapittel 1.4), snarere enn en reell nedgang i ankomne arbeidsinnvandrere. Den mer langsiktige trenden mot mindre familieinnvandring fra Polen, Litauen og Romania henger etter all sannsynlighet sammen med reduksjonen i arbeidsinnvandring sammenlignet med tiden rundt slutten av 2000- og begynnelsen av 2010-tallet. Dette henger i sin tur sannsynligvis sammen med at arbeidsledigheten har gått ned i disse landene. I Polen har arbeidsledigheten gått ned fra 10,4 prosent i 2012 til 2,9 prosent i 2022, i Litauen fra 13,4 prosent i 2012 til 6 prosent i 2022 og i Romania fra 8,7 i 2012 til 5,6 prosent i 2022 (Eurostat, 2024).

Tyskland, Storbritannia og Nederland:

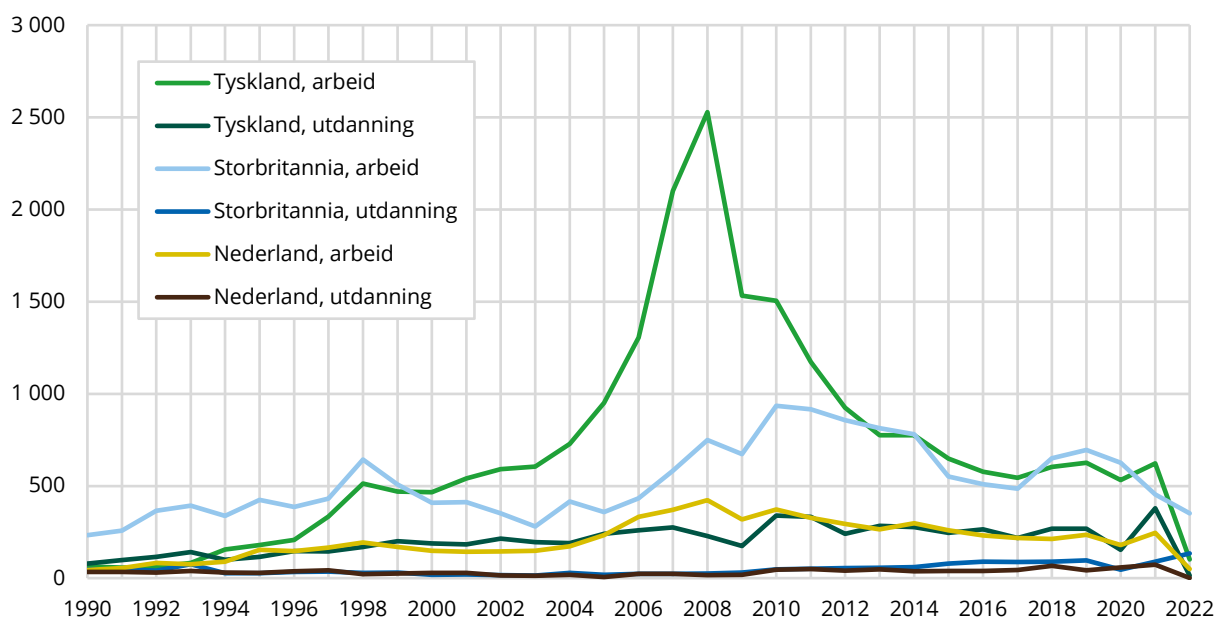
I motsetning til familieinnvandringen fra de «nye» EU-landene, har familieinnvandringen fra Tyskland, Storbritannia og Nederland vært et mer stabilt innslag over tid. Særlig antallet briter har variert lite gjennom perioden. I de fleste årene siden 1990 har det ankommet et sted mellom 200 og 300 briter til Norge gjennom familiegjenforening (figur 2.7).

Antallet tyske og nederlandske familieinnvandrere har variert noe mer. I årene 2007 og 2008 kom det spesielt mange tyskere, men også nederlendere, gjennom familiegjenforeninger. Fra mellom 200 og 300 gjenforeninger i årene før 2007, kom det i 2007 og 2008 over 1 000 tyskere gjennom familiegjenforening.

Figur 2.7 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, tyskere, briter og nederlendere, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Som med familieinnvandrerne fra de «nye» EU-landene kan man se at antall gjenforeninger blant tyskere, briter og nederlendere samvarierer med antallet arbeidsinnvandrere som ankommer landet (figur 2.8). Spesielt tydelig ser vi dette med hensyn til den markerte, men midlertidige, økningen tyske familiegjenforeninger i slutten av 2000-tallet: denne økningen sammenfalt med en tilsvarende tilstrømning av tyske arbeidsinnvandrere disse årene.

Figur 2.8 Antall arbeids- og utdanningsinnvandring, etter første statsborgerskap, tyskere, briter og nederlendere, 1990-2022

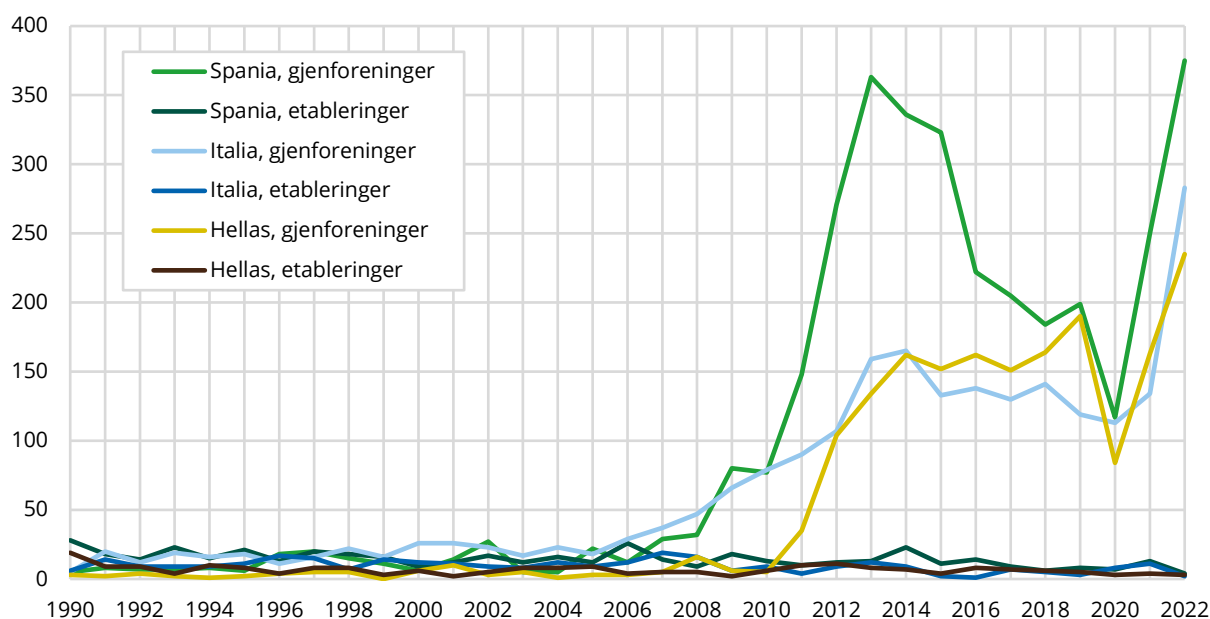
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Familieetableringene fra Tyskland, Nederland og Storbritannia skjer i hovedsak med personer i den øvrige befolkningen. Om lag sju av ti av de tyske og nederlandske og åtte av ti av de britiske familieetablererne kommer for å etablere familie med en person som hverken er innvandrers eller norskfødt med innvandrersforelder. Kjønnssforholdet varierer noe blant familieetablererne som kommer til personer i den øvrige befolkningen. Blant nederlendere og briter er et flertall, seks av ti, menn som kommer til kvinner, mens det blant tyskere er motsatt: seks av ti er kvinner som kommer til menn i den øvrige befolkningen.

Spania, Italia og Hellas: sterk vekst etter finanskrisen

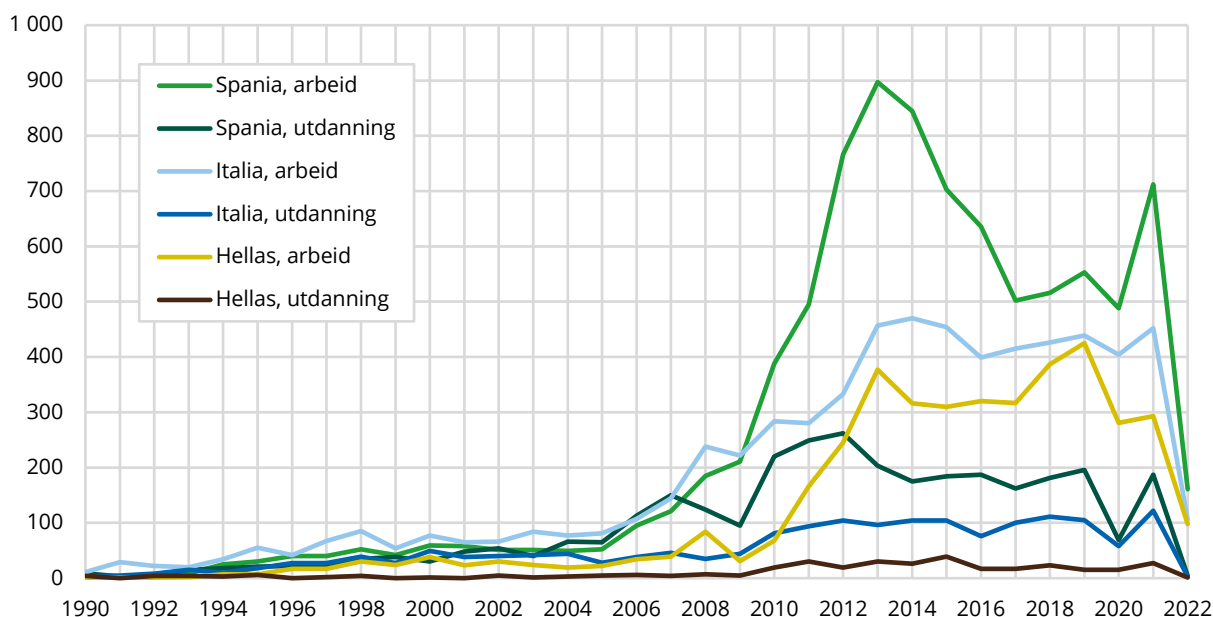
Familieinnvandringen fra sør-europeiske land som Spania, Italia og Hellas har vært preget av store endringer i årenes løp. På 1990-tallet og første del av 2000-tallet var omfanget av familieinnvandring fra Spania, Italia og Hellas relativt beskjeden (figur 2.9). Før slutten av 2000-tallet kom det kun noen få titalls spanjoler, italienere og grekere for å gjenforenes eller etablere familie med noen i Norge. Dette endret seg i kjølvannet av finanskrisen i slutten av dette tiåret. Som med familieinnvandringen fra Polen, Litauen og Hellas etter EU-utvidelsen, og fra Tyskland i årene 2007 og 2008 (se over), ser vi at det var antallet familiegjenforeninger som økte.

Figur 2.9 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, spanjoler, italienere og grekere, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Videre ser vi at økningen i familieinnvandringen også for disse landene hang sammen med en tilsvarende økning i arbeidsinnvandringen fra de samme landene (figur 2.10). I tillegg til flere arbeidsinnvandrere kom det dessuten flere på grunn av utdanning. Innvandringen fra Spania var den første som skjøt fart helt på begynnelsen av 2010-tallet og nådde en foreløpig topp i 2013, før den ble mindre ut over tiåret. Innvandringen fra Italia og Hellas økte saktere og holdt seg også mer stabilt på omtrentlig samme nivå i tiden fram mot 2020.

Figur 2.10 Antall arbeids- og utdanningsinnvandringer, etter første statsborgerskap, spanjoler, italienere og grekere, 1990-2022

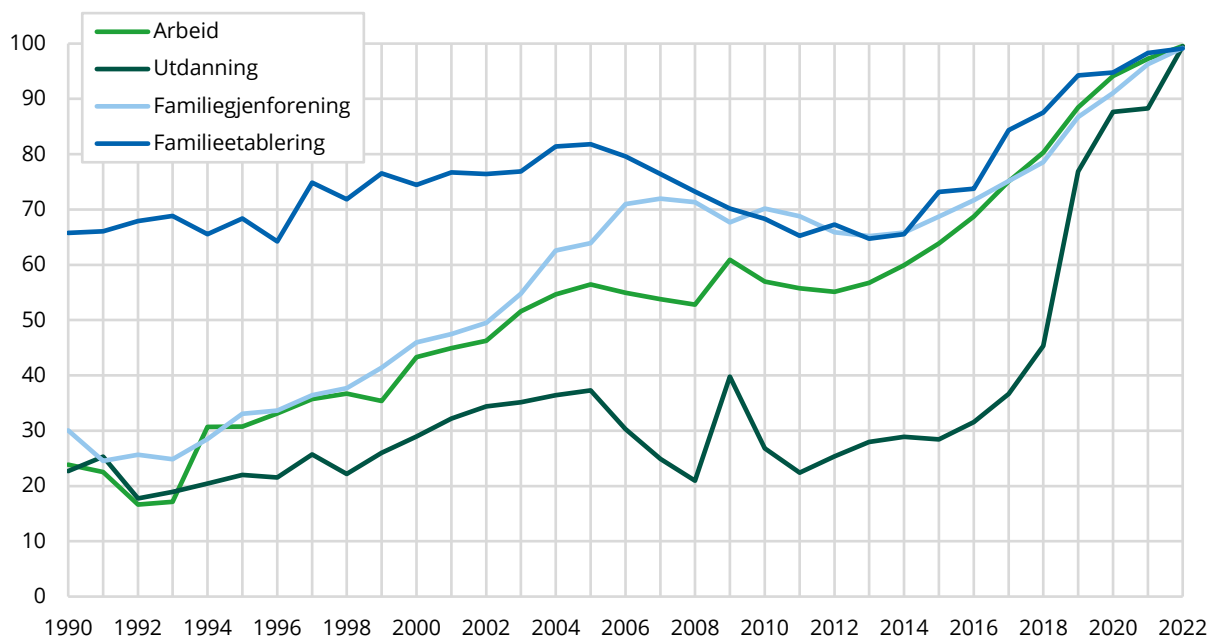
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Det har vært relativt få spanjoler, italienere og grekere som har kommet for å etablere seg med noen i Norge, de aller fleste familieinnvandringene fra disse landene har vært gjenforeninger. Blant de som har kommet gjennom etableringer, har en overveldende majoritet blant både spanjolene, italienerne og grekerne innvandret til personer i den øvrige befolkningen. Som med familie-etablererne fra lenger nord og vest i Europa varierer kjønnsammetningen. Blant spanjolene er det et flertall av familieetablererne til øvrig befolkning som er kvinner som kommer til menn, mens det blant italienere og grekere er flest menn som kommer til kvinner.

2.3. Bofasthet: familieetablerere mest bofaste blant EU/EFTA-borgerne

Sammenligner vi personer som har kommet gjennom henholdsvis familiegjennforening og -etablering med innvandrere som har kommet på grunn av arbeid og utdanning (figur 2.11) ser vi at familieetablerere generelt sett er klart mest bofaste. Nesten sju av ti av personene som kom på grunn av familieetablering på begynnelsen 1990-tallet er fortsatt bosatt i landet tretti år etter. Kun tre av ti av personene som kom gjennom gjennforening og i overkant av to av ti av utdannings- og arbeidsinnvandrerne som kom i samme periode bodde fortsatt i landet i 2023.

Figur 2.11 Andel bosatte per 1.1.2023, innvandrere med statsborgerskap fra EU/EFTA-land, innvandringsår, -grunn og type familieinnvandring, 1990-2022

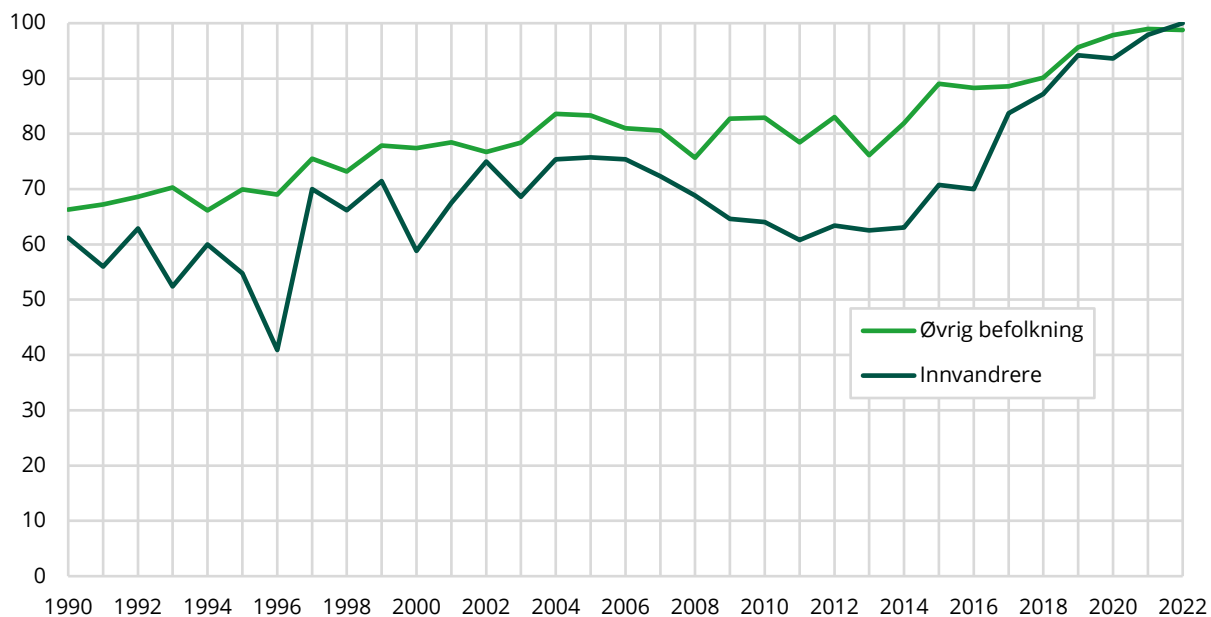

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Det er nærliggende å anta at forskjellen mellom personer som har kommet gjennom etablering og gjennforening til dels henger sammen med hvem de har kommet til. Ettersom vi ikke har informasjon om referansepersonens identitet og bakgrunnskjennetegn for mange av familieinnvandrerne fra EU/EFTA-landene har vi dessverre ikke mulighet til å undersøke om dette stemmer generelt sett.

For familieetablerere er som nevnt datakvaliteten imidlertid relativt god, også for EU/EFTA-borgere (se delkapittel 1.4). Bryter vi familieetablererne fra EU/EFTA-landene ned på om de har kommet til innvandrere eller personer i den øvrige befolkningen, dvs. personer som hverken er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, (figur 2.12), ser vi ganske riktig at det er gjennomgående forskjeller. Personer som har innvandret til noen i den øvrige befolkning er jevnt over mer bofaste enn de som har kommet til innvandrere. Vi ser også at andelen som fortsatt er bosatt blant de som har kommet til en innvandrer varierer en hel del etter hvilket år personen innvandret. Personer som har innvandret for å etablere seg med en innvandrer i Norge i tiden etter midten av 2000-tallet tenderer i mindre grad til fortsatt å være bosatt i landet enn de som kom i de foregående årene. Dette henger sannsynligvis sammen med at en del av familieetablererne som har kommet fra midten av 2000-tallet av har kommet til arbeidsinnvandrere fra de «nye» EU-landene. En del av disse arbeidsinnvandrerne har gjenutvandret og vi ser da også at mønsteret blant familieetablererne som har kommet til innvandrere i denne perioden ligner mer på den blant arbeidsinnvandrerne i de samme årene med hensyn til bofasthet.

Figur 2.12 Andel bosatte per 1.1.2023, familieetablerere med statsborgerskap fra EU/EFTA-land, etter innvandringsår og referansepersonens innvandringskategori, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3. Familieinnvandring fra land utenfor EU/EFTA-området

Familieinnvandrere fra landene utenfor EU/EFTA-området har vi som nevnt i kapittel 1 gode data for. Som vi var inne på i kapittel 1 utgjør statsborgere fra land utenfor EU/EFTA-området et flertall av familieinnvandringen til Norge, om lag syv av ti (67 prosent) av den totale familieinnvandringen på 363 000 i årene 1990 til 2022.

Av de som har innvandret fra utenfor EU/EFTA-området har flest (41 prosent) kommet på grunn av familie. Mengden familieinnvandring har variert en hel del i løpet av perioden 1990 til 2022. Om lag tre av ti av familieinnvandrerne fra tredjeland har innvandret til en flyktning. Dette utgjør 42 prosent av alle som har kommet til en innvandrer. Vi kan også se at antallet ankomne familieinnvandrere til en viss grad kan se ut til å øke i kjølvannet av at det kommer mange flyktninger til landet. Blant de som innvandrer for å gjenforenes med familie, kommer nær ni av ti av til innvandrere. Blant familieetablerere er det derimot flest som innvandrer til noen i den øvrige befolkningen.

Familieinnvandringen fra landene utenfor EU/EFTA-området er preget av stort mangfold, både i sammensetning med hensyn til statsborgerskap og når det gjelder hvem de innvandrer til. Dette er kanskje ikke så rart, de såkalte tredjelandene omfatter land fra alle kontinentene i verden (bortsett fra Antarktis) og selv om innvandringen til Norge på ingen måte ikke utgjør noe tverrsnitt av befolkningen i disse områdene, er det likevel naturlig at sammensetningen blir mer heterogen enn innvandringen fra EU/EFTA-landene. På grunn av det store mangfoldet blant tredjelandene, skal vi videre i kapittelet se på noen utvalgte enkeltland og ta for oss fire grupper land: a) Thailand og Filippinene, b) Somalia, Eritrea og Syria, c) India, og d) Pakistan og Tyrkia.

Graden av bofasthet hos familieinnvandrere henger sammen med graden av tilknytning/bofasthet som referansepersonen kan antas å ha til Norge. Familieinnvandrere til øvrig befolkning, norskfødte med innvandrerforeldre, flyktninger og andre familieinnvandrere er klart mer bofaste enn familieinnvandrere til utdannings- og arbeidsinnvandrere. Familieinnvandrere til personer som ikke er innvandrere selv eller som er innvandrere, men som i liten grad utvandrer fra landet, blir oftere i landet enn de som kommer til innvandrergrupper det er stor gjenutvandring blant.

3.1. Familieinnvandring vanligste innvandringsgrunn

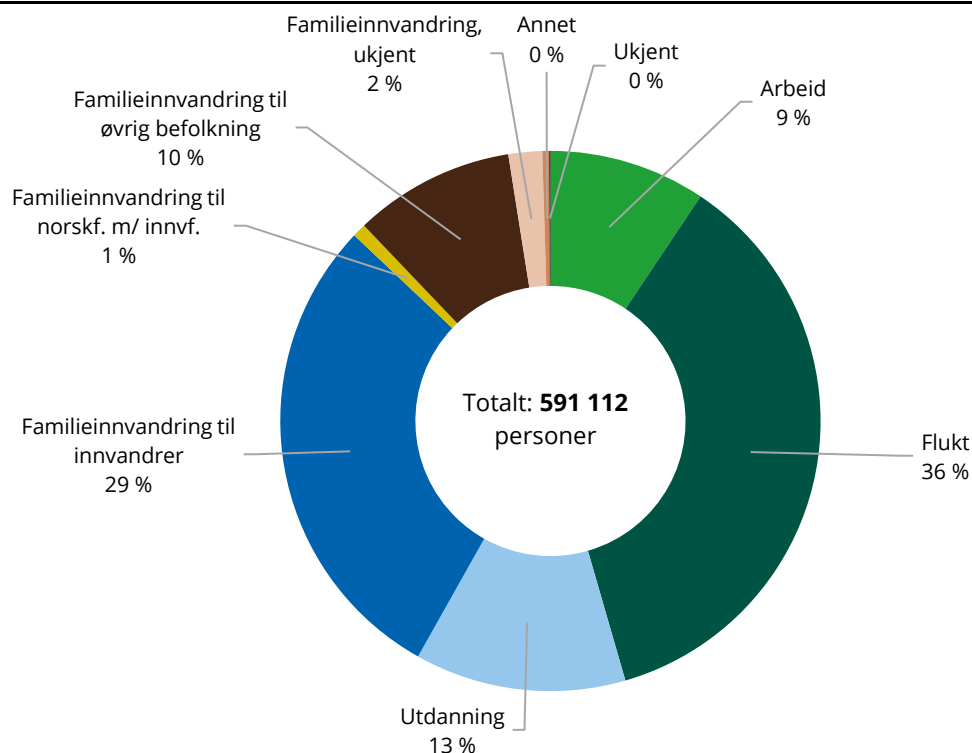
Familieinnvandring har vært den vanligste formen for innvandring fra landene utenfor EU/EFTA-området i perioden siden 1990. Av de 591 100 innvandrerne med statsborgerskap fra såkalte tredjeland som har ankommet landet i de siste tretti årene, har 41 prosent kommet på grunn av familie. Flyktninger utgjør den nest største gruppen (36 prosent). En mindre, men ikke ubetydelig andel, har kommet som enten arbeidsinnvandrere (9 prosent) eller på grunn av utdanning (13 prosent).

Sju av ti av familieinnvandrerne har kommet til en person som selv er innvandrer (tabell 3.1). Som med familieinnvandringen fra EU/EFTA-området (se forrige kapittel), preges med andre ord familieinnvandringen fra landene utenfor EU/EFTA-området av at den i stor grad er en følge av annen innvandring. Når det er sagt er det også en del, om lag en fjerdedel, som kommer til personer i den øvrige befolkningen, det vil si personer som hverken er innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre. Som vi skal se består disse familieinnvandrerne i stor grad av kvinner med statsborgerskap fra land som Thailand, Filippinene, Russland og Brasil som kommer for å etablere seg med menn i den øvrige befolkningen.

Familieinnvandring til norskfødte med innvandrerforeldre utgjør en liten andel av både den samlede innvandringen fra land utenfor EU/EFTA-området og av familieinnvandringen derfra, henholdsvis en og to prosent. På tross av at antallet voksne norskfødte med innvandrerforeldre har økt betraktelig i Norge i løpet av de siste tiårene, har ikke familieinnvandringen til denne gruppen økt tilsvarende. Vi

skal komme tilbake til norskfødte med innvandrereforeldre og familieinnvandringen til disse i kapittel 4.

Figur 3.1 Innvandring i perioden 1990-2022, statsborgere fra land utenfor EU/EFTA-området, andel etter innvandringskategori og -grunn

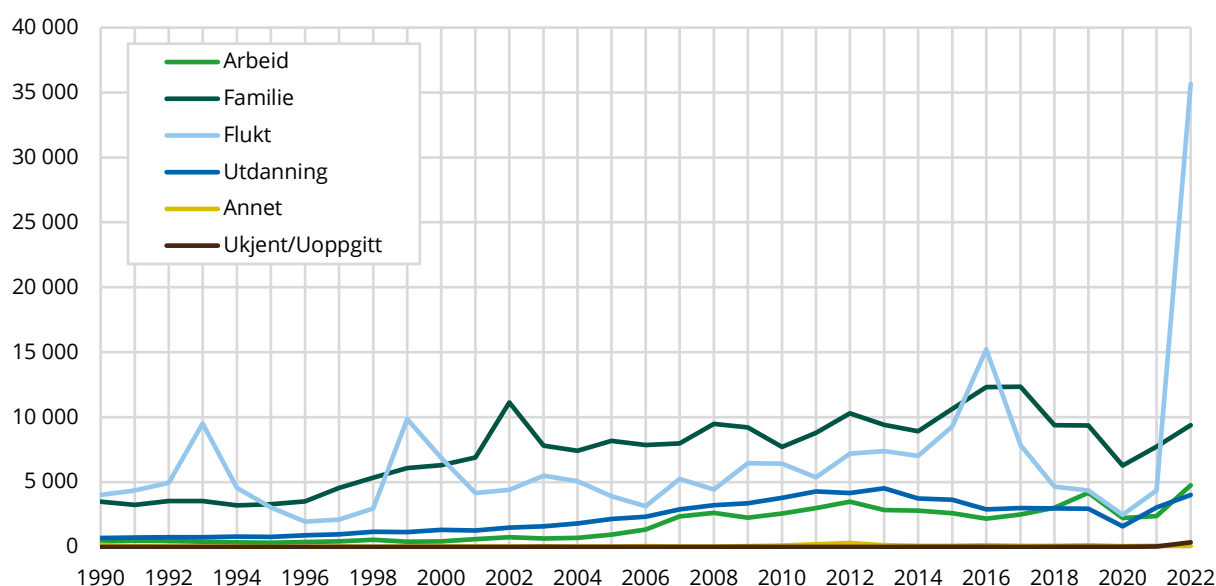

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.2. En del, men ikke alle, kommer til flyktninger

Bryter vi innvandringen til Norge fra land utenfor EU/EFTA-området ned på ankomstår (figur 3.2), ser vi at mengden familieinnvandring har variert en hel del i løpet av perioden 1990 til 2022.

Antallet familieinnvandrere lå noenlunde stabilt på om lag sju til ni tusen personer fra begynnelsen av 2000-tallet og fram til midten av 2010-tallet. Fra da av har antallet familieinnvandrere variert mye, fra toppåret 2016, da 12 300 familieinnvandrere kom til landet, til bunnåret i 2020, da kun 6 300 kom. Dette var det laveste antallet siden årtusenskiftet og sammenfalt med en generell nedgang i alle typer innvandring til Norge i kjølvannet av innreiserestriksjonene som ble innført under koronapandemien. I de to etterfølgende årene har familieinnvandringen fra land utenfor EU/EFTA-området hentet seg inn igjen og ligger om lag på nivå med slik den var i årene rett før pandemien.

Figur 3.2 Antall innvandringer etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Som sagt kommer de fleste, men ikke alle, familieinnvandrerne med statsborgerskap fra land utenfor EU/EFTA-området til innvandrere. Særlig er dette tilfellet blant de som innvandrer for å gjenforenes med familie: nær ni av ti av disse kommer til innvandrere (tabell 3.1). Blant familie-etablerere er det derimot flest som innvandrer til noen i den øvrige befolkningen. I det hele tatt er familieinnvandrere som kommer gjennom familiejenforening mer ulikt sammensatt enn de som innvandrer for å etablere familie. Gjenforeninger skjer i all hovedsak med andre innvandrere, mens etableringer i større grad også omfatter personer som ikke er innvandrere. Som vi kan se er det først og fremst gjennom familieetableringer at det har innvandret personer på grunn av familie til norskfødte med innvandrerforeldre.

Tabell 3.1 Familieinnvandring i perioden 1990-2022, statsborgere fra land utenfor EU/EFTA-området, antall og prosentandel etter referansepersonens innvandringskategori og -grunn

	Gjenforening	Etablering	Totalt	Gjenforening, prosent	Etablering, prosent	Total, prosent
Innvandrere, derav	126 970	43 911	170 881	88,1	43,7	69,9
Flukt	52 853	18 848	71 701	36,7	18,8	29,3
Familie	27 714	12 678	40 392	19,2	12,6	16,5
Utdanning	6 776	2 363	9 139	4,7	2,4	3,7
Arbeid	25 370	5 561	30 931	17,6	5,5	12,7
Annet	442	250	692	0,3	0,2	0,3
Ukjent	13 815	4 211	18 026	9,6	4,2	7,4
Norskfødte med innvf.	376	4 431	4 807	0,3	4,4	2,0
Øvrig befolkning	5 006	51 898	56 904	3,5	51,7	23,3
Ukjent	11 707	214	11 921	8,1	0,2	4,9
Sum	144 059	100 454	244 513	100	100	100

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

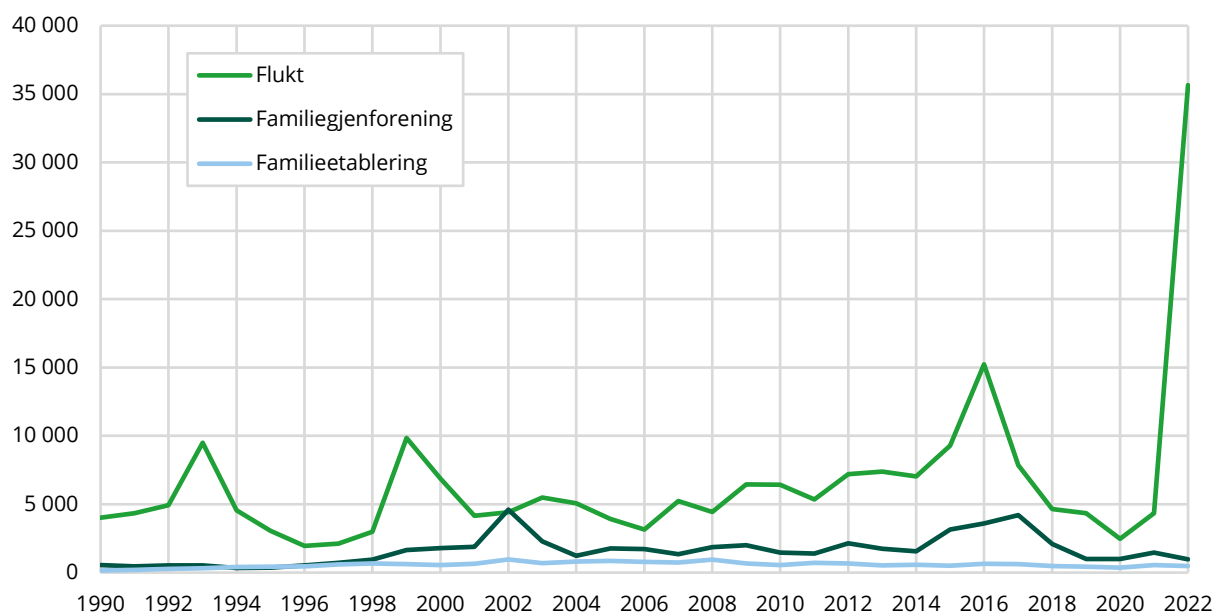
Om lag tre av ti av familieinnvandrerne fra tredjeland har innvandret til en flyktning. Dette utgjør 42 prosent av alle som har kommet til en innvandrer. Fra figur 3.2 kan vi da også se at antallet ankomne familieinnvandrere til en viss grad kan se ut til å øke i kjølvannet av at det kommer mange flyktninger til landet.

I figur 3.3 ser vi kun på flyktninger og dem som har kommet som familieinnvandrere til slike. I perioden 1990 til 2022 kan vi grovt sett skjelle fire «bølger» av flyktninger, som i sin tur kan relateres til konflikter i eller i nærområdet rundt det europeiske kontinentet. En første bølge fant

sted på begynnelsen av 1990-tallet i kjølvannet av borgerkrigene under oppløsningen av Jugoslavia. Mange av flyktningene som kom i løpet av disse årene hadde statsborgerskap fra Bosnia-Hercegovina og den såkalte Forbundsstaten Jugoslavia (som i 2003 ble omdøpt til Serbia og Montenegro). En ny bølge av flyktninger ankom Norge i 1999 og 2000 under konflikten i Kosovo, som den gang var en del av Jugoslavia.

Fra og med midten av 2000-tallet var det en gradvis økning av antallet personer som kom på grunn av flukt. Det var imidlertid ikke før på midten av 2010-tallet at antallet igjen nærmet seg nivået under konfliktene på Vest-Balkan. Borgerkrigen i Syria var en direkte foranledning til denne midlertidige toppen i ankomsten av flyktninger, men flyktningene som kom i årene rundt 2016 var ikke kun syriske statsborgere. En hel del kom også fra land som Eritrea og Afghanistan eller var statsløse.⁵ Den foreløpig siste, og desidert største, bølgen av flyktninger ankom etter den fullskala invasjonen av Ukraina i 2022.

Figur 3.3 Antall innvandring etter innvandringsgrunn og -år, flukt og familieinnvandrere til flyktninger, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Antallet ankomne familieinnvandrere til flyktninger har generelt sett økt i løpet av tidsperioden. Fram til slutten av 1990-tallet kom det under 1 000 personer til flyktninger hvert år. Fra 1999 har tallet familieinnvandrere til flyktninger ligget på 2 000 personer eller mer, med midlertidige toppe på henholdsvis 5 600 i 2002 og mellom 3 700 og 4 800 personer i årene 2015-2017. Et flertall av familieinnvandringene etter årtusenskiftet har vært familiegjenforeninger, særlig i de årene hvor det har vært spesielt mange familieinnvandring. At disse årene med flere familieinnvandring har vært etter år med større antall ankomster av flyktninger kan muligens lede en til å tro at familieinnvandringene er et direkte resultat av disse ankomstene.

Bildet er imidlertid ikke så enkelt som dette. Det er for så vidt riktig at økningen i familiegjenforeninger i andre halvdel av 2010-tallet hang sammen med den store tilstrømningen av flyktninger til Norge i årene før. Mange av familieinnvandrerne som kom til flyktninger i denne perioden var fra Syria og Eritrea, land det kom mange flyktninger fra i løpet av disse årene. Dette er

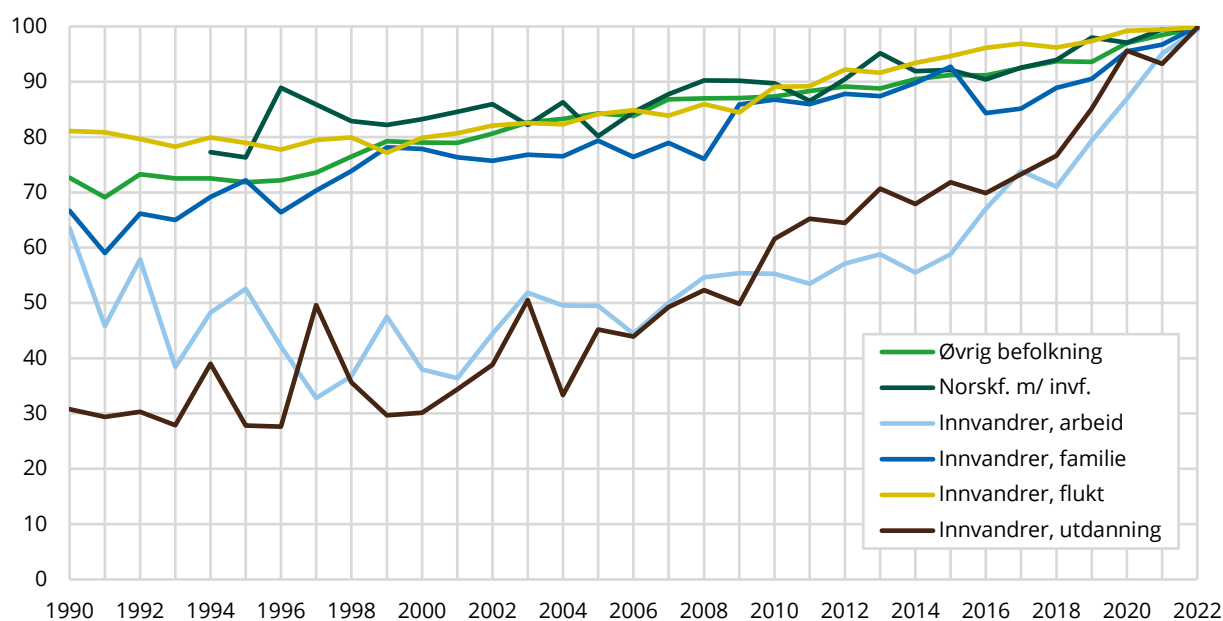
⁵ Den største enkeltgruppen av blant personene uten statsborgerskap var personer med palestinsk landbakgrunn. At mange av personene med andre landbakgrunner hadde bakgrunn fra land i umiddelbar nærhet til Palestina, slik som Syria og Libanon, tyder på at også en del disse sannsynligvis er palestinere som er født og/eller oppvokst i naboland (Brunborg 2024).

likevel det eneste klare eksempelet på en slik stor økning i antallet familieinnvandrere i etterkant av år med økt ankomst av flyktninger til landet. Toppen i 2002 hadde først og fremst administrative årsaker: dette året behandlet Utlendingsdirektoratet (UDI) et større antall familieinnvandrings-søknader som hadde hopet seg opp i løpet av de foregående årene. Få av familieinnvandrerne som fikk opphold dette året hadde dessuten statsborgerskap fra Serbia og Montenegro. Det er med andre ord lite som tyder på at de i noen særlig grad besto av familiemedlemmer til flyktningene som kom i kjølvannet av konflikten i Kosovo ved årtusenskiftet.

Det var ellers ingen økning i familieinnvandringen på begynnelsen av 1990-tallet eller i 2022, i sammenheng med invasjonen i Ukraina. Dette henger sammen med hvilken status flyktningene som kom i disse periodene fikk. Både bosnierne som kom på starten av 1990-tallet, kosoverne som ankom i 1999 og 2000, og ukrainerne som har kommet etter invasjonen i 2022 har fått midlertidig kollektiv beskyttelse. Dette innebærer en forenklet saksbehandling der opphold gis på gruppenivå, ikke på individuelt grunnlag. I praksis kan dette føre til at skillet mellom flyktninger og familieinnvandrere til disse viskes ut: som vi har vært inne på i kapittel 1.2 er det naturlig å anta at familiemedlemmer til flyktninger fra land som omfattes av retten til midlertidig kollektiv beskyttelse ofte vil få denne typen beskyttelse snarere enn å søke om familieinnvandring. Mangelen på familieinnvandring i kjølvannet av ankomsten av store flyktninggrupper trenger derfor ikke nødvendigvis å være et uttrykk for at det ikke innvandrer familiemedlemmer til disse flyktningene. Det kan i stedet være et resultat av at lov- og regelverket som berører disse gruppene gjør at familiemedlemmer lettere får opphold på annet grunnlag enn familieinnvandring.

Mønsteret blant familieinnvandrere til arbeidsinnvandrere er langt mer entydig. Denne familieinnvandringen følger i store trekk svingningene i arbeidsinnvandringen (figur 3.4). Som for familieinnvandringen fra EU/EFTA-områdene, som i all hovedsak skjer til arbeidsinnvandrere, er det gjenforeningene som varierer i takt med arbeidsinnvandringen. Vi ser også at antallet familieetableringer til arbeidsinnvandrere har økt i løpet av perioden, kanskje, som vi var inne på i drøftelsen av familieinnvandringen fra de «nye» EU-landene (delkapittel 2.2, s. 22-24), er et tegn på at det er i ferd med å danne seg innvandrer miljøer på basis av denne arbeidsinnvandringen med transnasjonale bånd til «hjemlandet».

Figur 3.4 Antall innvandringer etter innvandringsgrunn og -år, arbeid og familieinnvandrere til arbeidsinnvandrere, 1990-2022

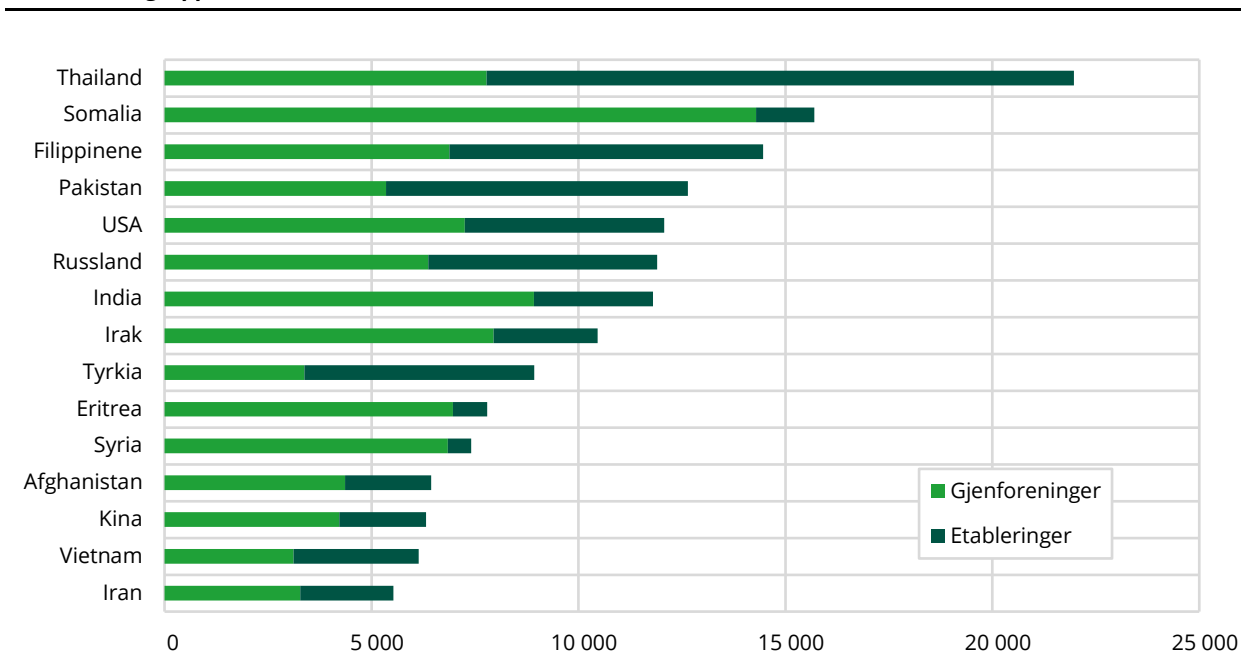
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.3. Stort mangfold blant tredjelandene

Familieinnvandringen fra utenfor EU/EFTA-området er preget av stor heterogenitet. Dette gjelder ikke bare hvorvidt innvandrerne har kommet gjennom familiejenforeninger eller for å etablere familie (gifte seg eller inngå partnerskap) og hvem man gjenforenes/etablerer familie med. Familieinnvandrerne fra de såkalte tredjelandene kommer også fra en rekke ulike deler av verden.

Figur 3.5 viser de femten største gruppene av familieinnvandrere fra land utenfor EU/EFTA-området etter første statsborgerskap. Disse gruppene utgjør om lag to tredjedeler (65 prosent) av alle familieinnvandrerne fra utenfor EU/EFTA-området. Som vi kan se domineres familieinnvandringen fra tredjelandene i mindre grad av noen få nasjonaliteter, slik familieinnvandringen fra EU/EFTA-området gjør (se figur 2.4). Istedenfor preges familieinnvandringen fra utenfor EU/EFTA-området av flere noenlunde store grupper, ulikt sammensatt når det gjelder andel som har kommet gjennom gjenforening og etablering og, som vi skal se, med hensyn til bakgrunnen til referansepersonen.

Figur 3.5 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, femten største grupper fra land utenfor EU/EFTA-området, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

I det følgende skal vi derfor presentere noen av disse største gruppene med henvisning til noen «hovedtyper» familieinnvandring.

Thailand og Filippinene: etableringer med menn i den øvrige befolkningen og medfølgende barn

Nesten to tredjedeler (61 prosent) av familieinnvandringen fra Thailand og noe under halvparten (44 prosent) av familieinnvandringen fra Filippinene består av familieetableringer med øvrig befolkning. Kjønnfordelingen blant disse familieetablererne er svært skjev: henholdsvis 99 og 98 prosent av thailenderne og filippinerne som kommer til Norge for å etablere seg med en person i den øvrige befolkningen er kvinner. Den thailandske og filippinske familieinnvandringen består med andre ord i stor grad av kvinner som kommer for å etablere seg med menn i den øvrige befolkningen.

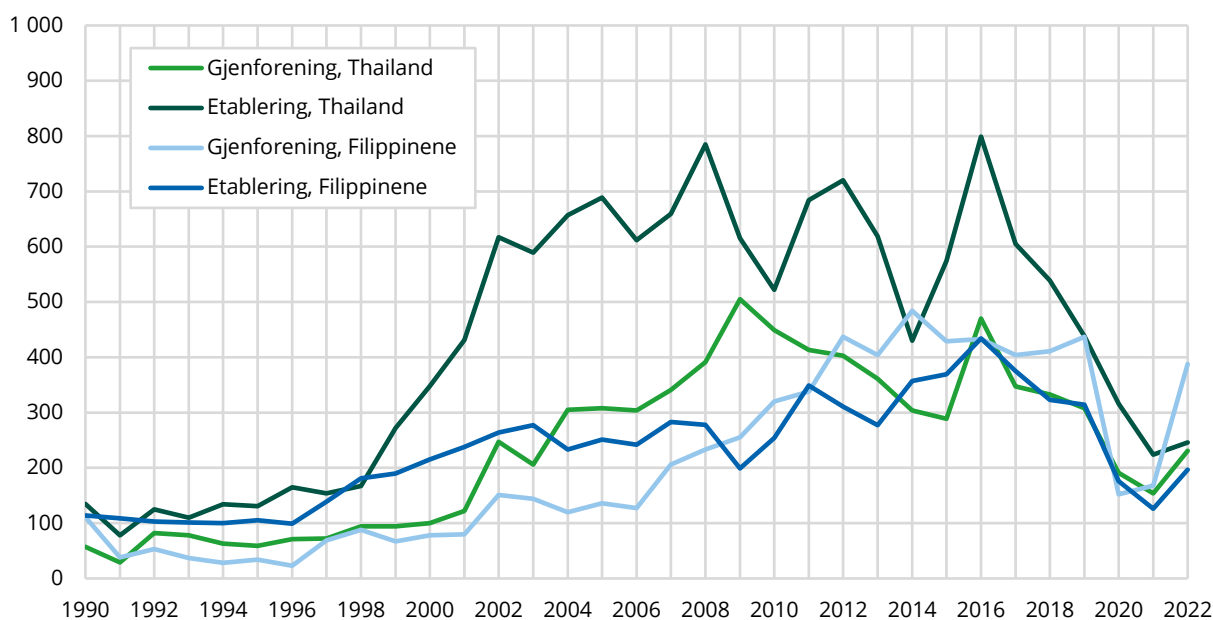
Mye av den resterende familieinnvandringen fra disse landene utgjøres av personer som kommer for å gjenforenes med innvandrere. De aller fleste av disse er barn. Litt over sju av ti av filippinerne og over ni av ti av thailenderne som kommer for å gjenforenes med innvandrere var under 18 år da

de innvandret. Et stort flertall av dem de kommer til er dessuten kvinner, noe som tyder på at det først og fremst er snakk om barn som kommer til eller med mødre. Blant filippinere er det riktignok noen flere som kommer gjennom familiegjengforeninger som ikke er barn og som kommer til menn. Bakgrunnen for dette er antagelig at det i løpet av årenes løp har ankommet et betydelig antall filippinske menn som tidligere har hatt hyre som sjømenn på norske skip. Disse har vært omfattet av regler som teller tiden på norske skip som botid ved søknader om norsk statsborgerskap (Henriksen, 2007, s. 159). Noen av kvinnene som har kommet for å gjenforenes med menn i Norge kan ha kommet til disse filippinske mennene.

Som vi kan se fra figur 3.6 økte familieinnvandringen, og da særlig antallet familieetableringer, fra Thailand og Filippinene fra og med årtusenskiftet. I løpet av de neste to tiårene var det, til tross for dels store årlige variasjoner, et betydelig antall slike etableringer. I løpet av tidsrommet fra rundt år 2000 og 2019 kom det årlig et sted mellom 400 til 800 thailendere og 200 og 500 filippinere til landet for å etablere familie. I kjølvannet av familieetableringene økte også antallet gjenforeninger. Blant filippinere var det flere slike gjenforeninger enn etableringer på 2010-tallet. Familieinnvandringen fra Filippinene er som sagt mindre ensartet enn den fra Thailand, i og med at den i mindre overveldende grad består av «kun» kvinner som kommer for å gifte seg med menn i den øvrige befolkningen og medfølgende barn. En del av dem som kom ut over på 2010-tallet var voksne og kom for å gjenforenes med andre innvandrere som hadde kommet på grunn av arbeid eller utdanning (som blant annet den nå avviklede au pair-ordningen ble registrert under).

I 2020 falt antallet familieinnvandring fra både Thailand og Filippinene til det laveste nivået siden begynnelsen av 1990-tallet. Dette må først og fremst tilskrives innreiserestriksjoner i sammenheng med koronapandemien.

Figur 3.6 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, thailendere og filippinere, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Somalia, Eritrea og Syria: gjenforeninger med flyktninger

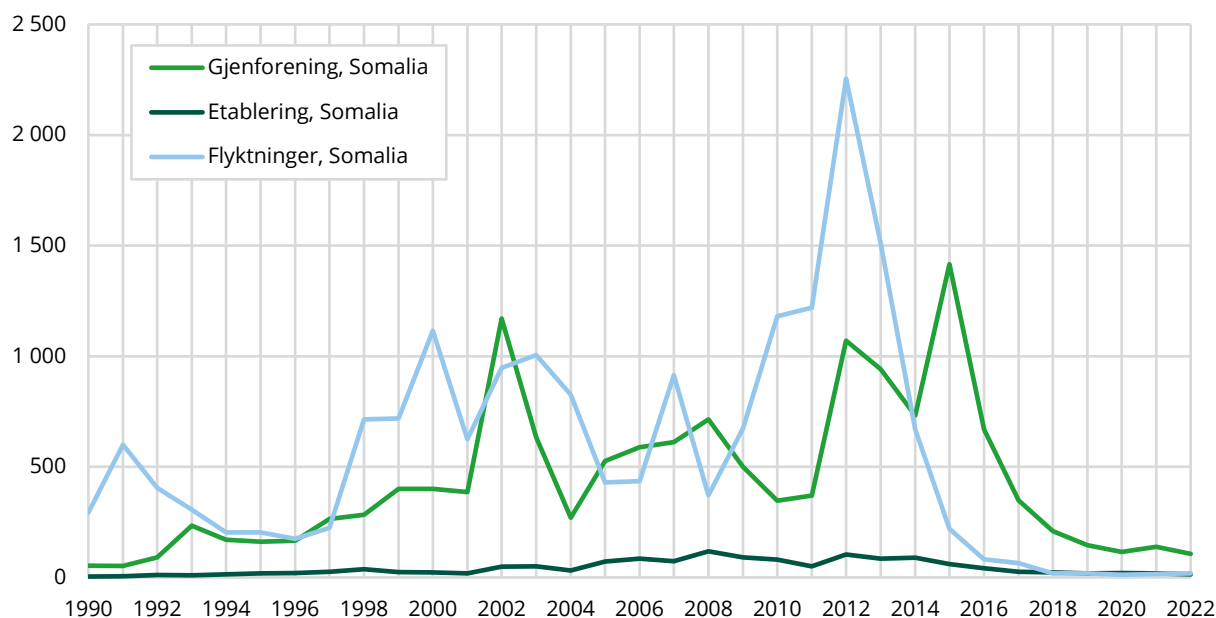
Familieinnvandringen fra Somalia, Eritrea og Syria har først og fremst vært preget av gjenforeninger med innvandrere, og da særlig personer som har kommet på grunn av flukt. Vi ser da også at familieinnvandringen blant personer fra disse landene henger relativt nøye sammen med utviklingen i ankomsten av flyktninger. Denne familieinnvandringen har i all hovedsak bestått av

gjenforeninger og i begrenset grad vært sammensatt av personer som har kommet for å etablere familie med noen i Norge.

Det har i løpet av hele perioden vi følger her, 1990 til 2022, kommet somaliske familieinnvandrere til Norge. Somaliske flyktninger begynte å komme til landet allerede på slutten av 1980-tallet etter begynnelsen på borgerkrigen i landet (Henriksen, 2007, s. 75). Som vi kan se fra figur 3.7 har antallet gjenforeninger vært spesielt høy i etterkant av år når det har kommet relativt sett flere flyktninger. Det økte antallet gjenforeninger i året 2002 må, som nevnt i delkapittel 3.2, imidlertid tilskrives administrative årsaker og reflekterer antagelig i liten grad spesielt mange ankomster akkurat dette året.

I løpet av 2010-tallet falt antallet familieinnvandring fra Somalia samtidig med at det praktisk talt sluttet å komme flyktninger fra landet. Sikkerhetssituasjonen har endret seg i deler av landet og flere har fått avslag på asylsøknadene i de siste årene, etter 2012 har ingen fått beskyttelse på grunn av sikkerhetssituasjonen i Mogadishu (UNE).

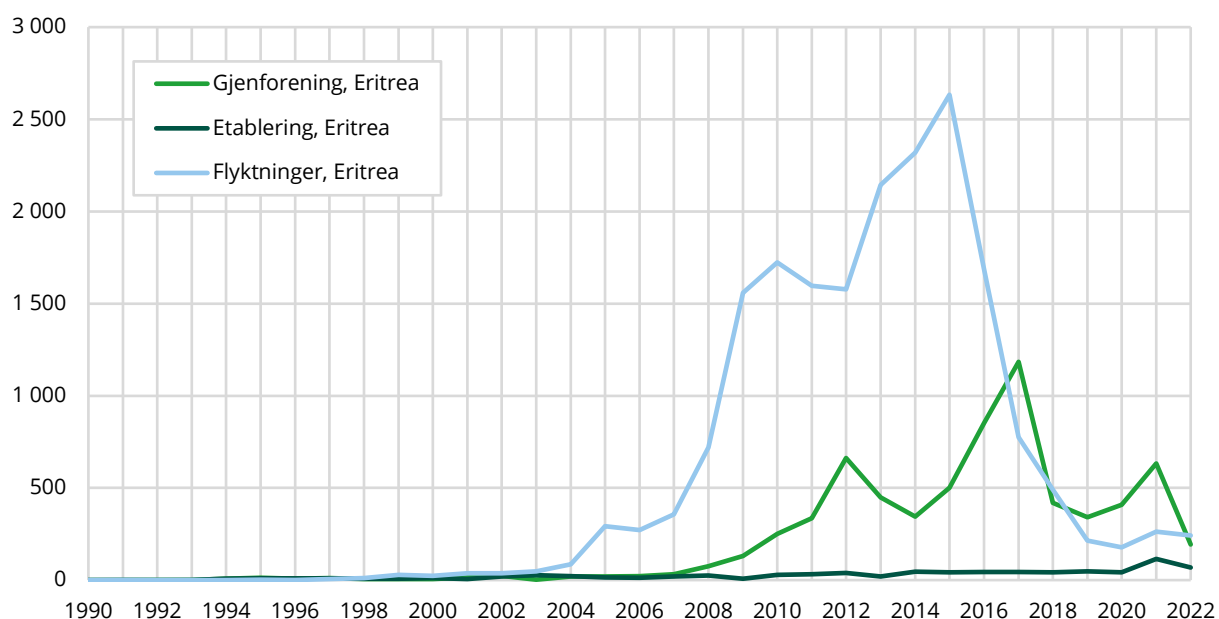
Figur 3.7 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype, somaliske statsborgere 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Vi ser en lignende tendens til avtagende familieinnvandring blant eritreiske familieinnvandrere (figur 3.8). Antallet flyktninger med eritreisk statsborgerskap økte først fra midten av 2000-tallet. Frykt for eritreiske myndigheter er den vanligste grunnen til å søke beskyttelse (UNE). I siste årene av 2000-tallet og første halvdel av 2010-tallet kom det et sted mellom 1 600 og 2 600 eritreiske flyktninger til Norge hvert år. Fra og med midten av årtiet har imidlertid antallet ankomne flyktninger falt.

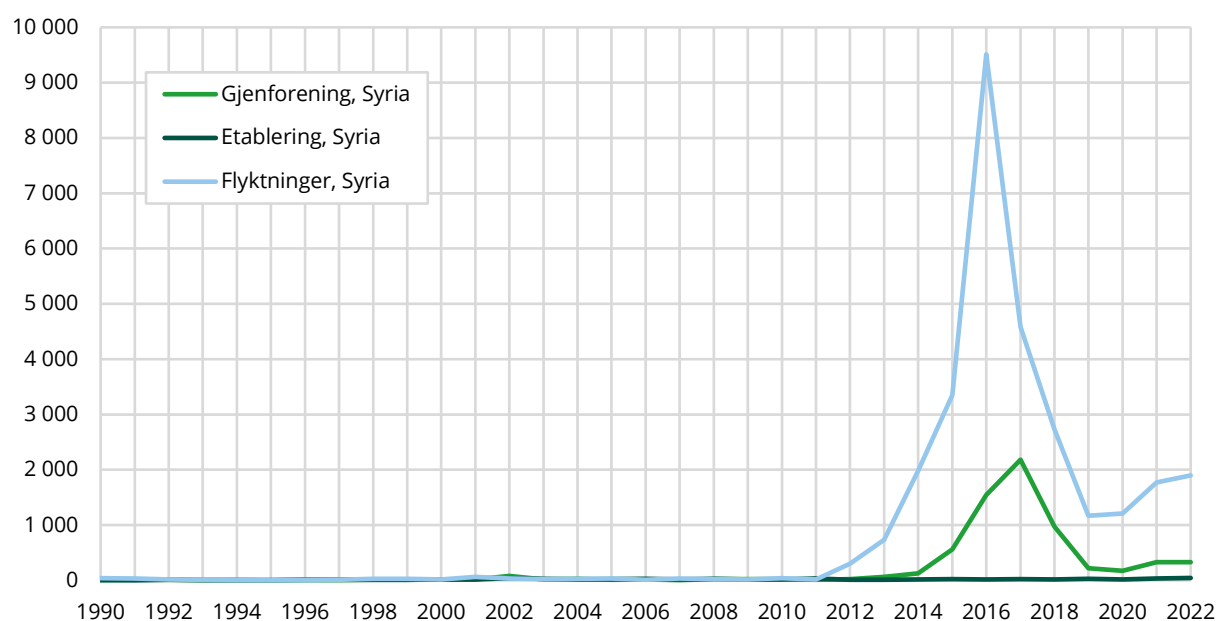
Familieinnvandringen fra Eritrea har fulgt noenlunde det samme mønsteret, men har i mindre grad falt i slutten sammenlignet med det antallet flyktninger har. At man hadde en foreløpig topp i antallet gjenforeninger i 2021 kan henge sammen med at noen av gjenforeningene til flyktninger som kom i årene før pandemien ble forsinket av innreiserestriksjonene.

Figur 3.8 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype, eritreiske statsborgere 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

De aller fleste syrere har kommet til Norge i kjølvannet av borgerkrigen i landet, som startet i 2011. Spesielt mange kom i årene rundt 2016: i dette året alene ble det bosatt 9 500 syriske flyktninger i Norge (Dzamarija, 2017). Denne økte ankomsten av syriske flyktninger hang sammen med en større internasjonal situasjon med ankomst av mange flyktninger til flere europeiske land. Etter 2017 har antallet ankomne flyktninger falt til under 2 000 hvert år.

Antallet syriske statsborgere som har kommet til Norge for å gjenforenes med noen i landet var også høyest ved midten av 2010-tallet, da det på det meste (i 2017) kom 2 200 gjennom familie-gjenforening. I de aller siste årene har familieinnvandringen fra Syria vært relativt beskjeden: i 2021 og 2022 kom det litt under 400 syriske familieinnvandrere hvert av årene.

Figur 3.9 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype, syriske statsborgere 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

India: gjenforeninger med arbeidsinnvandrere

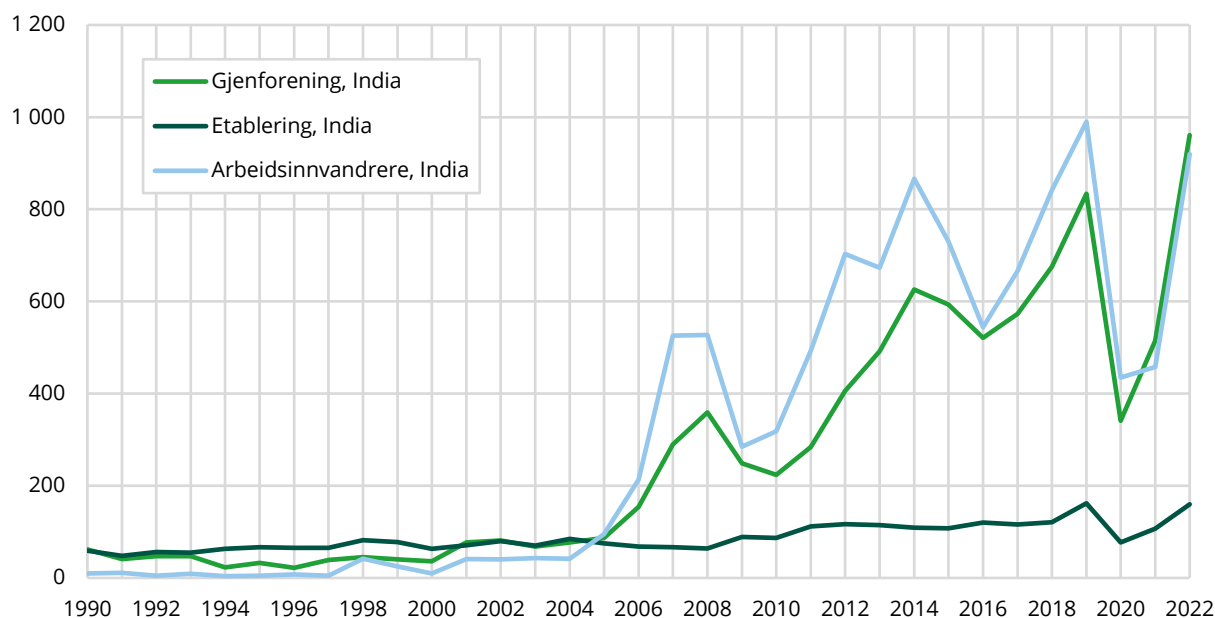
Også blant indiske familieinnvandrere er det klart mest vanlig å komme til innvandrere. I motsetning til de foregående gruppene, hvor et stort flertall kom for å gjenforenes med flyktninger, har familieinnvandringen fra India fulgt arbeidsinnvandringen fra landet.

Norge har i løpet av de siste tiårene hatt en betydelig arbeidsinnvandring av indiske statsborgere. Dette utgjør den andre bølgen av to siden 1970-tallet. På 1970-tallet var disse arbeidsinnvandrerne i hovedsak ufaglærte arbeidere til industrien og landbruket. Disse kom fra et relativt begrenset antall byer og distrikter i delstaten Punjab. Arbeidsinnvandrere som har kommet siden slutten av 2000-tallet har derimot først og fremst bestått av spesialister og personer med høy utdanning (Andresen et al., 2022, s. 23; Tjelmeland, 2003, s. 129-130).

En konsekvens av den tidligere indiske innvandringen til Norge har vært en relativt jevn, om enn før 2000-tallet begrenset, familieinnvandring av indiske statsborgere. I løpet av 1990- og 2000-tallet var det hvert år om lag 50 til 80 indere som kom for å etablere familie med noen i Norge (figur 3.10). De fleste av disse kom til andre indere og var kvinner.

Antallet gjenforeninger gikk drastisk opp etter at tilstrømningen av arbeidsinnvandrere fra India økte i andre halvdel av 2000-tallet. I toppåret 2019 kom det over 800 indiske statsborgere gjennom familiegjenforening til Norge. Dette var i en tid da arbeidsinnvandringen fra India var særlig høy. Før koronapandemien og innføringen av innreiserestriksjoner i 2020 utgjorde indiske statsborgere den tredje største gruppen av ikke-nordiske arbeidsinnvandrere som ankom landet, etter polakker og litauere (Kirkeberg, 2020). I sammenheng med opphevelsen av restriksjonene i 2022 har arbeids- og familieinnvandringen returnert tilbake til noenlunde det samme nivået som før pandemien.

Figur 3.10 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype, indiske statsborgere 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Pakistan og Tyrkia: etableringer med innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Tyrkere og pakistanere ligner den indiske innvandrerbefolkningen i Norge i den forstand at de utgjør blant de «eldste» av de større ikke-nordiske innvandrergruppene i landet. Fra slutten av 1960-tallet og ut over 1970-tallet kom det innvandrere fra land som Tyrkia, Marokko, Pakistan og India som såkalte «fremmedarbeidere» (Tjelmeland, 2003, s. 105). Innvandringen fra disse landene utenfor

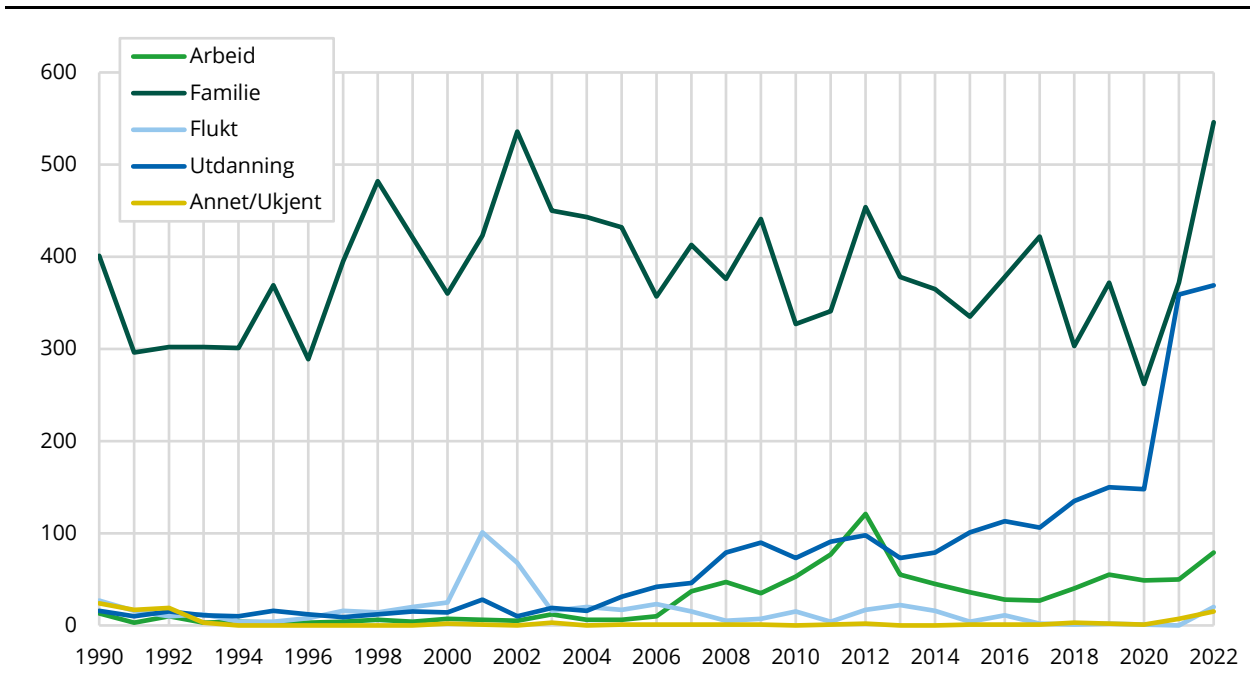
Europa var en del av en mer generell arbeidsinnvandring til de voksende etterkrigsøkonomiene i den vestlige delen av Europa (Castles, 2006).

De fleste pakistanerne som kom til Norge ut over på 1970-tallet var i likhet med inderne som kom på denne tiden (se over) fra regionen Punjab, i disse tilfellene den pakistanske Punjab-provinsen. Flertallet var menn som gikk inn i jordbruket og industrien som ufaglært arbeidskraft. Tyrkerne, som først og fremst kom fra den vestlige delen av Tyrkia, ble også i stor grad sysselsatt i industrien (Tjelmeland, 2003, s. 129-130).

I motsetning til arbeidsinnvandringen fra India, som sagt har skiftet karakter og økt siden slutten av 2000-tallet, har arbeidsinnvandringen fra Pakistan og Tyrkia siden 1990 vært relativt begrenset. I de tre siste tiårene har derfor innvandringen fra Pakistan og Tyrkia først og fremst bestått av familieinnvandring.

Figur 3.11 viser innvandringen fra Pakistan etter innvandringsgrunn i løpet av perioden 1990 til 2022. Som vi kan se utgjorde familieinnvandring den vanligste innvandringsgrunnen i hele perioden.

Figur 3.11 Antall innvandring av pakistanske statsborgere, etter innvandringsgrunn, 1990-2022

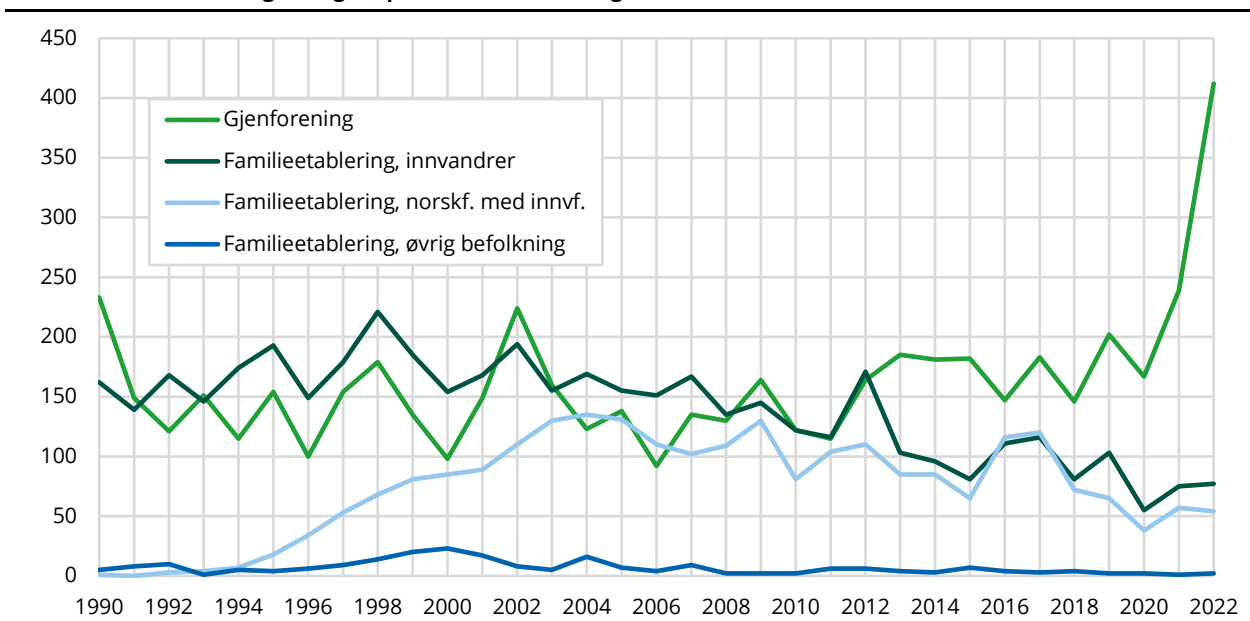
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Bryter vi familieinnvandringen fra Pakistan ned på type familieinnvandring (gjenforening og etablering) og hvem personen eventuelt har etablert familie med, ser vi at en stor del av familieinnvandringen har bestått av familieetableringer til innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre (figur 3.12). Vi ser også at økningen de siste årene først og fremst er en økning i familiegjenforeninger.

Norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan utgjør den største enkeltgruppen av norskfødte med innvandrerforeldre i Norge. Ettersom et økende antall i denne gruppen har blitt voksne har også potensialet for familieinnvandring i form av etableringer økt. Analyser av ekteskapsmønsteret blant norskfødte med innvandrerforeldre med pakistansk landbakgrunn har vist at mange er endogame, det vil si at man velger partnere med samme (land)bakgrunn som seg selv (se kapittel 4 i denne rapporten og Molstad og Steinkellner (2020), s. 53-54). Ettersom antallet voksne, ugifte personer med pakistansk landbakgrunn nødvendigvis har vært begrenset, er det ikke overraskende å se at det fra midten av 1990-tallet var en utvikling mot et økende antall familieetableringer fra

Pakistan til norskfødte med innvandrereforeldre. Denne utviklingen har imidlertid stagnert i løpet av de femten siste årene. Vi skal komme tilbake til noen forklaringer i kapittel 4, men det er naturlig å anta at det henger sammen med flere forhold. Dette kan innbefatte at det innenlandske «ekteskapsmarkedet» har blitt større (mao. at det har blitt flere voksne, ugifte pakistanere å potensielt gifte seg med) og/eller at færre gifter seg, enten fordi de utsetter giftemål til senere på grunn av eksempelvis studier eller fordi de velger samboerskap som samlivsform istedenfor.

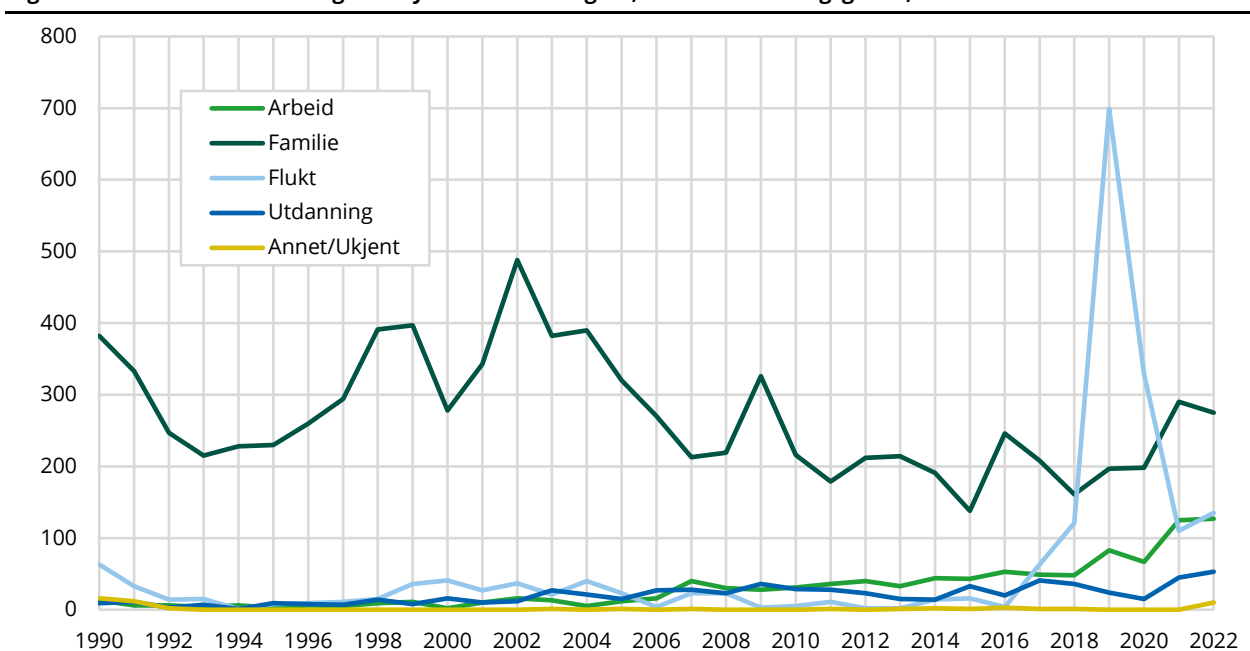
Figur 3.12 Antall familieinnvandringer, etter familieinnvandringstype og referansepersonens innvandringskategori, pakistanske statsborgere 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Innvandringen fra Tyrkia (figur 3.13) er i enda større grad enn den fra Pakistan dominert av familieinnvandring. Bortsett fra i 2019, da 700 flyktninger ankom i sammenheng med etterspillet etter kuppforsøket i Tyrkia i 2016, har familieinnvandring utgjort den klart vanligste innvandringsgrunnen blant tyrkiske statsborgere som har kommet til Norge.

Figur 3.13 Antall innvandringer av tyrkiske statsborgere, etter innvandringsgrunn, 1990-2022

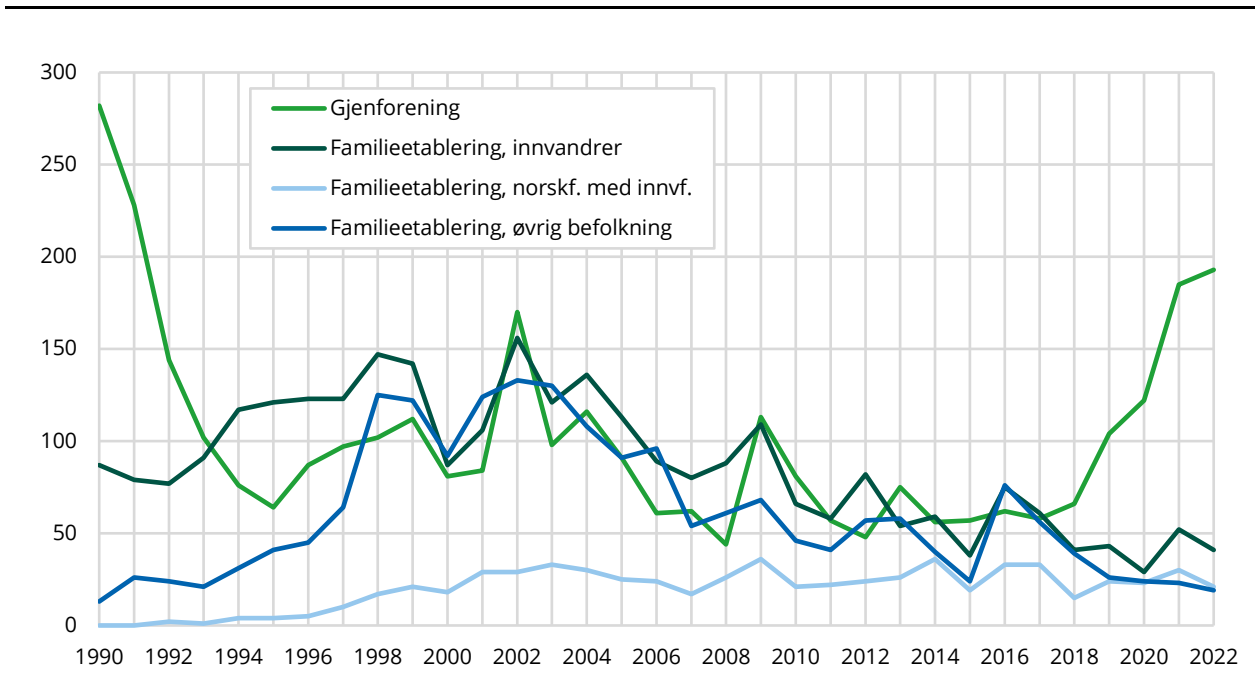

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Som med pakistansk familieinnvandring har familieinnvandringen fra Tyrkia vært preget av mange familieetableringer. Personer som kommer for å etablere familie med en innvandrer har vært et stabilt, men stadig mindre, innslag (figur 3.14). Siden midten av 1990-tallet har det også kommet noen titalls tyrkiske statsborgere hvert år for å etablere familie med en norskfødt med innvandrerforeldre. Også blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia har det vært tegn til høy grad av endogami (Molstad & Steinkellner, 2020, s. 53-54). Det er derfor kanskje ikke så overraskende at det har vært noe, om enn begrenset, familieinnvandring fra Tyrkia til norskfødte med innvandrerforeldre. De fleste av disse familieinnvandrerne har da også kommet til norskfødte med innvandrerforeldre med tyrkisk landbakgrunn.

Et særtrekk ved tyrkiske familieinnvandrere sammenlignet med sine pakistanske motstykker er det betydelige innslaget av familieetableringer til personer i den øvrige befolkningen. Dette er videre i hovedsak menn som kommer for å etablere familie med kvinner, en noe uvanlig, men ikke enestående, kombinasjon. Denne familieinnvandringen var rundt årtusenskiftet, da rundt 100 tyrkiske statsborgere innvandret til landet for å etablere seg med en person i den øvrige befolkningen årlig. Siden begynnelsen av 2000-tallet har antallet slike familieetableringer sunket, men utgjør fortsatt typisk 20 til 60 personer hvert år.

Figur 3.14 Antall familieinnvandring, etter familieinnvandringstype og referansepersonens innvandringskategori, tyrkiske statsborgere 1990-2022

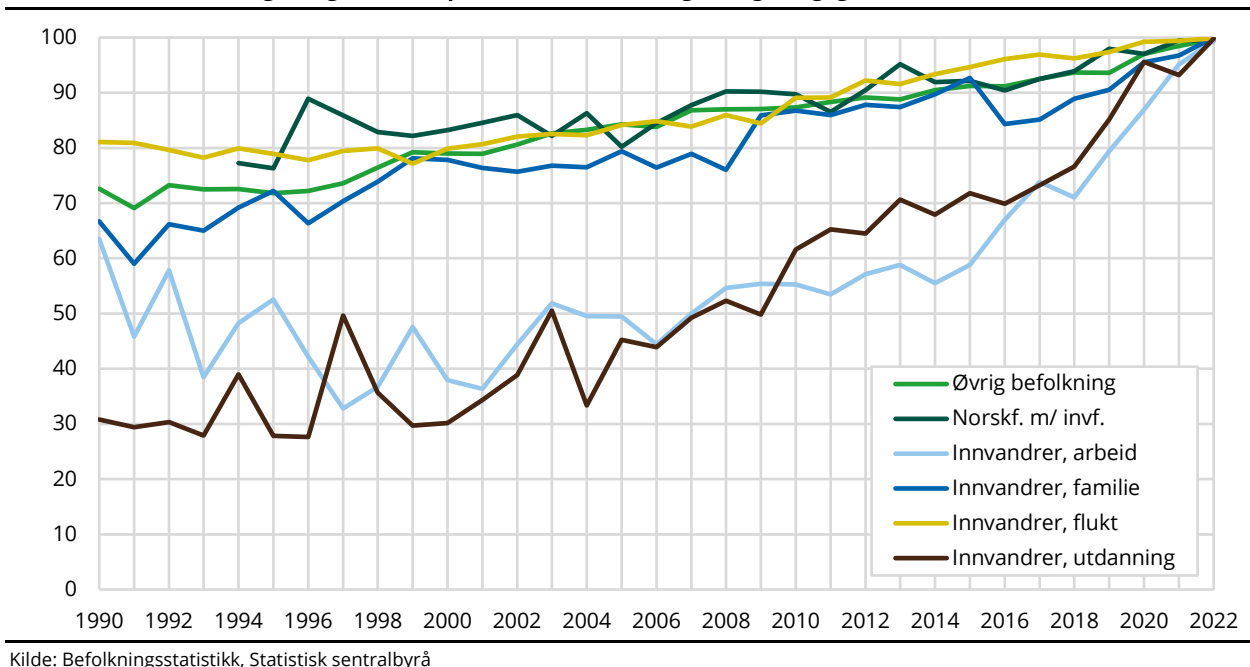
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

3.4. Bofasthet: Familieinnvandrere til utdannings- og arbeidsinnvandrere mindre bofaste

Vi så i delkapittel 2.3 at graden av bofasthet blant familieinnvandrere med statsborgerskap fra EU/EFTA-landene syntes å henge sammen med hvem de innvandret for å gjenforenes eller etablere familie med. På grunn av manglende informasjon om referansepersonenes bakgrunn hadde vi imidlertid ikke mulighet til å undersøke dette direkte, utenom for familieetablerere. For familieinnvandrere fra land utenfor EU/EFTA har vi derimot ganske høy dekningsgrad når det gjelder referansepersoner, og vi har dermed mulighet til å kunne se nærmere på hvordan graden av bofasthet varierer etter hvem familieinnvandrerne har kommet til.

Også blant familieinnvandrere fra land utenfor EU/EFTA-området er det et klart mønster med hensyn til sammenhengen mellom hvem man kommer til og tendensen til fortsatt å bo i landet. Familieinnvandrere til øvrig befolkning, norskfødte med innvandrerforeldre, flyktninger og andre familieinnvandrere er klart mer bofaste enn familieinnvandrere til utdannings- og arbeidsinnvandrere (figur 3.15).

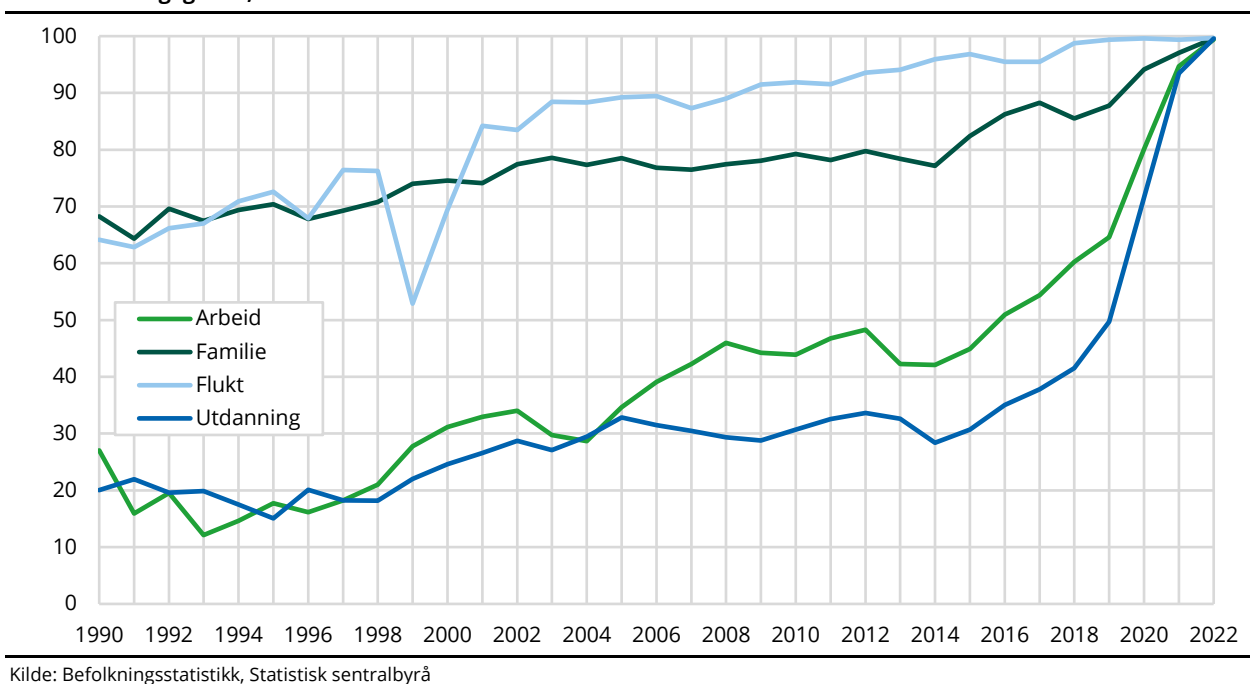
Figur 3.15 Andel bosatte per 1.1.2023, familieinnvandrere med statsborgerskap fra land utenfor EU/EFTA, etter innvandringsår og referansepersonens innvandringskategori og -grunn, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Igjen kan vi se at familieinnvandrerne til innvandrere i stor grad ligner innvandrerne med samme innvandringsgrunn som dem de har kommet til med hensyn til bofasthet: innvandrere som har kommet på grunn av arbeid eller utdanning er i langt mindre grad fortsatt bosatt i landet sammenlignet med personer som har kommet på grunn av flukt (figur 3.16).

Figur 3.16 Andel bosatte per 1.1.2023, innvandrere med statsborgerskap fra land utenfor EU/EFTA, innvandringsår og -grunn, 1990-2022

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Graden av bofasthet hos familieinnvandrere synes med andre som å henge nøye sammen med graden av tilknytning/bofasthet som referansepersonen kan antas å ha til Norge. Familieinnvandrere til personer som ikke er innvandrere selv eller som er innvandrere, men som i liten grad utvandrer fra landet, blir oftere i landet enn de som kommer til innvandrergupper det er stor gjenutvandring blant.

Studerer vi figurene (3.15 og 3.16) nøyerer ser vi likevel tegn til at familieinnvandrere muligens er noe mer bofaste enn gruppene de innvandrer til. Generelt sett er flere blant familieinnvandrerne til flyktninger, utdannings- og arbeidsinnvandrere fortsatt bosatt i landet enn det som er tilfellet blant henholdsvis flyktninger, utdannings- og arbeidsinnvandrere. Dette kan bero på at innvandrerne familieinnvandrerne kommer til kanskje er mer tilbøyelige til å bli i landet enn de som ikke opplever familieinnvandring. At familiemedlemmer kommer for å gjenforenes eller at personer kommer for å etablere familie med en innvandrer i Norge kan være indikasjon på at sistnevnte har et lenger tidsperspektiv på oppholdet i landet.

4. Ekteskapsmønster og samboerskap blant norskfødte med innvandrerforeldre

Samtidig som det blir flere norskfødte med innvandrerforeldre i gifteklar alder, ser vi at andelen som er gift i visse aldersgrupper er redusert siden år 2000. Det er litt mer vanlig å være gift for norskfødte med innvandrerforeldre enn blant dem uten innvandrerbakgrunn. Og det er som regel de kvinnelige norskfødte med innvandrerforeldre som i større grad enn mennene er gift. Likevel er det variasjon mellom gruppene etter landbakgrunn og kjønn. Blant norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn er det en mindre andel som er samboere med noen som har samme landbakgrunn sammenlignet med de som er gift og bor med barn. Blant de som er samboere med felles barn er det også en større andel som er samboere med noen fra øvrig befolkning. For de som er gift og bor med barn er det stor variasjon mellom gruppene etter landbakgrunn om ektefellen har samme eller ulik landbakgrunn eller om samboeren er innvandrer, norskfødt med innvandrerforeldre eller uten innvandrerbakgrunn.

4.1. Norskfødte med innvandrerforeldre – en ung gruppe

Norskfødte med innvandrerforeldre utgjorde 213 800 personer ved inngangen til 2023. Norskfødte med innvandrerforeldre er nesten 4 prosent av Norges befolkning. Det er en ung gruppe hvor 3 av 4 er under 18 år, og hvor 90 prosent er under 30 år. Den største gruppen norskfødte med innvandrerforeldre er de som har foreldre fra Pakistan. Dette er en gruppe hvor foreldrene har lang botid i Norge, og reflekteres ved at 6 av 10 av norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan er over 18 år. Dette er i sterk kontrast til de som har foreldre fra Somalia, hvor 8 av 10 er under 18 år. For de med foreldre fra Polen, så er 95 prosent under 18 år. Disse gruppene er de tre største gruppene norskfødte med innvandrerforeldre som er bosatt i Norge per 1.1.2023, og en kan se aldersfordelingen over de 25 største gruppene nedenfor i tabell 4.1.

Dette kapitlet skal ta for seg parstatus og ekteskapsmønster til norskfødte med innvandrerforeldre, slik at antallet, og dermed aldersfordelingen, til de ulike landbakgrunnene vil sette begrensninger i sammenheng med hvem vi kan se på. Innvandrere som har lang botid i Norge, vil i større grad ha voksne barn hvor det å innlede et parforhold vil være mer aktuelt. De største gruppene med norskfødte med innvandrerforeldre som er over 18 år, vil i stor grad reflektere innvandringen til Norge fra 1970-tallet og frem til 1990-tallet. I denne perioden kom det en del arbeidsinnvandrere til Norge fra blant annet Pakistan, India, Jugoslavia, Tyrkia og Marokko. Det kom også en del flyktninger fra Vietnam og Sri Lanka.

Gruppen vi omtaler som norskfødte med innvandrerforeldre er ikke bare påvirket av mengden innvandring til Norge tilbake i tid. Definisjonen av gruppen vil også være påvirket av partnervalget til foreldrene. Hvis en innvandrer får barn med en i den øvrige befolkningen, vil ikke barnet ha status som norskfødt med innvandrerforeldre, nettopp fordi ikke begge foreldrene er innvandrere. I tidligere rapporter har det vist seg at partnervalg varierer mellom de ulike innvandrergruppene, hvor noen landgrupper skiller seg ut ved i større grad å velge en partner med samme landbakgrunn som seg selv (Molstad & Steinkellner, 2020).

I tabell 4.1 kan vi også se at det er mange norskfødte med innvandrerforeldre fra Polen og Litauen. Foreldrene har kommet som arbeidsinnvandrere etter EØS-utvidelsen i 2004, og flesteparten av barna er nå mellom 0-9 år. Blant norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan, Vietnam, Tyrkia, Marokko og Sri Lanka finner vi store nok grupper til at vi kan si noe om deres ekteskapsmønster og fortsette tidsseriene fra tidligere familiemonitorer.

Tabell 4.1 Norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn og alder. 25 største grupper. 1.1.2023

	I alt	0-9 år	10-19 år	20-29 år	30-39 år	40-69 år	70 år og eldre
Norskfødte med innvanderforeldre i alt	213 810	101 279	59 350	31 128	14 078	6 874	1 101
Pakistan	18 376	3 289	4 197	4 784	4 070	2 036	0
Polen	16 583	11 797	4 024	298	317	134	13
Somalia	15 784	7 702	5 844	2 018	213	7	0
Irak	12 021	4 763	5 575	1 610	68	5	0
Vietnam	9 580	1 535	2 846	3 168	1 783	248	0
Eritrea	8 162	6 329	1 276	400	143	14	0
Litauen	7 956	6 497	1 445	13	1	0	0
Tyrkia	7 597	1 582	2 196	2 228	1 221	369	1
Sri Lanka	6 783	1 229	2 173	2 776	552	53	0
Kosovo	6 529	2 265	2 515	1 501	228	19	1
Syria	6 250	5 425	503	270	47	5	0
Afghanistan	5 751	3 547	1 967	206	31	0	0
Iran	5 336	2 070	1 673	1 198	388	7	0
India	5 092	1 937	1 034	1 007	747	364	3
Bosnia-Hercegovina	5 079	1 738	1 790	1 456	50	44	1
Marokko	4 843	1 167	1 500	1 233	698	245	0
Russland	4 573	2 498	1 910	133	8	13	11
Etiopia	4 075	2 553	1 193	267	57	5	0
Filippinene	3 661	2 030	757	458	337	79	0
Tyskland	3 614	1 587	1 391	254	75	212	95
Sverige	3 595	1 826	793	315	115	242	304
Romania	3 005	2 402	518	50	14	15	6
Kina	2 591	1 213	724	454	170	27	3
Serbia	2 004	1 340	352	122	77	113	0
Danmark	1 985	403	291	230	212	726	123

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

4.2. Mindre vanlig å gifte seg i ung alder

I kapittel 2 og 3 har vi sett på hvem familieetablererne er, hvem de etablerer familie med og hvor mange som har kommet for å etablere familie i perioden 1990 og ut 2022. I denne delen av kapittelet skal vi se på giftemål blant norskfødte med innvanderforeldre, og videre i kapittelet også samboerskap blant norskfødte med innvanderforeldre. Som nevnt er norskfødte med innvanderforeldre en ung gruppe, noe som begrenser hvilke landbakgrunner vi kan fokusere på. Samtidig er det aldersvariasjoner mellom gruppene vi beskriver, noe som gjør at vi begrenser aldersgruppene til de mellom 21-23 år. Større aldersgrupper ville gjort sammenligningen mer sårbar for variasjoner i aldersinndelingen og vi kan fortsette tidsserien fra tidligere monitorer.

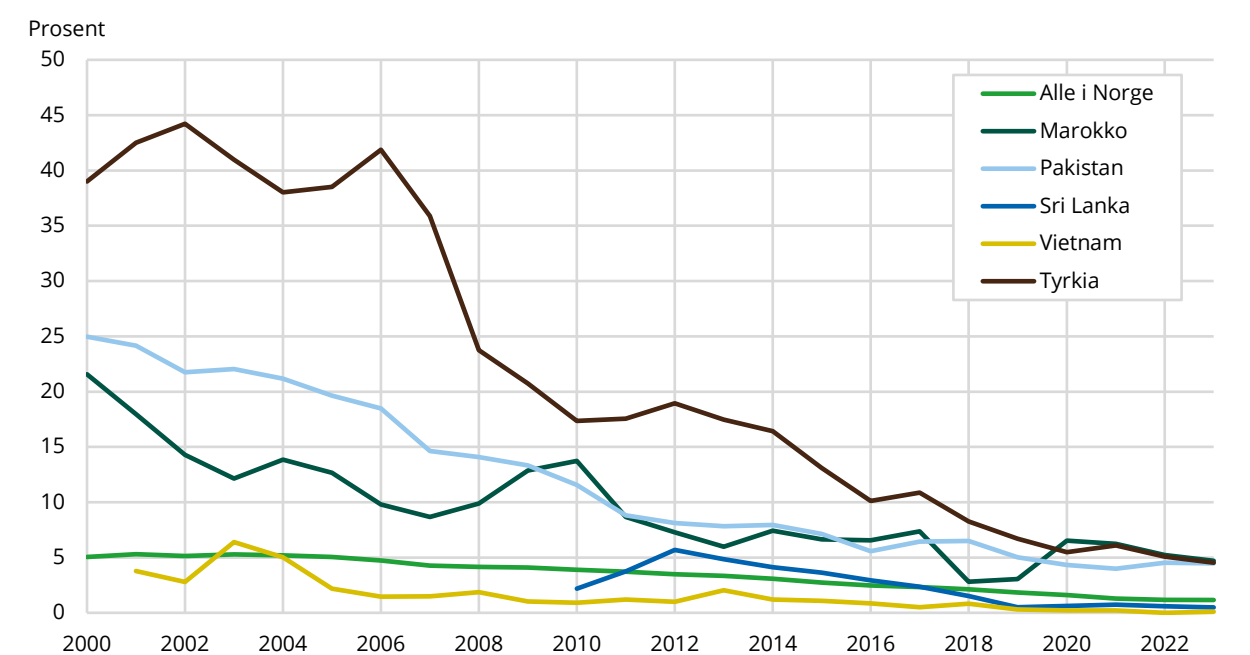
Trenden med at det blir stadig mindre vanlig å være gift i ung alder fortsetter, som vi kan se fra figur 4.1. Dette gjelder for alle, uavhengig om personen er norskfødt med innvanderforeldre eller i øvrig befolkning. For alle i Norge har andelen mellom 21-23 år som er gift, gått ned fra 5 prosent i år 2000 til 1,2 prosent i 2023. Andelen var på 1,3 prosent i 2021, ved forrige monitor, så den har sunket litt mer i løpet av de siste to årene.

Fra år 2000 til 2023 har andelen norskfødte med innvanderforeldre 21-23 år fra Tyrkia som er gift gått ned fra 39 prosent til 4,5 prosent. De norskfødte med innvanderforeldre fra Tyrkia har den klart største andelen som er gift. I 2002 var andelen for de mellom 21-23 år som var gift på sitt høyeste med 44 prosent, mens siden 2006 har trenden vært at stadig færre gifter seg. For de med innvanderforeldre fra Pakistan var andelen 25 prosent i 2000 og 4,5 prosent ved inngangen til 2023. For de med innvanderforeldre fra Marokko har andelen gått ned fra 22 prosent i 2000 til 4,7 prosent ved inngangen til 2023. For alle disse gruppene har trenden vært at andelen mellom 21-23

år som er gifte gradvis har gått nedover for hvert år, men fortsatt er klart høyere enn for alle i Norge i samme alder.

Norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka og Vietnam i alderen 21-23 år som er gift er lavere enn andelen gifte for alle i Norge i samme alder. Det er mindre vanlig for norskfødte med innvandrerforeldre fra disse landene å være gift enn for de som er i samme alder i Norge. Andelen er minst hos de med innvandrerforeldre fra Vietnam. Ved inngangen til 2023 var andelen 0,1 prosent sammenlignet med 3,8 prosent i 2001, som var det første året da gruppen var stor nok til at vi kunne beskrive deres ekteskapsmønster. Andelen økte til 6,4 prosent i 2003, men har sunket siden 2004. Den samme trenden ser vi hos norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka. 2010 var det første året gruppen var stor nok til å bli inkludert i analysen, da var andelen gifte mellom 21-23 år 2,2 prosent sammenlignet med 0,5 prosent ved inngangen til 2023.

Figur 4.1 Andel norskfødte med innvandrerforeldre 21-23 år som var registrert gift, etter landbakgrunn, samt alle i Norge i samme alder

Kilde: Befolkningsstatistikk. statistisk Sentralbyrå

Utdanning er noe som kan være med å forsinke et samboerskap eller ekteskap. I følge høyeste fullførte utdanning per 1.10.2022 for befolkningen 25 år og eldre, har 52 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre høyere utdanning sammenlignet med 39 prosent av den øvrige befolkningen (Kalcic & Ye, 2023). Det er tidligere blitt gjort analyser som peker på at norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Pakistan oftere tar høyere utdanning (Kirkeberg et al., 2019). Den tydelige nedgangen i antall ekteskap kan også være et resultat av at mange norskfødte kvinner født på 1970- og 1980-tallet startet familieliv i en ganske ung alder, noe som gav begrensede muligheter for å ta utdanning (Kirkeberg et al., 2019, s. 63). Dette kan være med på å forklare trenden i færre giftemål.

Som nevnt er det en langsiktig trend at færre gifter seg i ung alder, uavhengig av om foreldrene er innvandrere eller ikke. Gjennomsnittsalderen for de som gifter seg i Norge har økt fra 26 år for kvinner og 29 år for menn i 1990, sammenlignet 35 år for kvinner og 37 år for menn i 2022 (Sørlien, 2024).

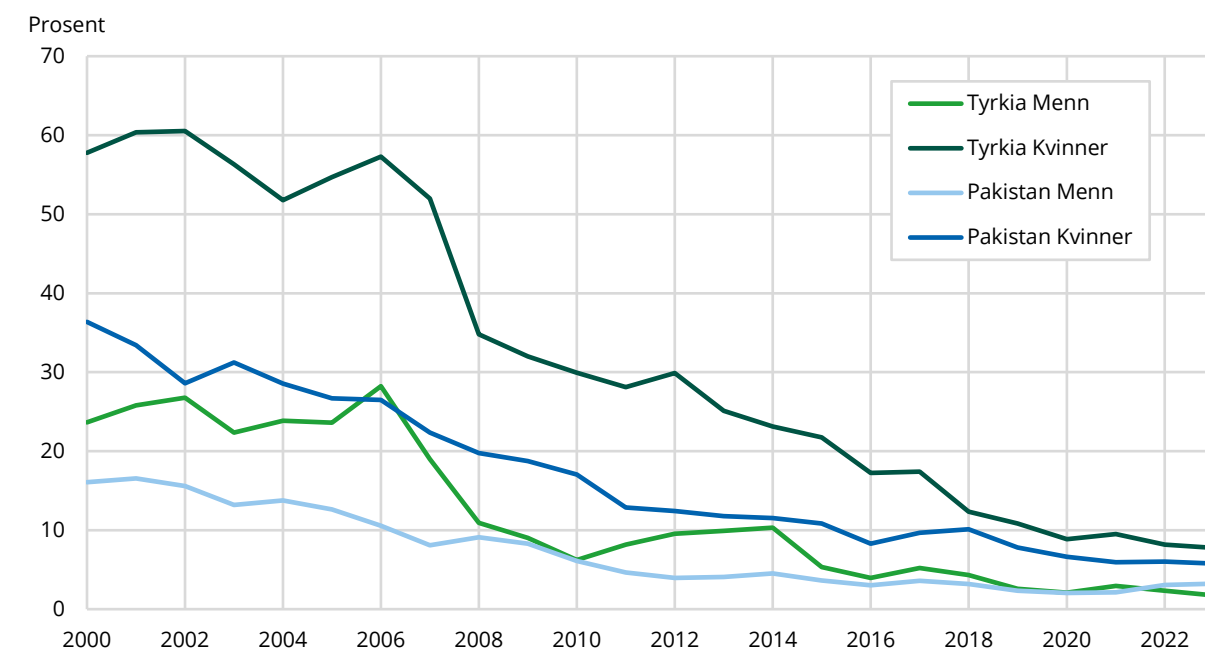
4.3. Forskjell mellom kvinner og menn

Det var mer vanlig for kvinner før å være gift, hvis vi ser på kjønnsfordelingen for norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan og Tyrkia i perioden 2000-2023. 58 prosent av norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Tyrkia i alderen 21-23 år var gift i år 2000. For menn var den samme andelen 24 prosent. Selv om andelen som er gift har gått ned for begge kjønn, er det fortsatt forskjell mellom menn og kvinner. Ved inngangen til 2023 var 7,8 prosent av norskfødte kvinner med tyrkiske foreldre gift, mens den samme andelen for menn var 1,7 prosent. At kvinner gifter seg yngre enn menn er noe som gjelder for hele befolkningen og gjennomsnittlig er kvinnen yngre enn mannen når de gifter seg.

36 prosent av de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre fra Pakistan i alderen 21-23 år var gift i år 2000. For mennene var andelen 16 prosent. Ved inngangen til 2023 var andelen henholdsvis 5,8 prosent for kvinner og 3,2 prosent for menn.

Antallet norskfødte med innvandrerforeldre som har giftet seg med noen som ikke bor i Norge har ligget stabilt på om lag 200 personer årlig fra 2000-tallet, uavhengig av alder. Det er samtidig gjort innstramninger for familieinnvandring og for å etablere familie med noen som ikke er bosatt i Norge, som nevnt i delkapittel 1.2. Lovendringen som trådte i kraft i 2017 bestemmer at begge parter må ha fylt 24 år for at en partner skal kunne få opphold i Norge ved familieinnvandring (Utlendingsloven, 2008).

Figur 4.2 Andel norskfødte med innvandrerforeldre 21-23 år som var registrert gift, etter kjønn og landbakgrunn

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

4.4. Andelen gifte i flere aldersgrupper

Ved å se på flere aldersgrupper kan vi se andelen gifte i tjuetårene per 1.1.2023. Som nevnt er norskfødte med innvandrerforeldre en ung gruppe, slik at noen av aldersgruppene av de som er registrert gift er små. I tillegg er noen av landbakgrunnene vi ser på betydelig mindre enn andre.

I tabell 4.2 ser vi andelen gifte for de største gruppene av norskfødte med innvandrerforeldre inndelt i tre aldersgrupper i alderen 21-29 år per 1.1.2023. I nesten alle gruppene er andelen kvinner som er gift høyere enn for menn. Dette gjelder også for den øvrige befolkningen.

Vi kan se at andelen som er gift er større i aldersgruppen 27-29 år. Blant de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre fra Tyrkia er nesten halvparten gift. For de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre fra Pakistan er litt under halvparten gift. Blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Marokko er 37 prosent av de i alderen 27-29 år gift. De med landbakgrunn fra Tyrkia, Pakistan og Marokko er også de tre gruppene av norskfødte med innvandrerforeldre som har de høyeste andelen av gifte også i de tidligere aldersgruppene.

For de norskfødte mennene med foreldre fra disse landene er andelen som er gift en god del lavere enn for kvinnene. Den høyeste andelen gifte for menn i aldersgruppen 21-23 år er de med innvandrerforeldre fra Pakistan, med rundt 3 prosent, mens andelen for de mellom 27-29 år er 30 prosent. For mennene med innvandrerforeldre fra Tyrkia og Marokko er 2 prosent gift i starten av tjueårene, mens andelen i slutten av tjueårene er henholdsvis 28 og 24 prosent.

Norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka har en lavere andel gifte mellom 21-23 og 24-26 år enn øvrig befolkning. Denne gruppen er også høyt representert ved å ta høyere utdanning hvor om lag 74 prosent har utdanning på universitets- og høyskolenivå (Olsen, 2024). I den siste aldersgruppen, mellom 27-29 år er derimot andelen høyere enn for øvrig befolkning og andelen kvinner som er gift er dobbelt så høy som for den øvrige befolkningen. Andelen norskfødte med innvandrerforeldre fra Vietnam som er gift i slutten av tjueårene er derimot lavere for menn enn for menn i samme alder i den øvrige befolkning, og litt høyere for kvinner som for kvinner i samme alder i den øvrige befolkningen.

Norskfødte med innvandrerforeldre fra Somalia er den eneste landgruppen som har en lavere andel gifte sammenlignet med øvrig befolkning i alle de tre aldersgruppene. I aldersgruppen 24-26 år er andelen gift høyere for menn enn for kvinner for norskfødte med innvandrerforeldre fra Somalia, og også litt høyere sammenlignet med øvrig befolkning. Resultatet er preget av noe usikkerhet, fordi det er færre personer i de eldre aldersgruppene. Likevel er det et trekk at norskfødte med innvandrerforeldre fra Somalia som er gift er svært lav for omtrent alle aldersgruppene.

Tabell 4.2 Andel gifte blant 8 utvalgte grupper norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen fordelt etter aldersgrupper per 1.1.2023

	21-23 år		24-26 år		27-29 år	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Tyrkia	1,7	7,8	10,4	25,0	28,3	49,2
Marokko	1,8	7,6	10,7	25,5	23,9	36,9
Somalia	0,5	0,9	2,4	1,2	4,4	6,5
India	0,0	0,0	2,3	6,5	19,9	24,2
Iran	0,9	0,4	1,2	1,4	4,1	12,9
Pakistan	3,2	5,8	11,9	20,4	30,0	44,5
Sri Lanka	0,2	0,8	1,6	7,6	9,5	26,5
Vietnam	0,0	0,2	0,4	1,8	5,6	11,7
Øvrig befolkning	0,5	1,0	2,2	3,8	6,8	11,0

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

4.5. Samboerskap blant norskfødte med innvandrerforeldre

Til nå har vi i dette kapittelet sett på ekteskapsmønster blant norskfødte med innvandrerforeldre. Ekteskap er en av flere samlivsformer, og det å utvide kapittelet til også å se på samboerskap vil kunne gi et mer utfyllende bilde av hvilke samlivsformer som velges av norskfødte med innvandrerforeldre. På samme måte som med ekteskapsmønster er det også begrenset hvilke grupper som er store nok til at vi kan si noe om utvalgte landbakgrunner eller for gruppen norskfødte med innvandrere som helhet.

En grunn til å se på samboerskap blant norskfødte med innvandrerforeldre er at det over tid har blitt en samlivsform som er blitt mer og mer vanlig for hele befolkningen.

SSB utarbeider tall for samboerskap basert på den offisielle husholdningsstatistikken, som er basert på registerdata. I tillegg publiseres tall for samboerskap basert på intervjuundersøkelser.

Flertallet av de som lever i samliv er fremdeles gift, men blant de unge har andelen samboere økt drastisk de siste 20 årene (Andersen, 2023). Mellom 2020 og 2022 oppga 44 prosent av befolkningen at de var gift, 20 prosent at de var samboere og 36 prosent at de ikke lever i samliv viser intervjudata i SSB sin statistikk over samboere.

For å beskrive samboerskap blant norskfødte med innvandrerforeldre er det tatt utgangspunkt i SSB sin husholdningsstatistikk. Alle samboerskap unntatt samboere med felles barn blir laget med utgangspunkt i et sett regler. Det vil si at tallene som viser samboerskap er etablert av SSB ved å bearbeide/sammenholde opplysninger fra Folkeregisteret med informasjon fra andre datakilder. Selv om samboerskap for en del forhold er likestilt med ekteskap, finnes det ikke noen sentral registrering av samboerskap eller egen lov om samboerskap, slik det gjør for ekteskap.

Det vil derfor være en del usikkerhet knyttet til tallene for samboerskap og særlig for samboere uten felles barn og jo mer detaljert vi beskriver samboerskap, jo større usikkerhet vil det kunne være. Et unntak fra dette er samboere med felles barn. Her er datakvaliteten god nok til å kunne si noe detaljert om landbakgrunnen og innvandringskategorien til både norskfødte med innvandrerforeldre og deres samboere. Det er derfor denne gruppen vi går i dybden på i denne delen av kapitlet.

For å beskrive samboerskap er det tatt utgangspunkt i variabelen parstatus som beskriver samlivsform inndelt i forskjellige kategorier på individnivå (se tabell 4.3). Det er 61 920 norskfødte med innvandrerforeldre som er 18 år og over som er bosatt i en privathusholdning, som betyr at vi kan si noe om deres samlivsmønster.

Tabell 4.3 viser parstatus blant norskfødte med innvandrerforeldre som er 18 år og eldre. Nesten 70 prosent er enslige, som vil si at de bor alene eller sammen med minst en forelder. Knappe 20 prosent er gift, i underkant av 4 prosent er samboere med felles barn, mens de resterende 7 prosent er samboere uten felles barn.

Tabell 4.3 Parstatus blant norskfødte med innvandrerforeldre 18 år og eldre. 1.1.2023

Parstatus	Antall	Prosent
Enslig eller bor sammen med minst en forelder	43 250	69,8
I ekteskap	12 066	19,5
Samboer med felles barn	2 236	3,6
Samboer uten felles barn	4 368	7,0
Total	61 920	100

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

4.6. Norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn

Som nevnt ovenfor er det norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn hvor datakvaliteten er god nok til at vi kan beskrive denne gruppen nærmere. Det er viktig å huske på at denne gruppen er liten, kun 2 236 personer eller 3,6 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre som er 18 år og eldre. Av disse 2 236 er det kun noen få grupper som er store nok til at vi kan beskrive i detalj deres samboerskap med hensyn til hvilken landbakgrunn den de er samboere med eller hvilken innvandringskategori samboeren har.

De eneste landgruppene hvor antallet samboere med felles barn er over 100 personer er norskfødte med innvanderforeldre fra Vietnam, Pakistan, Chile, Danmark og Tyrkia. Disse fem gruppene står for nesten 40 prosent av alle norskfødte med innvanderforeldre som er samboere med felles barn pr. 1.1.2023.

Tabell 4.4 Norskfødte med innvanderforeldre som er samboere med felles barn. De 5 største gruppene etter landbakgrunn 1.1.2023

Landbakgrunn	Antall	Prosent
Vietnam	336	15,0
Pakistan	184	8,2
Chile	166	7,4
Danmark	118	5,3
Tyrkia	102	4,6
Andre	1 330	59,5

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

4.7. Har samboeren med felles barn samme landbakgrunn?

I tabell 4.5 ser vi andelen norskfødte med innvanderforeldre som er samboere med felles barn, og om de er samboer med en med samme landbakgrunn som seg selv eller ikke. Totalt har 19 prosent samboer med felles barn samme landbakgrunn.

Norskfødte med innvanderforeldre fra Pakistan har den høyeste andelen som er samboere med felles barn som har samme landbakgrunn. 61 prosent har samme landbakgrunn, mens 32 prosent er samboere med felles barn med noen som har en annen landbakgrunn enn seg selv.

For de med innvanderforeldre fra Vietnam, er 76 prosent av de som er samboere med felles barn, samboere med noen som har en annen landbakgrunn. Rundt den samme andelen gjelder også for de norskfødte med innvanderforeldre fra Tyrkia. Den tredje og fjerde største gruppen norskfødte med innvanderforeldre som er samboere med felles barn, de med landbakgrunn fra Chile og Danmark, har henholdsvis 94 og 97 prosent samboere med en som har en annen landbakgrunn enn seg selv.

Tabell 4.5 Norskfødte med innvanderforeldre som er samboere med felles barn. De 5 største gruppene etter landbakgrunn. Etter samboerens landbakgrunn 1.1.2023

Landbakgrunn	Annen landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Total
Vietnam	76,5	23,5	100
Pakistan	38,6	61,4	100
Chile	94,0	6,0	100
Danmark	97,5	3,5	100
Tyrkia	78,4	21,6	100

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

4.8. Hvem er de samboere med?

Utover spørsmålet om norskfødte med innvanderforeldre har felles barn med samboere med samme landbakgrunn som seg selv, er hvilken innvandringskategori deres samboere er. Er de i større eller mindre grad samboere med noen i øvrig befolkning, innvander eller en annen norskfødt med innvanderforeldre?

Tabell 4.6 viser at det er variasjon innad i de ulike gruppene. For norskfødte med foreldre fra Chile og Danmark er andelen som er samboer med felles barn med en i øvrig befolkning over 8 av 10. Blant de norskfødte med innvanderforeldre fra Vietnam er 6 av 10 samboere med noen fra øvrig befolkning. For norskfødte med foreldre fra Tyrkia er andelen 5 av 10, mens den er minst for de med foreldre fra Pakistan hvor 2 av 10 er samboer med felles barn med en i øvrig befolkning.

Andelen som er samboer og har felles barn med en som er innvandrere er størst hos norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan og Tyrkia, hvor andelen er henholdsvis 45 og 40 prosent. Mens de som har innvandrerforeldre fra Vietnam er andelen 23 prosent. Den er minst hos norskfødte med innvandrerforeldre fra Chile og Danmark, hvor andelen er 11 og 9 prosent som er samboer med felles barn med en som er innvandrere.

Det er tydelig at andelen norskfødte med innvandrerforeldre som er samboer med felles barn med en annen norskfødt med innvandrerforeldre er lav. Den er likevel relativt stor for norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan, hvor den er på 33 prosent. Andelen er på 16 prosent for norskfødte med foreldre fra Vietnam, mens den er under 1 av 10 hos de med foreldre fra Tyrkia, Chile og Danmark.

Tabell 4.6 Norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn. De 5 største gruppene etter landbakgrunn. Etter samboerens innvandringskategori 1.1.2023

Landbakgrunn	Øvrig befolkning	Innvandrere	Norskfødt med innvandrerforeldre	Total
Vietnam	60,7	23,2	16,1	100
Pakistan	21,7	45,1	33,2	100
Chile	84,9	11,5	3,6	100
Danmark	88,2	9,3	2,5	100
Tyrkia	52,0	40,2	7,8	100

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

4.9. Norskfødte med innvandrere som er gift og bor med barn

I tabell 4.3 ble det presentert parstatus for alle norskfødte med innvandrerforeldre over 18 år. Av disse var 12 066 gift ved inngangen til 2023. Hvis vi skal kunne sammenligne de som er samboere med felles barn, vil det være mest korrekt å sammenligne dem med de som er gift og som har barn. Det at begge gruppene har barn, gjør at de er i en lignende livssituasjon.

Samtidig kan samboerskap være et steg på veien mot et fremtidig ekteskap. I flere vestlige land, inkludert Norge, er samboerskap en stadig mer vanlig samlivsform som i en større grad har overtatt for eller fører til utsatt ekteskap. I de nordiske landene er det å være samboere før ekteskap

tilnærmet universelt og det fødes flere første barn av par i samboerskap enn i ekteskap. Samtidig er det en økende andel som velger samboerskap blant de med innvandrerbakgrunn som velger en partner fra øvrig befolkning (Wiik & Holland, 2021). Tabell 4.7 viser en oversikt over norskfødte med innvandrerforeldre som er 18 år og eldre som er gift og om de bor med barn eller ikke. Tabellen viser at 71 prosent bor med barn og 29 prosent er gift og bor ikke med barn. Barna trenger ikke nødvendigvis å være felles mellom ektefellene, da det kan være barn fra tidligere ekteskap eller samboerskap.

Tabell 4.7 Norskfødte med innvandrerforeldre som er gift og bor med eller uten barn. 1.1.2023

Bor med barn	Antall	Prosent
Nei	3 328	29,6
Ja	8 291	71,4

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

I tabell 4.8 ser vi norskfødte med innvandrerforeldre som er 18 år og eldre som er gift og bor med barn, etter landbakgrunn. Blant de gruppene som ble beskrevet som norskfødte med innvandrerforeldre i samboerskap, er Pakistan, Tyrkia, Vietnam, Danmark og Chile også blant de største gruppene som er gift og bor med barn.

Tabell 4.8 Norskfødte med innvandrerforeldre 18 år og eldre som er gift og bor med barn. De 12 største gruppene etter landbakgrunn. Etter ektefellens landbakgrunn. 1.1.2023

Landbakgrunn	Samme landbakgrunn	Ulik landbakgrunn	Total	Andel med samme landbakgrunn	Andel med ulik landbakgrunn
Pakistan	3 160	387	3 547	89,1	10,9
Tyrkia	723	149	872	82,9	17,1
Vietnam	297	261	558	53,2	46,8
India	320	184	504	63,5	36,5
Marokko	298	112	410	72,7	27,3
Danmark	15	214	229	6,6	93,4
Sri Lanka	129	65	194	66,5	33,5
Nord-Makedonia	86	81	167	51,5	48,5
Kosovo	64	53	117	54,7	45,3
Polen	16	92	108	14,8	85,2
Filippinene	51	56	107	47,7	52,3
Chile	8	92	100	8,0	92,0
Andre	208	1 170	1 378	15,1	84,9
Total	5 375	2 916	8 291	64,8	35,2

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Den klart største gruppen blant de som er gift og bor med barn er norskfødte med innvandrerforeldre fra Pakistan. Andelen for de som er gift og bor med barn er 90 prosent gift med en som også har pakistansk landbakgrunn og 10 prosent er gift med en som har ulik landbakgrunn. I forhold til de som er samboere med felles barn, er 61 prosent samboer med en annen som har pakistansk landbakgrunn (tabell 4.5). Blant de norskfødte med pakistansk landbakgrunn er det en stor gruppe som er gift og bor med barn sammenlignet med størrelsen på de andre største gruppene.

Norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia viser også at det er en stor andel som er gift og bor med barn med en annen som har tyrkisk landbakgrunn, 83 prosent. Mens for de som er samboere er 78 prosent av de med tyrkisk landbakgrunn samboere med felles barn med noen som har en annen landbakgrunn enn seg selv (tabell 4.5). Det er også en viss forskjell i størrelsen på gruppene, hvor nesten 900 er gift og bor med barn, mens rundt 100 er samboer med felles barn.

For norskfødte med vietnamesiske foreldre er 53 prosent av de som er gift og bor med barn gift med noen som har samme landbakgrunn. Mens for de som er samboere med felles barn, er 23 prosent samboer med en som har samme landbakgrunn (tabell 4.5).

Norskfødte med innvandrerforeldre fra Danmark og Chile skiller seg tydelig ut når det kommer til om de er gift med barn eller samboer med felles barn med noen fra samme landbakgrunn eller ikke. For norskfødte med danske innvandrerforeldre er 93 prosent gift og bor med barn med en fra en annen landbakgrunn enn dansk. Tilsvarende er 97 prosent samboer med felles barn med en som har ulik landbakgrunn enn seg selv (tabell 4.5). Blant de norskfødte fra Chile ser vi samme mønster. 92 prosent er gift og bor med barn med en ektefelle som har en annen landbakgrunn enn Chile, og 94 prosent er samboer med felles barn med en som har en annen landbakgrunn (tabell 4.5).

4.10. Ektefellens innvandringskategori

Hvorvidt norskfødte med innvandrerforeldre er gift med en som har samme landbakgrunn som seg selv, er det også interessant og se hvem de er gift med og hvilken innvandringskategori ektefellen har. Dette viser tabell 4.9.

Norskfødte med innvandrerforeldre fra Marokko, har størst andel som er gift med en annen norskfødt med innvandrerforeldre med henholdsvis 39 prosent. Videre ligger norskfødte med foreldre fra Pakistan, Tyrkia, Vietnam og India på rundt 30 prosent, som da er gift og bor med barn sammen med en annen som er norskfødt med innvandrerforeldre.

For de norskfødte med innvandrereforeldre som er gift og bor med barn med en innvandrer, har de med innvandrereforeldre fra Kosovo den høyeste andelen på 85 prosent. Deretter er det norskfødte med innvandrereforeldre fra Nord-Makedonia, hvor 79 prosent er gift med en innvandrer, og Pakistan og Tyrkia også med en relativ høy andel på 65 prosent som er gift og bor med barn sammen med en innvandrer.

Når det kommer til norskfødte med innvandrereforeldre som er gift med en i den øvrige befolkningen, er det stor variasjon med tanke på landbakgrunnen. De med dansk landbakgrunn har den høyeste andelen på 82 prosent, mens de med foreldre fra Polen og Chile ligger på en andel på henholdsvis 68 og 67 prosent norskfødte som er gift med en i øvrig befolkning. Det er de norskfødte med innvandrereforeldre fra Pakistan, som i minst grad er gift og bor med barn med en i øvrig befolkning, 3 prosent.

Tabell 4.9 Norskfødte med innvandrereforeldre 18 år og eldre som er gift og bor med barn. De 12 største gruppene etter landbakgrunn. Etter ektefellens innvandringskategori. 1.1.2023

	Innvandrere	Norskfødt med innvandrereforeldre	Øvrig befolkning	Total
Pakistan	64,5	32,4	3,1	100
Tyrkia	65,9	29,5	4,6	100
Vietnam	40,0	26,0	33,9	100
India	49,0	29,7	21,3	100
Marokko	50,4	39,1	10,5	100
Danmark	16,6	0,9	82,5	100
Sri Lanka	56,3	22,9	20,8	100
Nord-Makedonia	78,9	11,2	9,9	100
Kosovo	84,6	9,4	6,0	100
Polen	28,7	2,8	68,5	100
Filippinene	48,6	12,1	39,3	100
Chile	25,0	8,0	67,0	100

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

5. Samlivsbrudd blant familieetablerere

Som nevnt i kapittel 2 utgjorde familieetableringer om lag en tredjedel av familieinnvandringen til Norge i perioden 1990 til 2022. Selv om mange parforhold varer livet ut, gjelder ikke dette for alle. Ifølge SSBs skilsmissetall vil nær 40 prosent av ekteskap inngått i 2021 ende i skilsmisse dersom utviklingen fortsetter som før (SSB, 2024a).

I dette kapitlet vil vi se nærmere på hvor mange av forholdene etablert gjennom familieetableringer som går i oppløsning i løpet av en tiårsperiode. Vi er spesielt interesserte i hyppigheten av samlivsbrudd i de første årene etter ankomst og om et eventuelle brudd kan knyttes til gjenutvandring.

Vi tar utgangspunkt i familieetablerere som kom til Norge i perioden fra og med 2000 til 2013. Denne perioden følger etter en betydelig økning i andelen familieetablerere mot slutten av 1990-tallet, spesielt fra land utenfor EU/EFTA-området (se kapittel 1 og 3), og omfatter familieetablerere som har bodd i landet i minst ti år. For disse personene har vi dermed mulighet til å følge deres utvikling over en tiårsperiode med hensyn til både sivilstatus og andre relevante forhold, deriblant hvorvidt de utvandrer.

5.1. Bakgrunn og framgangsmåte

Som vi var inne på i kapittel 1 er skillet mellom familieetableringer og familiegjenforeninger helt grunnleggende når vi studerer familieinnvandring. Dette skillet refererer til om familierelasjonen som danner grunnlag for innvandringen oppsto før eller etter innvandringen. Det er ulike krav knyttet til familieinnvandring, både til den som skal innvandre og til referansepersonen. Når det gjelder familieetablering, er grunnlaget for oppholdstillatelse inngåelse av ekteskap/partnerskap med referansepersonen.

I prinsippet betyr dette at en eventuell skilsmisse/samlivsbrudd kan føre til at oppholdsgrunnlaget for familieetablereren, dvs. innvandrerens faller bort. For å forbli i landet vil dermed personen måtte søke om opphold på annet grunnlag eller forlate landet. Lovverket for familieinnvandring åpner riktignok opp for unntak, blant annet for dem som har foreldreansvar for barn under 18 år (Utlendingsloven, 2008). Dersom familieetablereren får permanent oppholdstillatelse, er han eller hun ikke lenger avhengig av å bo med ektefellen for å kunne oppholde seg i Norge. Det finnes imidlertid en rekke vilkår som må være oppfylt for å få permanent oppholdstillatelse. Har familieinnvandrerens fått norsk statsborgerskap trenger han eller hun heller ikke å søke om oppholdstillatelse for å bli i landet. I likhet med en permanent oppholdstillatelse, trenger man ikke å fortsette å bo med ektefelle for å opprettholde oppholdsretten.

Studier som viser at en rekke ulike forhold påvirker skilsmisssannsynligheten, samt at årsaks-mekanismene kan være svært sammensatte (Lyngstad & Jalovaara, 2010; Mortelmans, 2021). Faktorer som alder ved innvandring og aldersforskjellen mellom ektefellene/partnerne synes å ha betydning. Ut over dette må man se på bakgrunnen til ektefellen/partneren (kjønn, innvandringskategori, landbakgrunn) i tillegg til endogami/eksogami. Utdanningsnivå er også en relevant faktor når det gjelder skilsmisse (Wiik, 2015). I analysen i dette kapitlet skal vi se på sammenhengen mellom noen av disse faktorene.

Det ligger ikke innenfor rammene for dette kapitlet å se på mer komplekse sammenhenger, slik som mellom sosioøkonomiske kjennetegn og samlivsbrudd, eller å utføre multivariate analyser som kontrollerer for slike kjennetegn og andre forhold som kan spille en avgjørende rolle for å heve eller senke sannsynligheten for at et forhold går i oppløsning. Dette vil i stedet bli gjenstand for senere analyser.

Utvalg og metode

Vi tar utgangspunkt i et utvalg på 58 122 personer som ankom Norge i perioden 2000 til 2013 gjennom familieetablering og som det foreligger fullstendig informasjon om ektefelle for alle enkeltår vi følger dem (se tabell 5.1).

Tabell 5.1. gir en oversikt over sammensetningen av familieetablererne, basert på deres statsborgerskap ved ankomst og ektefellens/partnerens innvandringskategori. Personer fra land utenfor EU/EFTA utgjør den klart største gruppen, med 50 981 personer, eller 88 prosent av utvalget. Dette høye tallet reflekterer at familieinnvandring er den vanligste formen for innvandring fra landene utenfor EU/EFTA, som omtalt i kapittel 3. Familieetablering er mer utbredt blant denne gruppen sammenlignet med familieinnvandrere fra EU/EFTA der flertallet har kommet til Norge gjennom familiegjenforening, som beskrevet i kapittel 2.

Begge gruppene har en høy andel som gifter seg med en person fra den øvrige befolkningen, over 55 prosent. Blant familieetablerere fra EU/EFTA har 43 prosent en ektefelle som også er innvandrer, mens dette gjelder for 39 prosent av dem fra land utenfor EU/EFTA. Andelen som gifter seg med norskfødte med innvandrerforeldre er generelt lavere, men noe høyere blant personer fra land utenfor EU/EFTA, noe som henger sammen med alderssammensetningen i disse to gruppene.

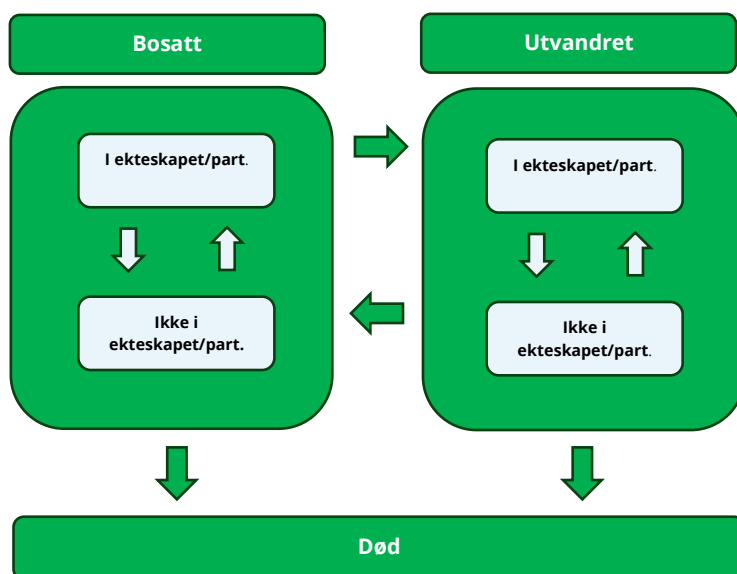
Tabell 5.1 Utvalgets sammensetning, etter familieetablerernes statsborgerskap og første ektefelles/partners (referansepersonens) innvandringskategori, antall og prosent

Etablerers første stats- borgerskap:	Referansepersonens innvandringskategori, antall				Referansepersonens innvandringskategori, prosent			
	Innvandrer- antall	Norskf. m/innvf, antall	Øvrig befolkning, antall	Totalt, antall	Innvandrer prosent	Norskf. m/innvf, prosent	Øvrig befolkning, prosent	Totalt, prosent
EU/EFTA	3 100	83	3 958	7 141	43,4	1,1	55,4	100
Utenfor EU/EFTA	20 083	2 354	28 544	50 981	39,4	4,6	56,0	100
Totalt	23 183	2 437	32 502	58 122	39,9	4,2	56,0	100

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Figur 5.1 viser de tre hovedstatusene familieetablererne kan inneha i løpet av perioden vi følger dem: bosatt, utvandret og død. Pilene i figuren viser mulige endringer mellom disse statusene. En person kan, for eksempel, bevege seg fra å være bosatt til å utvandre, og fra utvandret til å bli bosatt igjen – det vil si gjeninnvandre etter å ha bodd i utlandet en periode. Det er også mulig å skifte status fra bosatt til død, eller fra utvandret til død.

Gitt den relativt unge alderen på familieetablererne i dette utvalget (medianalder 29 år), er det ikke overraskende at svært få, kun om lag 300 personer (0,5 prosent), har gått bort i løpet av den tiårsperioden vi følger dem. Selv om en person som utvandrer senere kan dø i utlandet, vil denne statusendringen vanligvis ikke fanges opp i våre registre, da vi mangler systematisk tilgang til oppdateringer om sivilstatus og død for personer som har forlatt Norge.

Figur 5.1 Oversikt over mulige statuser og relasjonene mellom disse

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Vi kan videre skille mellom to sivilstandstatuser innenfor hver av disse hovedkategoriene, etter hvorvidt personen er a) i samme ekteskap/partnerskap som familieetableringen skjedde på bakgrunn av eller b) personen ikke er det. I sistnevnte kategori er alle som er skilte eller gift/i partnerskap med en annen enn den familieetableringen skjedde med. For familieetablerere som er utvandret og som dermed bor i utlandet må vi som sagt ta høyde for at informasjon om eventuelle sivilstandsendringer kan komme inn til folkeregisteret forsinket eller ikke i det hele tatt. Blant de bosatte deler vi familieetablererne inn etter om de er i et annet ekteskap/partnerskap eller om de er skilt.

5.2. Stabilitet, varighet og endring i parforhold

I dette delkapitlet undersøker vi stabiliteten i parforholdene blant familieinnvandrere som etablerte seg i perioden 2000 til 2013. Vi ser på hvor mange som fortsatt er i det samme forholdet etter ti år. Videre analyserer vi varigheten på parforholdene og endringer i sivilstatus. Faktorene vi vurderer inkluderer ektefellens innvandringskategori, samt kjønn og første statsborgerskap til den som etablerte forholdet, for å forstå hvordan disse faktorene henger sammen med stabiliteten i parforholdene.

Sju av ti er fortsatt i samme parforhold etter ti år

Figur 5.2 viser statusen til alle familieetablererne i utvalget ti år etter innvandring. Som vi ser, er de fleste, 69 prosent, fortsatt i det samme ekte- eller partnerskapet på dette tidspunktet, noe som indikerer en relativt høy grad av stabilitet i de opprinnelige parforholdene.

Videre er 17 prosent av utvalget fortsatt bosatt i landet, men har avsluttet sitt opprinnelige parforhold. Disse kan deles videre inn i to grupper: i de som er i et nytt ekteskap eller partnerskap med en annen person, og de som er registrert som skilt, enten fra den opprinnelige ektefellen eller fra en annen partner. De som er registrert skilt kan være i et parforhold (samboerskap). Dette blir ikke synlig i vårt datagrunnlag ettersom det ikke fører til sivilstandsendring. Det å være skilt betyr med andre ord ikke at personen er enslig. Den siste kategorien, de som er registrert som skilt fra en annen person enn den opprinnelige ektefellen/partneren, vil i praksis være familieetablerere som har opplevd flere samlivsbrudd. Denne gruppen utgjør en svært liten del av utvalget, 0,7 prosent av

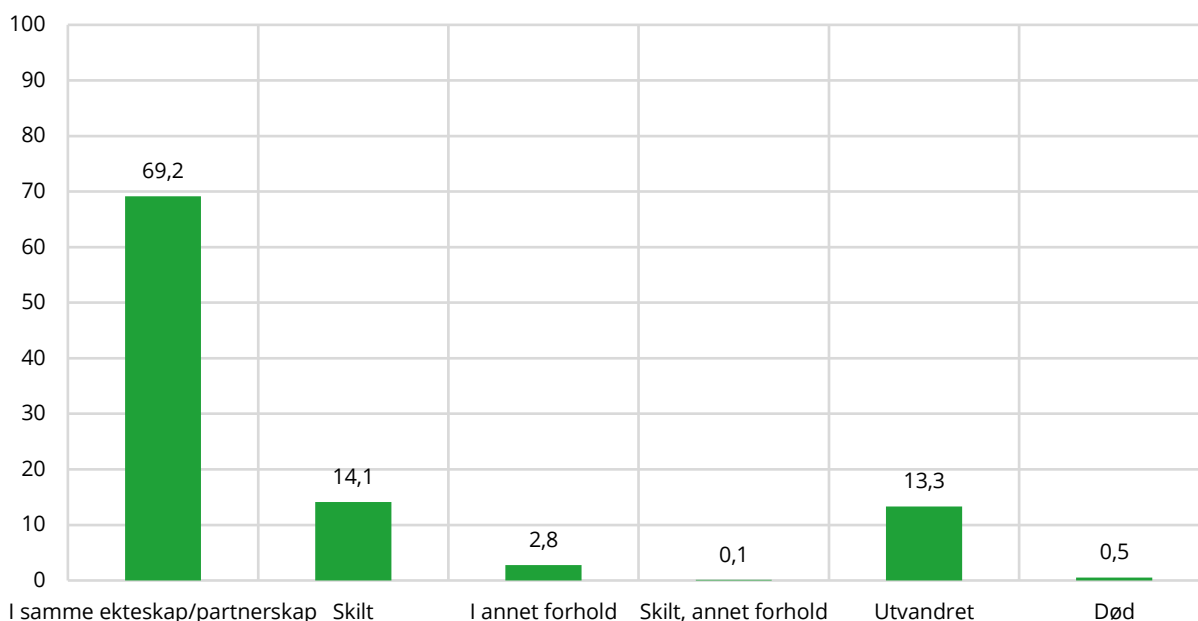
familieetablererne som ikke lenger er i sitt opprinnelige parforhold, og kun 0,1 prosent av det totale antallet familieetablerere. De fleste som ikke er i det opprinnelige parforholdet, er skilt og har ikke giftet seg på nytt igjen. Disse utgjør 14 prosent av utvalget (se tabell 5.2).

Tabell 5.2 Familieetablerere som har ankommet i perioden 2000- 2013, etter status per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent

	Totalt, antall	Prosent
I alt	58 122	100
I samme ekteskap/partnerskap	40 201	69,2
Skilt	8 199	14,1
I annet forhold	1 606	2,8
Skilt, annet forhold	71	0,1
Utvandret, fortsatt i forhold	4 579	7,9
Utvandret, ikke i samme forhold	3 165	5,4
Død	301	0,5

Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Figur 5.2 Status etter ti år, familieetablerere ankommet mellom 2000 og 2013

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

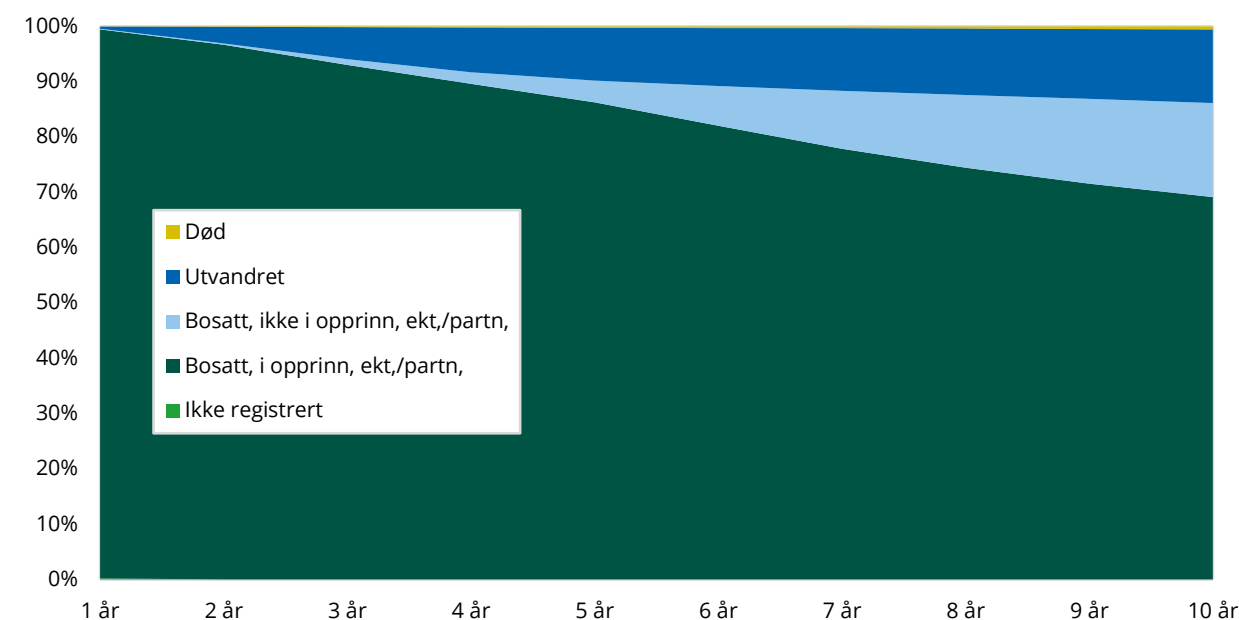
Utvandring er også en relevant faktor i denne analysen. En nesten like stor andel som har opplevd skilsmisse er de som har utvandret, omtrent 13 prosent eller 7 700 personer. Et interessant funn er at 41 prosent av de familieetablererne som har utvandret var registrert som «ikke lenger i sitt opprinnelige forhold» (se tabell 5.2). Dette tyder på at utvandring i noen tilfeller er relatert til skilsmisse. Som vi var inne på innledningsvis, er det kun et lite mindretall, 0,5 prosent, som har dødd i tidsrommet vi har fulgt utvalget.

Oppsummert er de fleste familieetablererne fortsatt bosatt i landet etter ti år. Blant dem som er bosatt, er et klart flertall fortsatt gift eller i partnerskap med den opprinnelige ektefellen/partneren.

Når vi ser på statusendringer over tid, fra det første til det tiende året (figur 5.3), blir det tydelig at disse statusendringene ikke skjer jevnt fordelt over perioden. En stor del av utvandringene finner sted i løpet av de første fem årene, mens samlivsbruddene blant dem som fortsatt er bosatt i landet, oppstår hyppigere i den siste halvdel av perioden. Andelen bosatte som fortsatt er i det opprinnelige ekteskapet/partnerskapet synker fra 99 prosent etter ett år til 69 prosent etter 10 år, mens utvandringen stiger fra 0,4 prosent etter ett år til over 13 prosent etter ti år.

Vi kan imidlertid ikke konkludere med at de fleste parforholdene som oppløses, gjør det i løpet av disse siste fem årene. Dette skyldes at enkelte parforhold antakeligvis oppløses samtidig med at den ene eller begge parter utvandrer i løpet av de første fem årene. Vi kan se at nedgangen i andelen som er bosatt i sitt opprinnelige ekteskap/partnerskap delvis samsvarer med økningen i utvandring.

Figur 5.3 Status etter ti år, familieetablerere ankommet mellom 2000 og 2013

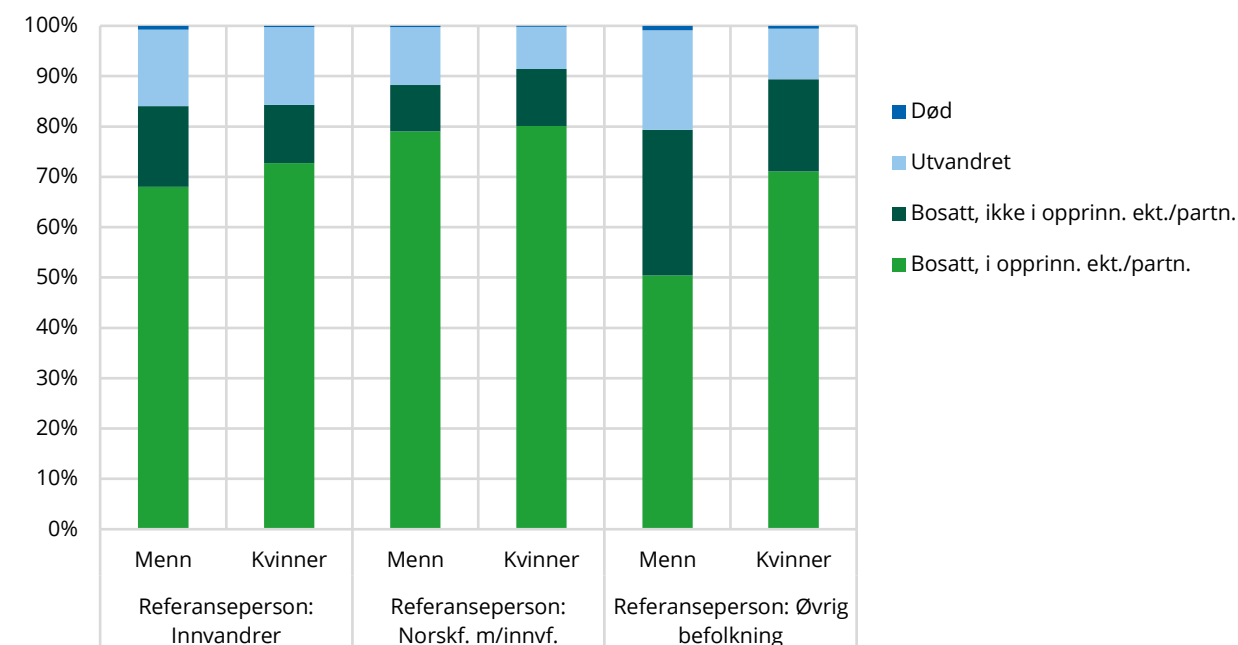
Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Bare halvparten av mannlige familieetablerere til personer i den øvrige befolkningen fortsatt i samme parforhold etter ti år

Figur 5.4 viser tydelige forskjeller i stabiliteten i parforhold blant familieetablerere basert på kjønn og ektefellens/partnerens (referansepersonens) innvandringskategori. Det er betydelige variasjoner mellom menn og kvinner og avhengig av om referansepersonen er innvandrer, norskfødt med innvandrerforeldre, eller tilhører den øvrige befolkningen. Figur 5.4 viser at kvinner som etablerer seg gjennom familieinnvandring, generelt har mer stabile parforhold enn menn etter ti år, uavhengig av referansepersonens innvandringskategori. Kvinnelige familieetablerere har generelt lavere andeler som utvandrer eller som bryter ut av det opprinnelige parforholdet sammenlignet med menn.

Blant familieetablerere som har kommet til en innvandrer viser tallene at omtrent 68 prosent av mennene og 73 prosent av kvinnene fortsatt er i det opprinnelige parforholdet etter ti år. Av de som fortsatt er bosatt i Norge, men som er i et nytt parforhold, er andelen 16 prosent blant menn og 12 prosent blant kvinner. Når det gjelder utvandring, er det liten forskjell mellom kjønnene, med litt over 15 prosent som har forlatt landet i begge grupper.

Figur 5.4 Status etter ti år, familieetablerere ankommet mellom 2000 og 2013, etter kjønn og første ektefelle/partners (referansepersonens) innvandringskategori

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

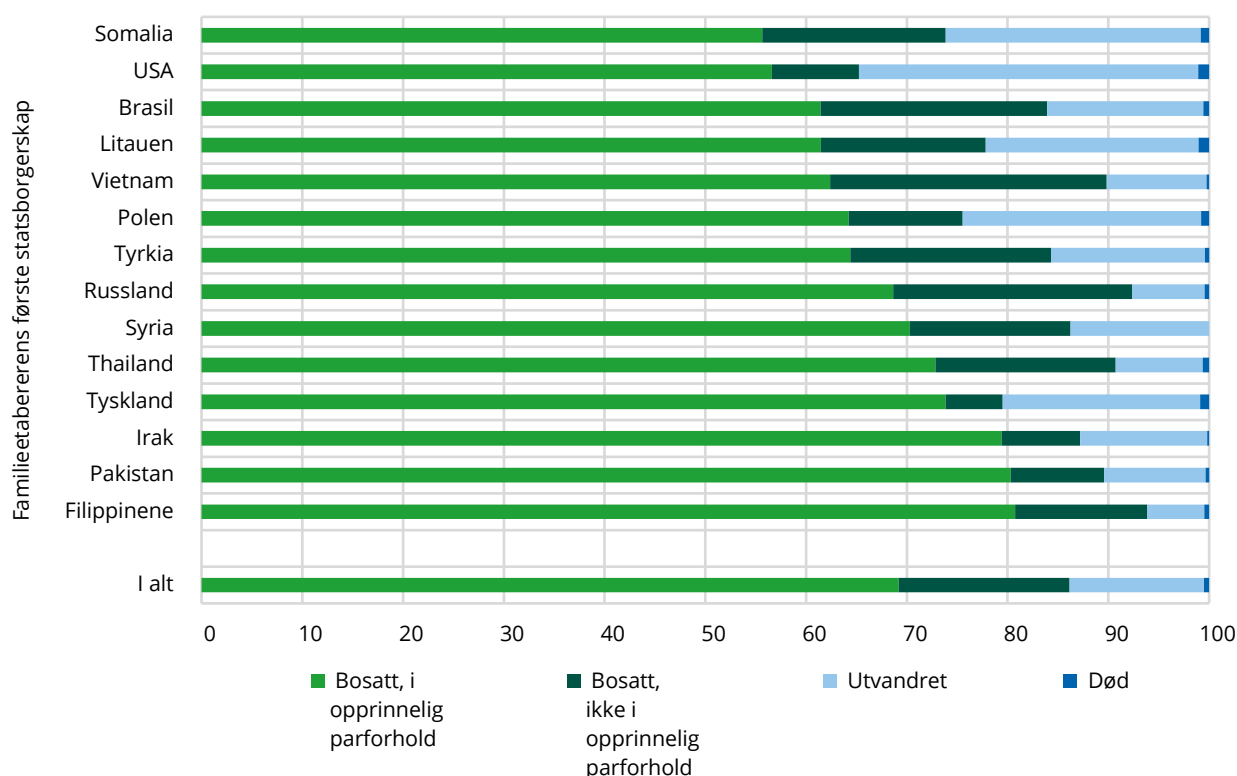
For familieetablerere som har kommet til en norskfødt med innvandrerforeldre, er stabiliteten enda høyere. Her er om lag 8 av 10 blant både menn og kvinner fortsatt i det samme parforholdet etter ti år. Samtidig er det 9 prosent av mennene og 11 prosent av kvinnene som ikke lenger er i samme parforhold, men som fortsatt er bosatt i landet. Andelen som har utvandret i denne gruppen, er lavere enn i andre grupper, omtrent 12 prosent av mennene og 8 prosent av kvinnene har forlatt landet etter ti år.

Størst forskjell ser vi blant menn som har kommet til en person i den øvrige befolkningen (uten innvandrerbakgrunn). Her er det bare halvparten som fortsatt er i samme parforhold etter ti år. Denne gruppen har også den høyeste andelen utvandrede, med 20 prosent. Kvinner i samme kategori har en høyere andel stabilitet, med over 71 prosent som fortsatt er i samme parforhold, og en lavere andel som har utvandret, på 10 prosent. Når det gjelder de som fortsatt bor i Norge, men ikke er i det opprinnelige forholdet, er andelen 29 prosent for menn og 18 prosent for kvinner.

Tallene viser at parforhold mellom personer med innvandrerbakgrunn i utvalget er mer stabile enn parforhold der en av partene er uten innvandrerbakgrunn. Dette kan skyldes at det i enkelte innvandrergrupper er liten aksept for skilsmisse, det være seg av religiøse eller kulturelle grunner, men det kan også være mange andre mulige årsaker. Parforhold der mannen er innvandrer, viser seg å være mindre stabile, spesielt når mannen har kommet til en person i den øvrige befolkningen.

Flest familieetablerere fra Filippinene, Pakistan og Irak i samme parforhold etter ti år

Figur 5.5 viser statusen til alle familieetablererne i utvalget ti år etter innvandring, fordelt etter deres første statsborgerskap. Det er betydelige forskjeller mellom landene. Blant familieetablerere med første statsborgerskap fra Filippinene, Pakistan og Irak er andelen som fortsatt er i sitt opprinnelige parforhold etter ti år, om lag 80 prosent.

Figur 5.5 Status etter ti år, familieetablerere ankommet mellom 2000 og 2013, familieetablererens første statsborgerskap

Kilde: Familie- og husholdningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Som vi tidligere har sett i kapittel 3 består den thailandske og filippinske familieinnvandringen i stor grad av kvinner som etablerer seg med menn i den øvrige befolkningen. Samtidig viser figur 5.5 at samlivsbrudd er mer vanlig blant thailandske familieetablerere enn blant filippinske. Omtrent 8 prosentpoeng færre av de thailandske etablererne er fremdeles i sitt opprinnelige parforhold etter 10 år.

Figur 5.5 viser at filippinske, pakistanske og irakiske familieetablerere har en høy stabilitet i parforholdet. I disse gruppene var, som tidligere nevnt, hele 8 av 10 fortsatt i det opprinnelige parforholdet etter ti år. Etablerere med første statsborgerskap fra Somalia, USA og Brasil hadde de laveste andelen som fortsatt var i det opprinnelige parforholdet, med 6 av 10.

Andelen familieetablerere som fortsatt er bosatt i landet, men ikke lenger er i sitt opprinnelige parforhold utgjør 17 prosent av utvalget. Vietnam har den høyeste andelen i denne kategorien med rundt 27 prosent, noe som viser at en betydelig andel av etablerere med dette statsborgerskapet har skilt seg eller endret parforhold. Russland og Brasil følger tett med henholdsvis 24 og 23 prosent, noe som indikerer lignende mønstre. Irak og Pakistan har lave andeler i denne gruppen, noe som styrker observasjonen om høy stabilitet i parforholdene. Den høyeste andelen av utvandrere finnes blant etablerere med amerikansk statsborgerskap, hvor en av tre var registrert som utvandret etter ti år. Blant familieetablererne med somalisk statsborgerskap var andelen som utvandret også betydelig, 25 prosent. Det samme gjelder hver fjerde etablerer med polsk og litauisk første statsborgerskap. Dette kan indikere at familieetablerere fra disse landene i større grad er tilbøyelige til å flytte videre til et annet land eller returnere til hjemlandet. De laveste utvandringsandelene i utvalget finner vi blant etablerere fra Filippinene, Russland og Thailand, dvs. de gruppene som i stor grad består av kvinner som kommer for å etablere seg med menn i den øvrige befolkningen.

Oppsummering

I dette kapitlet har vi sett nærmere på personer som innvandret til Norge i perioden 2000-2013 på grunn av familieetablering, og status i parforholdet 10 år senere. Hovedresultatene fra denne analysen viser at forhold der begge partnere har innvandrerbakgrunn er mer stabile enn forhold der en ektefelle er uten innvandrerbakgrunn, spesielt der familieetablereren er en mann og referansepersonen er en kvinne uten innvandrerbakgrunn. Mest stabile er etableringer hvor referansepersonen er norskfødt med innvandrerforeldre. I denne gruppen var 8 av 10 i det opprinnelige forholdet etter 10 år, uavhengig av kjønn. Til sammenligning var kun 5 av 10 innvandrer menn som etablerte seg med en kvinne fra den øvrige befolkningen i samme forhold etter 10 år.

I tillegg til parenes innvandrerbakgrunn har vi sett nærmere på etablerernes første statsborgerskap og forholdets varighet. Denne analysen viser tydelige variasjoner mellom gruppene. Noen grupper utmerker seg med høy grad av stabilitet i parforholdet, som etablerere med første statsborgerskap fra Filippinene og Pakistan, hvor 8 av 10 var i sine opprinnelige forhold etter ti år. Somalia skiller seg ut med en høy andel utvandrede og bosatte som ikke lenger er i det opprinnelige parforholdet. Kun 56 prosent av familieetablerere med første statsborgerskap fra Somalia var i det opprinnelige parforholdet etter ti år, etterfulgt av etablerere fra USA hvor tilsvarende andel var 57 prosent. Hver tredje person med amerikansk statsborgerskap i utvalget har utvandret fra Norge. I tillegg til USA og Somalia er det høye utvandringsandeler blant etablerere fra klassiske arbeidsinnvandringsland som Polen og Litauen.

Referanser

- Andresen, S. M. H., Bye, K. S., Dzamarija, M. T., Epland, J., Kirkeberg, M. I., Lysen, J. & Olsen, B. (2022). *Monitor for arbeidsinnvandrere fra land utenfor EØS-området* (2022/26). Statistisk Sentralbyrå. Statistisk Sentralbyrå. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/monitor-for-arbeidsinnvandrere-fra-land-utenfor-eos-området>
- Bratsberg, B. & Raaum, O. (2021). *Underholdskrav, familieinnvandring og integrering*. Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning. https://www.udi.no/globalassets/statistikk-og-analyse/rapport_effekter-av-underholdskravet-i-familieinnvandringssaker.pdf
- Brunborg, H. (2024, 06.05.2024). *Statsløshet i Norge*. SSB. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/statsloshet-i-norge>
- Castles, S. (2004). Why migration policies fail. *Ethnic and Racial Studies*, 27(2), 205-227.
- Castles, S. (2006). Guestworkers in Europe: A resurrection? *International migration review*, 40(4), 741-766.
- Croes, H. & Hooimeijer, P. (2010). Gender and chain migration: The case of Aruba. *Population, Space and Place*, 16(2), 121-134.
- Dzamarija, M. T. (2013). *Innvandringsgrunn 1990-2011, hva vet vi og hvordan kan statistikken utnyttes* (34/2013). Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/135482?_ts=140bf5cf4f8
- Dzamarija, M. T. (2017). *11 000 fra Syria fikk opphold i fjor*. SSB. <https://www.ssb.no/innvandring-og-innvandrere/artikler-og-publikasjoner/11-000-fra-syria-fikk-opphold-i-fjor>
- Eggebo, H. & Brekke, J.-P. (2018). *Family Migration and Integration: A Literature Review* (4/2018). Nordlandsforskning. https://nforsk.brage.unit.no/nforsk-xmlui/bitstream/handle/11250/2727362/NF-report%2b4_2018%2bFamily%2bMigration%2band%2bIntegration%2b-%2bA%2bLiterature%2bReview.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Eurostat. (2024). *Total unemployment rate* [Statistikk]. <https://doi.org/https://doi.org/10.2908/TPS00203>
- Falnes-Dalheim, A. (2009). *Dokumentasjon av registerbasert familie- og husholdningsstatistikk: Årlig statistikk f.o.m. 2005, basert på folkeregistrert adresse per 1. januar (2009/54)*. Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/notat_200954/notat_200954.pdf
- Henriksen, K. (2007). *Fakta om 18 innvandrergupper i Norge* (2007/29). Statistisk Sentralbyrå. https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200729/rapp_200729.pdf
- Haas, H. D., Castles, S. & Miller, M. J. (2020). *The Age of Migration*. Bloomsbury Academic.
- Kalcic, M. & Ye, J. (2023, 14.12.2023). *Utdanningsløp blant innvanderne og norskfødte med innvanderforeldre*. SSB. <https://www.ssb.no/utdanning/utdanningsniva/artikler/utdanningslop-blant-innvanderne-i-norge>
- Kirkeberg, M. I. (2020). Økt arbeidsinnvandring i fjor. *Statistisk Sentralbyrå*. <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/okt-arbeidsinnvandring-i-fjor>
- Kirkeberg, M. I. (2024). 32 400 ukrainske flyktninger ble bosatt i fjor. *Statistisk Sentralbyrå*. <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-etter-innvandringsgrunn/artikler/32-400-ukrainske-flyktninger--ble-bosatt-i-fjor>
- Kirkeberg, M. I., Minja Tea Dzamarija, Nadine Viktoria Lunde Bratholmen & Strøm, F. (2019). *Norskfødte med innvanderforeldre – hvordan går det med dem? Demografi, utdanning, arbeid og inntekt* (2019/21). (SSB-rapport, Issue. https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/391638?_ts=16bb80598d8

- Lyngstad, T. H. & Jalovaara, M. (2010). A review of the antecedents of union dissolution. *Demographic Research*, 23, 257-291.
- Mabogunje, A. L. (1970). Systems approach to a theory of rural-urban migration. *Geographical analysis*, 2(1), 1-18.
- Massey, D. (1990). Social structure, household strategies, and the cumulative causation of migration. *Population Index*, 56, 3-26.
- Moe, D. & Molstad, C. S. (2022). *Standarder for verdensinndelinger og landkoder: Revisjon, dokumentasjon og kartlegging* (2022/20). Statistisk Sentralbyrå.
https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/nye-og-reviderte-standarder-for-verdsinndelinger-og-landkoder/_attachment/inline/30a23a25-c859-4363-b9ac-86f6c0092bc0:3bcc7282c895573f86d0dbeb87d52ae54dbfdb59/NOT2022-20_rettet-des22.pdf
- Molstad, C. S. & Steinkellner, A. (2020). *Familieinnvandring og ekteskapsmønster 1990-2018* (2020/05). Statistisk Sentralbyrå.
https://www.ssb.no/befolkning/artiklerogpublikasjoner/_attachment/411225?ts=16ffbc2098
- Mortelmans, D. (2021). Causes and consequences of family dissolution in Europe and post-divorce families. I *Research Handbook on the Sociology of the Family* (s. 232-247). Edward Elgar Publishing.
- Olsen, B. (2024, 16.09.2024). *Nesten 8 av 10 av norskfødte med innvandrerforeldre er sysselsatt*. SSB.
<https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/nesten-8-av-10-av-norskfodte-med-innvandrerforeldre-er-sysselsatt>
- Statistisk Sentralbyrå. (2024). 07113: *Innvandring, etter innvandringsgrunn, første statsborgerskap og innflyttingsår 1990 - 2022*. <https://www.ssb.no/statbank/table/07113/>
- Sørlien, K. (2024, 06.05.2024). *Færre gifta seg i 2023*. SSB. <https://www.ssb.no/befolkning/barn-familier-og-husholdninger/statistikk/ekteskap-og-skilsmisser/artikler/f%C3%A6rre-gifta-seg-i-2023>
- Tjelmeland, H. (2003). Kapittel 3: Opne grenser i ei oppgangstid og Kapittel 4: Møtet med det framande - vegen fram mot lov om innvandringsstopp. I K. Kjeldstadli (Red.), *Norsk innvandringshistorie. Bd. 3. I globaliseringens tid 1940-2000* (s. 67-134). Pax Forlag.
- UDI. *Registreringsbevis for EU/EØS-borgarar*. Utlendingsdirektoratet. <https://www.udi.no/ord-og-begreper/registreringsbevis-for-eueos-borgere/>
- UNE. (04.06.2024). *Eritrea*. Utlendingsnemda. <https://www.une.no/sakstyper/beskyttelseasyl/eritrea/>
- UNE. (12.07.2024). *Somalia*. Utlendingsnemda.
<https://www.une.no/sakstyper/beskyttelseasyl/somalia/>
- Utlendingsloven. (2008). *Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her* (LOV-2008-05-15-35). Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-05-15-35/KAPITTEL_6#KAPITTEL_6
- Van Hear, N., Brubaker, R. & Bessa, T. (2009). *Managing Mobility for Human Development: The Growing Salience of Mixed Migration*. Human Development Report Office (HDRO), United Nations Development Programme (UNDP). <https://EconPapers.repec.org/RePEc:hdp:papers:hdp-2009-20>
- Wiik, K. A. & Holland, J. A. (2021). *Origin and residential influences on the first partnership choices of the children of immigrants in Norway* (1968). (SSB-discussion paper, Issue.
https://www.ssb.no/en/befolkning/innvandrere/artikler/origin-and-residential-influences-on-the-first-partnership-choices-of-the-children-of-immigrants-in-norway/_attachment/inline/3bbd5f3d-95e0-45a6-bcc4-623bc5e6e611:11a287d97e064f66c5da4a55c0f37897d57711f4/DP968_web.pdf

Vedlegg A: Tabeller

Tabell A1 Familieinnvandring og referansepersonens innvandringskategori. 1990-2022. Absolutte tall

	Familieetablering						Gjenforening				
	Familie- innvand- ring i alt	I alt	Øvrig befolk- ning	Inn- vandrer	Norskfødt med inn- vandrer- foreldre	Manglende eller uoppgitt innvand- rings- kategori	Familie til flykt- ning	I alt	17 år og yngre	18 år og eldre	Familie til flykt- ning
I alt	362 989	115 910	60 603	50 445	4 603	259	19 851	247 079	143 439	103 640	53 650
1990	4 568	1 637	1 041	594	2	-	179	2 931	1 779	1 152	608
1991	4 391	1 702	1 098	600	4	-	221	2 689	1 542	1 147	513
1992	4 895	2 025	1 252	763	10	-	313	2 870	1 669	1 201	552
1993	4 768	1 920	1 188	717	15	-	324	2 848	1 709	1 139	581
1994	4 242	2 113	1 181	910	22	-	426	2 129	1 249	880	369
1995	4 335	2 192	1 171	987	34	-	444	2 143	1 199	944	378
1996	4 622	2 194	1 172	970	52	-	468	2 428	1 343	1 085	534
1997	5 871	2 745	1 470	1 193	82	-	622	3 126	1 713	1 413	737
1998	6 782	3 156	1 647	1 398	111	-	707	3 626	2 025	1 601	983
1999	7 482	3 328	1 869	1 331	128	-	661	4 154	2 397	1 757	1 714
2000	7 608	3 379	2 103	1 142	134	-	588	4 229	2 546	1 683	1 857
2001	8 389	3 899	2 428	1 311	160	-	710	4 490	2 664	1 826	1 909
2002	12 852	4 914	2 876	1 863	175	-	1 046	7 938	4 899	3 039	4 672
2003	9 228	4 442	2 790	1 444	207	1	793	4 786	2 985	1 801	2 325
2004	9 247	4 838	2 930	1 680	222	6	923	4 409	2 681	1 728	1 303
2005	10 459	4 733	2 792	1 703	226	12	898	5 726	3 632	2 094	1 804
2006	11 349	4 503	2 660	1 648	185	10	828	6 846	4 188	2 658	1 727
2007	13 775	4 380	2 554	1 648	155	23	773	9 395	5 616	3 779	1 371
2008	16 932	4 830	2 647	1 969	196	18	984	12 102	7 061	5 041	1 883
2009	15 307	4 138	1 937	1 958	216	27	693	11 169	6 420	4 749	2 001
2010	15 016	3 588	1 681	1 748	137	22	561	11 428	6 832	4 596	1 474
2011	16 272	4 558	2 215	2 162	159	22	715	11 714	7 010	4 704	1 387
2012	18 132	4 701	2 233	2 223	188	57	688	13 431	8 196	5 235	2 154
2013	17 447	4 198	1 913	2 103	163	19	545	13 249	7 858	5 391	1 747
2014	16 367	3 893	1 524	2 189	174	6	586	12 474	7 365	5 109	1 569
2015	16 728	3 963	1 771	2 040	151	1	526	12 765	7 567	5 198	3 163
2016	16 738	4 800	2 261	2 281	257	1	656	11 938	7 073	4 865	3 611
2017	16 240	4 108	1 757	2 123	226	2	615	12 132	7 191	4 941	4 209
2018	12 927	3 578	1 619	1 790	169	-	475	9 349	5 334	4 015	2 098
2019	12 798	3 606	1 570	1 850	184	2	448	9 192	5 217	3 975	999
2020	8 838	2 480	1 110	1 243	127	-	378	6 358	3 498	2 860	988
2021	12 081	2 735	1 025	1 536	172	2	557	9 346	4 927	4 419	1 454
2022	16 303	2 634	1 118	1 328	160	28	500	13 669	6 054	7 615	976

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Tabell A2 Familieinnvandring etter type og referansepersonens innvandringskategori. Kvinner. 1990-2022. Absolutte tall

	Familieetablering							Gjenforening			
	Familie- innvand- ring i alt	I alt	Øvrig befolk- ning	Inn- vandrer	Norskfødt med inn- vandrer- foreldre	Manglende eller uoppgitt innvand- rings- kategori	Familie til flykt- ning	I alt	17 år og yngre	18 år og eldre	Familie til flykt- ning
I alt	238 594	87 014	46 034	38 637	2 168	175	15 841	151 580	81 717	69 863	31 157
1990	2 962	1 141	668	472	1	-	165	1 821	939	882	424
1991	2 748	1 106	636	468	2	-	201	1 642	889	753	344
1992	3 170	1 391	762	626	3	-	288	1 779	975	804	355
1993	3 059	1 292	719	569	4	-	296	1 767	935	832	356
1994	2 823	1 517	768	741	8	-	403	1 306	710	596	236
1995	2 944	1 577	784	781	12	-	402	1 367	750	617	241
1996	3 168	1 605	782	807	16	-	436	1 563	891	672	308
1997	3 880	1 919	947	947	25	-	567	1 961	1 118	843	437
1998	4 422	2 190	1 049	1 095	46	-	612	2 232	1 245	987	551
1999	4 830	2 334	1 296	988	50	-	543	2 496	1 386	1 110	999
2000	4 908	2 373	1 484	840	49	-	459	2 535	1 314	1 221	1 092
2001	5 450	2 749	1 766	922	61	-	525	2 701	1 424	1 277	1 078
2002	8 246	3 573	2 129	1 364	80	-	803	4 673	2 343	2 330	2 683
2003	6 069	3 239	2 111	1 030	98	-	597	2 830	1 366	1 464	1 357
2004	6 075	3 448	2 145	1 184	117	2	699	2 627	1 301	1 326	794
2005	6 904	3 495	2 170	1 217	100	8	678	3 409	1 650	1 759	1 058
2006	7 524	3 304	2 021	1 187	91	5	638	4 220	2 178	2 042	1 009
2007	9 359	3 321	2 031	1 208	68	14	595	6 038	3 269	2 769	779
2008	11 608	3 752	2 173	1 464	100	15	760	7 856	4 378	3 478	1 058
2009	9 882	3 105	1 548	1 435	101	21	517	6 777	3 713	3 064	1 174
2010	10 042	2 913	1 405	1 414	79	15	451	7 129	3 823	3 306	804
2011	10 905	3 602	1 841	1 670	79	12	568	7 303	3 878	3 425	776
2012	12 075	3 730	1 816	1 776	96	42	520	8 345	4 401	3 944	1 184
2013	11 583	3 376	1 601	1 676	88	11	407	8 207	4 436	3 771	920
2014	10 900	3 061	1 246	1 724	86	5	429	7 839	4 173	3 666	849
2015	11 122	3 194	1 538	1 584	71	1	394	7 928	4 120	3 808	1 772
2016	11 099	3 785	1 913	1 745	126	1	509	7 314	3 877	3 437	2 160
2017	10 724	3 272	1 483	1 665	123	1	481	7 452	3 882	3 570	2 566
2018	8 630	2 861	1 376	1 393	92	-	375	5 769	3 207	2 562	1 266
2019	8 642	2 852	1 309	1 452	89	2	359	5 790	3 226	2 564	585
2020	5 879	1 911	912	946	53	-	285	3 968	2 224	1 744	571
2021	7 608	2 058	765	1 217	75	1	470	5 550	3 210	2 340	827
2022	9 354	1 968	840	1 030	79	19	409	7 386	4 486	2 900	544

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Tabell A3 Familieinnvandring etter type og referansepersonens innvandringskategori. Menn. 1990-2022. Absolutte tall

	Familieinnvandring i alt	Familieetablering						Gjenforening			
		I alt	Øvrig befolkning	Innvandrere	Norskfødt med innvandrereforeldre	Manglende eller uoppgitt innvandringskategori	Familie til flyktning	I alt	17 år og yngre	18 år og eldre	Familie til flyktning
I alt	124 395	28 896	14 569	11 808	2 435	84	4 010	95 499	21 923	73 576	22 493
1990	1 606	496	373	122	1	-	14	1 110	213	897	184
1991	1 643	596	462	132	2	-	20	1 047	258	789	169
1992	1 725	634	490	137	7	-	25	1 091	226	865	197
1993	1 709	628	469	148	11	-	28	1 081	204	877	225
1994	1 419	596	413	169	14	-	23	823	170	653	133
1995	1 391	615	387	206	22	-	42	776	194	582	137
1996	1 454	589	390	163	36	-	32	865	194	671	226
1997	1 991	826	523	246	57	-	55	1 165	295	870	300
1998	2 360	966	598	303	65	-	95	1 394	356	1 038	432
1999	2 652	994	573	343	78	-	118	1 658	371	1 287	715
2000	2 700	1 006	619	302	85	-	129	1 694	369	1 325	765
2001	2 939	1 150	662	389	99	-	185	1 789	402	1 387	831
2002	4 606	1 341	747	499	95	-	243	3 265	696	2 569	1 989
2003	3 159	1 203	679	414	109	1	196	1 956	435	1 521	968
2004	3 172	1 390	785	496	105	4	224	1 782	427	1 355	509
2005	3 555	1 238	622	486	126	4	220	2 317	444	1 873	746
2006	3 825	1 199	639	461	94	5	190	2 626	480	2 146	718
2007	4 416	1 059	523	440	87	9	178	3 357	510	2 847	592
2008	5 324	1 078	474	505	96	3	224	4 246	663	3 583	825
2009	5 425	1 033	389	523	115	6	176	4 392	1 036	3 356	827
2010	4 974	675	276	334	58	7	110	4 299	773	3 526	670
2011	5 367	956	374	492	80	10	147	4 411	826	3 585	611
2012	6 057	971	417	447	92	15	168	5 086	834	4 252	970
2013	5 864	822	312	427	75	8	138	5 042	955	4 087	827
2014	5 467	832	278	465	88	1	157	4 635	936	3 699	720
2015	5 606	769	233	456	80	-	132	4 837	1 078	3 759	1 391
2016	5 639	1 015	348	536	131	-	147	4 624	988	3 636	1 451
2017	5 516	836	274	458	103	1	134	4 680	1 059	3 621	1 643
2018	4 297	717	243	397	77	-	100	3 580	808	2 772	832
2019	4 156	754	261	398	95	-	89	3 402	749	2 653	414
2020	2 959	569	198	297	74	-	93	2 390	636	1 754	417
2021	4 473	677	260	319	97	1	87	3 796	1 209	2 587	627
2022	6 949	666	278	298	81	9	91	6 283	3 129	3 154	432

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Tabell A4 Familieinnvandring fra tredjeland til innvandrere, etter referansepersonens innvandringsgrunn og familieinnvandrers kjønn. 1990-2022. Absolutte tall

År	Innvandringsgrunn																				
	I alt			Arbeid			Familie			Flukt			Utdanning			Annet			Ukjent/Uoppgitt		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	M	K	I alt	M	K	I alt	M	K	I alt	M	K	I alt	M	K	I alt	M	K
I alt	168 911	61 429	107 482	30 931	9 147	21 784	40 392	17 217	23 175	71 701	25 857	45 844	9 139	3 296	5 843	692	352	340	16 056	5 560	10 496
1990	2 424	878	1 546	255	55	200	1 366	612	754	708	180	528	78	24	54	15	5	10	2	2	-
1991	2 290	792	1 498	251	38	213	1 313	573	740	657	162	495	51	12	39	15	5	10	3	2	1
1992	2 483	863	1 620	242	37	205	1 371	606	765	794	197	597	66	21	45	8	2	6	2	-	2
1993	2 557	914	1 643	203	43	160	1 446	627	819	841	230	611	61	10	51	6	4	2	-	-	-
1994	2 201	702	1 499	228	45	183	1 132	483	649	733	136	597	100	33	67	7	4	3	1	1	-
1995	2 244	678	1 566	255	45	210	1 100	450	650	786	164	622	97	16	81	4	3	1	2	-	2
1996	2 435	726	1 709	344	85	259	1 020	361	659	978	250	728	76	23	53	14	7	7	3	-	3
1997	3 160	1 020	2 140	442	126	316	1 256	498	758	1 306	345	961	133	44	89	17	7	10	6	-	6
1998	3 699	1 224	2 475	599	191	408	1 297	493	804	1 608	493	1 115	171	36	135	17	10	7	7	1	6
1999	4 192	1 516	2 676	406	130	276	1 302	533	769	2 253	775	1 478	202	64	138	22	11	11	7	3	4
2000	4 180	1 540	2 640	377	124	253	1 204	466	738	2 328	844	1 484	242	90	152	21	15	6	8	1	7
2001	4 528	1 722	2 806	481	137	344	1 261	538	723	2 522	966	1 556	230	64	166	30	16	14	4	1	3
2002	8 313	3 233	5 080	558	167	391	1 880	801	1 079	5 565	2 173	3 392	278	76	202	27	14	13	5	2	3
2003	5 080	1 946	3 134	461	154	307	1 440	608	832	2 974	1 113	1 861	184	64	120	19	6	13	2	1	1
2004	4 557	1 705	2 852	533	165	368	1 727	795	932	2 041	675	1 366	231	63	168	23	6	17	2	1	1
2005	5 392	2 051	3 341	667	212	455	1 765	789	976	2 633	940	1 693	303	97	206	22	12	10	2	1	1
2006	5 253	2 004	3 249	824	282	542	1 605	701	904	2 510	892	1 618	296	119	177	14	7	7	4	3	1
2007	5 438	2 003	3 435	1 344	399	945	1 646	702	944	2 098	761	1 337	325	125	200	23	14	9	2	2	-
2008	6 671	2 429	4 242	1 662	461	1 201	1 792	784	1 008	2 823	1 035	1 788	371	138	233	16	7	9	7	4	3
2009	6 065	2 315	3 750	1 389	440	949	1 293	614	679	2 664	993	1 671	291	124	167	15	12	3	413	132	281
2010	4 870	1 774	3 096	1 196	391	805	1 082	434	648	2 015	774	1 241	250	94	156	9	4	5	318	77	241
2011	5 525	2 001	3 524	1 488	482	1 006	1 254	539	715	2 087	750	1 337	302	115	187	21	8	13	373	107	266
2012	6 839	2 523	4 316	1 949	577	1 372	1 351	598	753	2 822	1 135	1 687	383	139	244	28	11	17	306	63	243
2013	6 246	2 337	3 909	2 123	658	1 465	1 140	486	654	2 272	957	1 315	385	136	249	55	35	20	271	65	206
2014	6 108	2 190	3 918	2 277	660	1 617	948	396	552	2 138	869	1 269	461	183	278	52	30	22	232	52	180
2015	7 713	2 935	4 778	2 178	675	1 503	1 053	457	596	3 671	1 514	2 157	539	222	317	43	22	21	229	45	184
2016	8 912	3 284	5 628	1 152	339	813	1 090	438	652	4 252	1 598	2 654	479	178	301	43	19	24	1 896	712	1 184
2017	9 401	3 420	5 981	1 043	296	747	915	381	534	4 806	1 772	3 034	437	165	272	40	18	22	2 160	788	1 372
2018	6 766	2 445	4 321	1 043	305	738	773	352	421	2 565	930	1 635	404	173	231	15	10	5	1 966	675	1 291
2019	6 562	2 233	4 329	1 521	454	1 067	770	327	443	1 439	502	937	399	138	261	16	9	7	2 417	803	1 614
2020	4 419	1 561	2 858	1 002	266	736	483	220	263	1 356	505	851	310	129	181	11	6	5	1 257	435	822
2021	5 916	2 108	3 808	1 263	346	917	643	269	374	1 998	710	1 288	386	155	231	10	8	2	1 616	620	996
2022	6 472	2 357	4 115	1 175	362	813	674	286	388	1 458	517	941	618	226	392	14	5	9	2 533	961	1 572

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Tabell A5 Familieetableringer 1990-2022, etter referansepersonens innvandringsbakgrunn og kjønn. Absolutte tall

År	I alt		Øvrig befolkning		Innvandrere		Norskfødt med innvandrereforeldre		Ukjent/uoppgitt innvandringskategori	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	28 896	87 014	14 569	46 034	11 808	38 637	2 435	2 168	84	175
1990	496	1 141	373	668	122	472	1	1	-	-
1991	596	1 106	462	636	132	468	2	2	-	-
1992	634	1 391	490	762	137	626	7	3	-	-
1993	628	1 292	469	719	148	569	11	4	-	-
1994	596	1 517	413	768	169	741	14	8	-	-
1995	615	1 577	387	784	206	781	22	12	-	-
1996	589	1 605	390	782	163	807	36	16	-	-
1997	826	1 919	523	947	246	947	57	25	-	-
1998	966	2 190	598	1 049	303	1 095	65	46	-	-
1999	994	2 334	573	1 296	343	988	78	50	-	-
2000	1 006	2 373	619	1 484	302	840	85	49	-	-
2001	1 150	2 749	662	1 766	389	922	99	61	-	-
2002	1 341	3 573	747	2 129	499	1 364	95	80	-	-
2003	1 203	3 239	679	2 111	414	1 030	109	98	1	-
2004	1 390	3 448	785	2 145	496	1 184	105	117	4	2
2005	1 238	3 495	622	2 170	486	1 217	126	100	4	8
2006	1 199	3 304	639	2 021	461	1 187	94	91	5	5
2007	1 059	3 321	523	2 031	440	1 208	87	68	9	14
2008	1 078	3 752	474	2 173	505	1 464	96	100	3	15
2009	1 033	3 105	389	1 548	523	1 435	115	101	6	21
2010	675	2 913	276	1 405	334	1 414	58	79	7	15
2011	956	3 602	374	1 841	492	1 670	80	79	10	12
2012	971	3 730	417	1 816	447	1 776	92	96	15	42
2013	822	3 376	312	1 601	427	1 676	75	88	8	11
2014	832	3 061	278	1 246	465	1 724	88	86	1	5
2015	769	3 194	233	1 538	456	1 584	80	71	-	1
2016	1 015	3 785	348	1 913	536	1 745	131	126	-	1
2017	836	3 272	274	1 483	458	1 665	103	123	1	1
2018	717	2 861	243	1 376	397	1 393	77	92	-	-
2019	754	2 852	261	1 309	398	1 452	95	89	-	2
2020	569	1 911	198	912	297	946	74	53	-	-
2021	677	2 058	260	765	319	1 217	97	75	1	1
2022	666	1 968	278	840	298	1 030	81	79	9	19

Kilde: Befolkningsstatistikk. Statistisk sentralbyrå

Figurregister

Figur 1.1	Sentrale forhold som former familieinnvandringen til Norge.....	8
Figur 1.2	Antall innvandringar etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022	12
Figur 1.3	Antall innvandringar etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022	13
Figur 1.4	Familieinnvandringar etter første statsborgerskap, innanfor og utanfor EU/EFTA-området, 1990-2022	14
Figur 2.1	Innvandring i perioden 1990-2022, statsborgere fra land innanfor EU/EFTA-området, andel etter innvandringsgrunn	20
Figur 2.2	Antall innvandringar fra EU/EFTA etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022.....	20
Figur 2.3	Antall innvandringar fra EU/EFTA etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2020.....	21
Figur 2.4	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, femten største grupper fra land i EU/EFTA-området, 1990-2022	22
Figur 2.5	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, polakker, litauere og rumenere, 1990-2022.....	23
Figur 2.6	Antall arbeidsinnvandringar, etter første statsborgerskap, polakker, litauere og rumenere, 1990-2022	24
Figur 2.7	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, tyskere, briter og nederlendere, 1990-2022.....	25
Figur 2.8	Antall arbeids- og utdanningsinnvandringar, etter første statsborgerskap, tyskere, briter og nederlendere, 1990-2022	25
Figur 2.9	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, spanjoler, italienere og grekere, 1990-2022.....	26
Figur 2.10	Antall arbeids- og utdanningsinnvandringar, etter første statsborgerskap, spanjoler, italienere og grekere, 1990-2022	27
Figur 2.11	Andel bosatte per 1.1.2023, innvandrere med statsborgerskap fra EU/EFTA-land, innvandringsår, -grunn og type familieinnvandring, 1990-2022	28
Figur 2.12	Andel bosatte per 1.1.2023, familieetablerere med statsborgerskap fra EU/EFTA-land, etter innvandringsår og referansepersonens innvandringskategori, 1990-2022	29
Figur 3.1	Innvandring i perioden 1990-2022, statsborgere fra land utanfor EU/EFTA-området, andel etter innvandringskategori og -grunn	31
Figur 3.2	Antall innvandringar etter innvandringsgrunn og -år, 1990-2022	32
Figur 3.3	Antall innvandringar etter innvandringsgrunn og -år, flukt og familieinnvandrere til flyktningar, 1990-2022.....	33
Figur 3.4	Antall innvandringar etter innvandringsgrunn og -år, arbeid og familieinnvandrere til arbeidsinnvandrere, 1990-2022.....	34
Figur 3.5	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, femten største grupper fra land utanfor EU/EFTA-området, 1990-2022	35
Figur 3.6	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype og første statsborgerskap, thailandere og filippinere, 1990-2022	36
Figur 3.7	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype, somaliske statsborgere 1990-2022	37
Figur 3.8	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype, eritreiske statsborgere 1990-2022	38
Figur 3.9	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype, syriske statsborgere 1990-2022	38
Figur 3.10	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype, indiske statsborgere 1990-2022	39
Figur 3.11	Antall innvandringar av pakistanske statsborgere, etter innvandringsgrunn, 1990-2022	40
Figur 3.12	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype og referansepersonens innvandringskategori, pakistanske statsborgere 1990-2022.....	41

Figur 3.13	Antall innvandringar av tyrkiske statsborgere, etter innvandringsgrunn, 1990-2022.....	41
Figur 3.14	Antall familieinnvandringar, etter familieinnvandringstype og referansepersonens innvandringskategori, tyrkiske statsborgere 1990-2022	42
Figur 3.15	Andel bosatte per 1.1.2023, familieinnvandrere med statsborgerskap fra land utenfor EU/EFTA, etter innvandringsår og referansepersonens innvandringskategori og -grunn, 1990-2022	43
Figur 3.16	Andel bosatte per 1.1.2023, innvandrere med statsborgerskap fra land utenfor EU/EFTA, innvandringsår og -grunn, 1990-2022	43
Figur 4.1	Andel norskfødte med innvandrerforeldre 21-23 år som var registrert gift, etter landbakgrunn, samt alle i Norge i samme alder	47
Figur 4.2	Andel norskfødte med innvandrerforeldre 21-23 år som var registrert gift, etter kjønn og landbakgrunn.....	48
Figur 5.1	Oversikt over mulige statusar og relasjonene mellom disse	57
Figur 5.2	Status etter ti år, familieetablerere ankommet mellom 2000 og 2013	58
Figur 5.3	Status etter ti år, familieetablerere ankommet mellom 2000 og 2013	59
Figur 5.4	Status etter ti år, familieetablerere ankommet mellom 2000 og 2013, etter kjønn og første ektefelle/partners (referansepersonens) innvandringskategori.....	60
Figur 5.5	Status etter ti år, familieetablerere ankommet mellom 2000 og 2013, familieetablererens første statsborgerskap.....	61

Tabellregister

Tabell 2.1	Familieetableringer i perioden 1990-2022, statsborgere fra land innenfor EU/EFTA-området, antall og prosentandel etter referansepersonens innvandringskategori og -grunn	21
Tabell 3.1	Familieinnvandring i perioden 1990-2022, statsborgere fra land utenfor EU/EFTA-området, antall og prosentandel etter referansepersonens innvandringskategori og -grunn	32
Tabell 4.1	Norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. 25 største grupper. 1.1.2023	46
Tabell 4.2	Andel gifte blant 8 utvalgte grupper norskfødte med innvandrerforeldre og den øvrige befolkningen fordelt etter aldersgrupper per 1.1.2023.....	49
Tabell 4.3	Parstatus blant norskfødte med innvandrerforeldre 18 år og eldre. 1.1.2023	50
Tabell 4.4	Norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn. De 5 største gruppene etter landbakgrunn 1.1.2023.....	51
Tabell 4.5	Norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn. De 5 største gruppene etter landbakgrunn. Etter samboerens landbakgrunn 1.1.2023	51
Tabell 4.6	Norskfødte med innvandrerforeldre som er samboere med felles barn. De 5 største gruppene etter landbakgrunn. Etter samboerens innvandringskategori 1.1.2023	52
Tabell 4.7	Norskfødte med innvandrerforeldre som er gift og bor med eller uten barn. 1.1.2023 .	52
Tabell 4.8	Norskfødte med innvandrerforeldre 18 år og eldre som er gift og bor med barn. De 12 største gruppene etter landbakgrunn. Etter ektefellens landbakgrunn. 1.1.2023	53
Tabell 4.9	Norskfødte med innvandrerforeldre 18 år og eldre som er gift og bor med barn. De 12 største gruppene etter landbakgrunn. Etter ektefellens innvandringskategori. 1.1.2023	54
Tabell 5.1	Utvalgets sammensetning, etter familieetablerernes statsborgerskap og første ektefelles/partners (referansepersonens) innvandringskategori, antall og prosent	56
Tabell 5.2	Familieetablerere som har ankommet i perioden 2000- 2013, etter status per 1. januar 2023. Absolutte tall og prosent.....	58
Tabell A1	Familieinnvandring og referansepersonens innvandringskategori. 1990-2022. Absolutte tall.....	65
Tabell A2	Familieinnvandring etter type og referansepersonens innvandringskategori. Kvinner. 1990-2022. Absolutte tall	66
Tabell A3	Familieinnvandring etter type og referansepersonens innvandringskategori. Menn. 1990-2022. Absolutte tall	67
Tabell A4	Familieinnvandring fra tredjeland til innvandrere, etter referansepersonens innvandringsgrunn og familieinnvandrers kjønns. 1990-2022. Absolutte tall.....	68
Tabell A5	Familieetableringer 1990-2022, etter referansepersonens innvandringsbakgrunn og kjønns. Absolutte tall	69